

ספר

פתגמי קודש

ליקוטים נפלאים על עניני לימוד התורה בהתמדה
בקדושה ובטהרה ועצות והדרכות ללימוד התורה
מב"ק מרן הגה"ק האדמו"ר משומרי אמונים
בעל ה"חוקי חיים" זיע"א
לפי סדר פרשיות התורה וחדשי השנה

הובא לדפוס לזיכוי הרבים

עזרי מעם ה'

גמליאל הכהן רבינוביץ

מח"ס גם אני אודך

ופרדס יוסף החדש על המועדים

ה' אלול תשפ"ב

תודתי נתונה

להגה"ח רב פעלים לתורה שעומל לילות
כימים למען כבוד בית שומרי אמונים
רבי שלמה רוט שליט"א
שערך ספר זה ברוב פאר
והדר כיד ה' הטובה עליו

יו"ר ע"י מוכון
תורת שומרי אמונים

שנ"י מוסדות תורת
אברהם שומרי אמונים (ע"ד)

רח' שפת אמת 4 בני ברק

טל' 03-5565755

פקס 03-6488727

נייד 053-3185449

דוא"ל: sh5565755@gmail.com

נערך ונסדר ע"י

שלמה רוט - 053-3185449

דוא"ל: roth5544@gmail.com

כל הזכויות שמורות

פנינים יקרים אמרות טהורות מלוקטים מתוך דברי תורה ושיחות בענין חשיבות לימוד התורה הקדושה

פרשת בראשית

א.

ההתגברות נגד היצר היא דייקא בלימוד בלתי לה' לבדו

הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב (בראשית ג טו), פי' כי לפעמים לומד האדם תורה ורואה שהוא מסתדר עם יצרו ולא באופן שאמרו חז"ל (ב"ר פנ"ד א') על פסוק (משלי טז ז) ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו, אויביו זה יצרו. כי שם מדובר שהיצר משלים אתו בלית ברירה אחר שלבו חלל בקרבו אבל לא שהאדם ישלים עם יצרו, ועל כן כתיב (תהילים קיט קס) ראש דברך אמת, דהיינו כשמתחיל הראשית מאמת, וכנאמר (בזמר קל מסתתר) מראשית תורתך הקדומה רשומה חכמתך הסתומה מאין תמצא והוא נעלמה ראשית חכמה יראת ה', שהיא בחינת י' של יעקב שהיא בחינת ראש של חכמה כשלומד התורה הקדושה בלתי לה' לבדו, ואז הו"א ישופך ראש כי בחינת הוא מורה על בחינת סתר עליון של אין סוף, שכשלומד בלתי לה' לבדו אזי ישופך בנשיפת פיהו, אבל באם ואת"ה שלומד בשביל עצמיותו, אזי תשופנו מחמת עקב, וכמו שאמרו במשנה כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו וכו' כל הרוחות שבעולם לא יזיזו וכו'.

(ליל שב"ק תולדות תשמ"ה)

ב.

לקדש ראשית לימודו שיהיה בלתי לה' לבדו

גם כן ירגיל אדם עצמו בשעה שקובע עתים לתורה, שיפריש ויקדש לפחות את ראשית חשקו ורצונו להיות בלתי לה' לבדו לעשות נחת רוח לפני מי שאמר ונעשה רצונו, הגם שבמשך הלימוד לפעמים לבו שכוח מה', עכ"פ אם ראשית ביכורי לימודו יהיה קדוש לאלוקיו ויכל אחר כך להעלות את הכל לריח ניחוח אזכרתה לה'.

(קידושא רבה בראשית תש"ן)

קובץ פתגמי קודש

ג.

לימוד התורה ביראה ולא ביבישות

יש לקשר סוף התורה בתחילתה, שאמר ולכל היד החזקה, פי' כי משה רבינו ע"ה תפס את התורה הק' בחזק יד נגד המלאכים, ולכל המורא הגדול היינו יראת המלאכים, ואת כל זה הוריד משה לעיני כל ישראל, שנפתחו שערי שמים וראו בני ישראל את היראה הגדולה של המלאכים, וע"ז המשיך בראשית ברא אלקי"ם פי' שבאותו אופן צריך כל אחד ואחד ללמוד את התורה הק' ביראה ולא ביבישות.

(קידושא רבה בראשית תשנ"ז)

ד.

כשאין לאדם חשק ללמוד יתבונן שבזה תלוי קיום כל העולם

הנה כל דבר שנקרא ראשית מונח בו כל הבריאה, וכגון ביכורים בזה שנותן את המובחר לה' זהו קיום הבריאה, ואמרו חז"ל (ב"ר פ"ד א') בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית, ונמצא שבכל יהודי מונח כל הבריאה ואפי' שלפעמים אין לו חשק ללמוד וכדו' צריך להתבונן בזה, שע"ז ארז"ל (ברכות נח ע"א) חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם, ויחשוב שבו תלוי קיום העולם כמאחז"ל (קידושין מ ע"ב) לעולם יראה אדם את עצמו כאילו כל העולם כולו חציו חייב וחציו זכאי עשה מצוה אחת הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וכו'. וכמו"כ על ידי תורתו מכריע את כל העולם לכף זכות, ועי"ז יתגבר על עצמו בנקל.

(ליל שב"ק בראשית תש"ס)

ה.

הלומד תורה צריך לגדור עצמו מן היצה"ר

הנה פתחה התורה הק' באות ב' שהיא סגורה רק מג' צדדים, והרמז בזה שאפילו אחר לימוד התורה יכול להיות גדור רק מג' רוחות בתורה ותפילה ומעשים טובים, בכל זאת כל זמן שעדיין נשאר פרוץ ופתוח בצד צפון הרומז ליצה"ר

הנקרא צפוני, עדיין לא פעל בתורתו מאומה, ועל כן צריך לגדור עצמו גם מרוח רביעית שלא יוכל היצר לשלוט עליו, ובזה אפשר לפרש ענין מ"ם סתומה בפסוק (ישעיה טו) לסרבה המשרה, כי לעתיד לבא יהיה גדור גם מרוח צפונית ויתקיים הכתוב (יואל כא) ואת הצפוני ארחיק מעליכם.

(סעודת היום בראשית תשס"ב)

1.

קודם הלימוד יחשוב שכל העולם עומד על תורתו אך לאחר הלימוד לא יתגאה בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ וגו' (בראשית א א). יש לרמוז בזה דהנה כשאין לאדם חשק ללימוד התורה צריך לומר כל העולם לא נברא אלא בשבילי, ובאם לא אלמד תורה לא יהא קיום לעולם ח"ו, וכמאמר חז"ל (קידושין מ ע"ב) עשה מצוה אחת הכריע עת עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וזהו שאמר בראשית ברא אלקים וגו', דהיינו שיזכיר לעצמו שבריא את העולם היתה בשבילו, והמשיך הכתוב והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך וגו', פי' שאחר לימוד התורה לא יביאנו דבר זה להתגאות ולומר שכל העולם עומד על תורתו אלא יעלה במחשבתו כי כל תורתו הולכת אל החיצונים והיא תהו ובוהו וחושך, ובאם הוא מתנהג באופן זה אזי הוא על פני תהום, שזוכה להיות למעלה מן התהום, ומשא"כ באם מתגאה בלימודו או שאינו מתגאה אבל אין בו תורה ותפילה אזי הוא רח"ל בתוך התהום, ואמר שכשלומד תורה ואינו מתגאה אזי ורוח אלקים מרחפת על פני המים דהיינו שרוח הקדושה חופפת עליו כל היום.

(הנ"ל)

2.

ע"י כח התורה אפשר לשנות הבריא והלחדשה

בראשית ברא אלקים וגו' (בראשית א א). וברש"י בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל וכו'. הנה אמר הקב"ה החודש הזה לכם ראש חודשים (שמות יב ב), ודרשו חז"ל לכם הוא מסור, כי עד היום היה ההנהגה בידו של קוב"ה והתנהג

קובץ פתגמי קודש

בדרך הטבע, ומעתה ביד ישראל לשנות הבריאה ולחדשה ע"י כוח התורה, וכמו שאמרו בפסיקתא משל לאורלוגין וכו'.

ולכן פתחה התורה בראשית ברא אלקים, דהיינו ב' ראשית בתחילה נתחדש בבריאת העולם, ולאחמ"כ כשנתנה הבריאה בידם של ישראל שהם יחדשו אותה, שע"י שקבלו את התורה גרמו קיום לעולם.

(ליל שב"ק בראשית תשס"ו)

ה.

התורה היא יסוד היסודות של מלחמת היצר ומורה לאדם דרך הנהגתו הנה תכלית ירידת נשמת האדם לעוה"ז שהוא מלא מכשולות ואין רגע בלא פגע הן מצד הגוף, ונרמז בפסוק (בראשית ח כא) יצר לב האדם רע מנעוריו, דהיינו המניעות הבאות מסיבת גופו של האדם, והן מצד יצה"ר הכללי, וכ"ש משלוחיו השונים ומשונים, וצריך האדם להלחם בכל זה. ובאיזה כח יכול האדם לגשת אל המלחמה רק בכלי מלחמה שניתן בידו שהוא התורה, ואם דבוק האדם בתורה לשמה וכמובן שהכוונה באם תורתו הוא על מנת לעשות, ודבוק בעבודה ובמצוות, עי"ז יש כח בידו ללחום בכל החיצונים והמניעות, וכמו שאמרו חז"ל (רמב"ם הל' איסו"ב פכ"ב הכ"א) אין יצה"ר שולט אלא על לב פנוי מן התורה, וכן הוא בכל היצה"ר הגם שאפילו לאחר הלימוד יכול להתגבר היצה"ר כגון בגאות ובמדות רעות, עכ"ז התורה היא יסוד היסודות שבמלחמת היצר, ולכן תורה היא מלשון הוראה כידוע, שהוא מורה לאדם את הדרך שיתנהג בה, וכדאיתא בזוה"ק שע"י שאדם עוסק בתורה התורה מורה אותו את הדרך שיינהג, וזהו שרמזו חז"ל בדרשתם (מכילתא פ' יתרו כדברי ר' יהושע) הדרך ילכו בה זו תלמוד תורה, דהיינו שהתורה מלמדת האדם הדרך אשר ילך, ולאחמ"כ ואת המעשה אשר יעשון זה מעשה הטוב.

(רעוא דרעוין בראשית תשס"ו)

עיקר החסידות היא דייקא בלימוד התורה

העיקר שלא יבלה זמנו, כי ביטול הזמן בדברים בטלים היא ממש כרציחה, ועיקר חסידות היא דווקא בלימוד התורה, ועי"ז נה"ר יוצא מעדן ע"י שנתעלה בתורה ומצוות יורד אור גדול.

(הנ"ל)

י.

לימוד התורה בתנאי שיגדור עצמו מהנאות העוה"ז

אמר הכתוב ב'ר'א'שית' ברא אלקים, רמז בזה האין אפשר לזכות אל התורה שבשבילה נברא העולם, לכן הקדים אות ב' שהיא מוקפת מג' צדדים, והיינו שבכדי לזכות לתורה צריך לסגור עצמו מג' צדדי העולם שלא ליהנות מהעוה"ז, ולהשאיר צד אחד פתוח לפניו, בכדי שכל הליכתו תהיה אך ורק לפניו ע"י ההוספה בלימוד ושלא יטה לשאר צדדים, ולאחר מכן מגיע אות ר' שהיא ר'אשית חכמה יראת ה', דהיינו שתהיה לימוד התורה ע"י יראה, ואז זוכה שיהא שיכל טוב לכל עושיהם, א' הוא כמאמר הכתוב א'אלפך חכמה, י' היינו יו"ד חכמה קדומה, דהיינו י' ראשונה שבשם דתמן היא חכמה, ומשם אורייתא נפקת.

(ליל שב"ק בראשית תשס"ח)

פרשת נח

יא.

ע"י התורה הק' יכול להתגבר על יצרו אפילו אחר שהכשילו

אפילו מי שלא היה יכול להתגבר על יצרו, על כל פנים באיזה מצב שהוא כשהיצה"ר בתוקף ומתגרה בו, בכל זאת מתגבר עליו ובורח ממנו אל המקום העיקרי שאפשר לברוח רק אל התורה הק', כמו שאמרו חז"ל (קידושין ל ע"ב) אם פגע בך מנוול זה משכחו לבית המדרש, והיינו שהתורה הק' היא איילת אהבים ויעלת חן נגד כל המחשבות וכל המדות ושאר דברים, ואין עוד אופן שאפשר

קובץ פתגמי קודש

להינצל אלא על ידי התורה הק' שהיא כתרם בפני היצר הרע, ובזה רץ אל ה' ומתגבר על היצר הרע ומכניעו, ואפילו אם ח"ו כבר טעם טעם עבירה אדרבה מזה רואה כמה רע ומר הוא אחר העבירה, ומתבונן איזה פנים יהא לו איך שייראה אחר כך ומתגבר, ועליו אמרו (ברכות לד ע"ב) במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד.

(רעוא דרעוין נח תשמ"ד)

יב.

טענת השכינה הק' בסוף הגלות שבני ישראל החזיקו בתורה בתוך החשכות ותשב אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה (בראשית זיא). אפשר לפרש ע"ד הרמז יונה הכוונה על השכינה הק' שנקראת יונה קדישא, והיא באה לפני הקב"ה לעת ערב היינו בסוף הגלות והנה עלה זית טרף בפיה, פי' שיש טענה בפיה על כל המרידות שסבלו ישראל במשך הגלות, ומצד שני רמז על האור, שבתוך כל הצרות וחשכות וגזירות המשיכו להחזיק בתורה הק' ועשו אור להשי"ת ובזכות שני דברים הללו מבקשת ומעוררת רחמים על בני ישראל. (סעודת היום נח תשנ"ז)

יג.

עריבות ומתיקות בתפלה היא אחר לימוד התורה בהקדמת התשובה והנה עלה זית טרף בפיה (בראשית ח יא), פי' זית ר"ת ז' מדות, יראה, תורה, תפלה, תשובה. שבאם לומד תורה לשמה בהקדמת התשובה, אזי כשבא אח"כ להתפלל מרגיש עריבות ומתיקות בתפילתו, ועל כן לאחר שלמד אדם כל היום ומתפלל תפילת מנחה מגיע זמן ערבית שהיא רמז לעריבות ומתיקות. (סעודת היום נח תש"ס)

יד.

בתוך החשכות צריך לאחוז אפילו בתיבה אחת של תורה ותפילה צהר תעשה לתיבה (בראשית ו טז), ופרש"י אבן טובה, פי' עפ"י מאחז"ל (יבמות קכא ע"א) בר"ע שטבעה ספינתו בים ואמר דף של ספינה נודמן לי ועל כל גל וגל

קובץ פתגמי קודש

נעניתי לו בראשו, וכפי שפירשנו הכוונה שבעת צרה יקח דף גמרא שהיא דף של ספינה ועל כל גל וגל של צרה ישקיע ראשו בתוך הדף גמרא, והנה מבואר בספר יצירה שהאותיות נקראו אבנים, ולכן אמר צהר תעשה לתיבה שהיא אב"ן טובה, וכוונתו לאותיות התורה שאפילו בגודל החשכות וההסתר צריך לאחוז בתיבה אחת של תורה ותפילה וזו תאיר לו בחושך.

(סעודת היום נח תשס"ד)

טו.

לאחר ששב בתשובה לא יתייאש אלא יתמיד בלימוד התורה

עוד כל ימי הארץ זרע וקציר וקר וחום וקיץ וחורף ויום ולילה לא ישובות (בראשית ח כב). יש לפרש הכוונה שלאחר ששב האדם בתשובה לא יאמר כי עוד כל ימי הארץ שעוד יבואו עליו ימים שיהא מונח בארציות, וקר שיהא בקרירות בתורה ותפלה, וחם שיהיה לו חמימות של היצה"ר, אבל עכ"ז לא יתייאש ולא יפול בלב, ומהו העצה שיוכל להתגבר על היצה"ר אמה"כ יום ולילה לא ישובות שימשיך תמיד ויעסוק בתורה ותפלה יומם ולילה בלא הפסק, ועל אף שנפל למקום שנפל לא ישובות מלעסוק בתורה, שאין היצה"ר של עריות מתגבר אלא על לב פנוי מן התורה (רמב"ם הל' איסור"ב פכ"ב הכ"א), וע"י עסק התורה יוכל להתגבר על היצה"ר.

(רעוא דרעוין נח תשס"ו)

טז.

הארת התפילה על ידי התורה

צהר תעשה לתיבה. כמובא בספה"ק והובא בקדושת לוי כמה פעמים, שכל דבר תלוי במחשבה, ובמחשבה לבד אפשר להמשיך, וכ"ש בדיבור, ועי"ז ממתיק ומהפך, וכגון מצר"ה רצ"ה ומנג"ע ענ"ג וכדו', וזהו הכח בשעת התפילה שצריך לעלות בו מעולם לעולם כידוע. ועי"ז אמר צה"ר תעשה לתיבה, פי' שתאיר לדיבור התפילה ע"י תורה, ועי"ז מהפך מתיבת צר"ה לצירוף צה"ר.

(רעוא דרעוין נח תשס"ח)

קובץ פתגמי קודש

יז.

על ידי תורה ומצוות אפשר להתגבר על המים הזידונים

רמזה לנו התורה הק' בזה שאפילו בזמן כזה של דור המבול, שלא היה זמן שפל כמוהו מימות בריאת העולם כידוע מהמדרשים, ואפילו בזמן זה היה יכול נח להשתמש בזה, אפילו בתוך החשכות שהיה בדור ההוא, בכל זאת היה יכול להגיע לבחינת צה"ר שיאיר כמו אבן טוב, מחמת ההכנה והמעשה, כי מחמת גודל צדקתו לא הביט על מה שהיה מסביבו ואפילו שהיתה הזוהמא רח"ל לאין שיעור, וזהו לימוד על הדור הזה, וכמובא בתיקוני זוהר שבטרם ביאת ירדו לעולם נשמות דור המבול ודור הפלגה ודור סדום ועמורה, מחמת שהיו נשמות גבוהות ונוראות, וישנם נשמות שייתקנו, ומצד שני ישנם נשמות שיידחו לגמרי רח"ל, וכמו שרואים בימינו שהוא ממש באותה בחינה שהיה בדור המבול ואין כאן מקום להיכנס לפרטי פרטים, וכמו שמנו חז"ל.

והנה הגם שגם נח למד תורה כמאמר חז"ל (ב"ר פכ"ו א'), ובזה היה יכול להבחין בין בהמה ועוף הטהור, אך עכ"ז לא קיבל את התורה, אבל אנו יש לנו תורה שבכתב ותורה שבעל פה ומצוות וכדו', ואין בנו את זוהמת הנחש של חטא אדם הראשון, ולכן ע"י התורה הק' והמצוות נתן לנו השי"ת את הכח להתגבר על המים הזידונים והרוחות הרעות והנוראות ורוח סערה. וע"י התורה הק' וע"י הכנה לתורה הק' יכולים בני ישראל להתגבר גם על אלו הנסיונות ...

ועל כן צריך להאיר בתוך החשכות הזאת, ויהודי שעובר בחוצות ושווקים, או כשנצרך לנסוע למקום מסויים וכדו', ומתחזק כמובן באמצעות התורה כי בלא כן קשה עד מאוד, וע"י התחזקותו שלא להתפתות מאלו הרשעים אזי אין קידוש השם גדול מזה שמכניע את כוחות הרע, ורואים המה שאין להם כח להתגבר על יהודי, ובזה משפילם ממש עד לעפר, ומתרום בזה קרן הקדושה וקרן שכינת עוזינו ותפארתנו, וע"ז גורם שהקב"ה כבי" קורא עליו ישראל אשר כך אתפאר כמובא בזוה"ק.

(הנ"ל)

קובץ פתגמי קודש פרשת לך לך

יה.

תכלית ירידת בני ישראל לעזה"ז מחמת עיסוקם בדברי תורה בכל מקום על כן שלח הקב"ה את בני ישראל לזה העולם, כי בכל מקום שהולכים ועומדים הם במחשבות קדושות ודיבורים קדושים של התורה הק' ודבוקים בהקב"ה ואינם חוטאים, ובזה מגרשים את כוחות הטומאה והקליפות שמלאים את כל העולם.

(רעוא דרעוין לך לך תשמ"ד)

יט.

ע"י לימוד התורה וקיום המצוות בגלות נעשה משכן השכינה לעתיד לבא בעת הגלות היתה זאת צדקת פזרונו ית' במה שפיזר את ישראל בין הגוים אשר הדחתים שם, למען ימשיכו ויכינו באמצעות התורה ומצוות ומעשים טובים שבכל אלו נעשים כסא ומרכבה לשכינת עוזינו מקום משכן להשראת השכינה לעתיד לבא וכל המקומות האלו יוכללו בארץ ישראל להיות הדום רגלי.
(קידושא רבה לך לך תש"ן)

כ.

אופן התגברות על היצר ע"י שילוב לימוד התורה ועשיית המצוות
אם השמאל ואימינה ואם הימין ואשמאילה (בראשית יג ט), פי' שצריך האדם לומר ליצה"ר, אם השמאל, שתרצה ללכוד אותי ברשתך ע"י שתהיה לי רק עשיית מצוות הרבה והנחת תפילין שהיא ביד שמאל, אזי ואימינה, שאפנה ללימוד התורה הק' שנתנה בימין, וכך אוכל להתגבר עליך, ואם הימין, שתחפזין ללכוד אותי ע"י שתהיה בי רק לימוד התורה, אזי ואשמאילה לקיום המצוות והנחת תפילין ובכח זה אעמוד נגדך.

(סעודת היום לך לך תשס"א)

קובץ פתגמי קודש

כא.

שבירת ההסתרה ע"י אמירה אפילו בלא הבנה

אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברם במחזה לאמר (בראשית טו א), יש לרמוז ע"פ מ"ש אאמו"ר וצוקללה"ה שבעת הסתר שאינו מרגיש חיות בלימוד התורה העצה היא שיאמר דפים של גמרא או משניות וכו' אפילו בלי הבנה עד שירד ממנו ההסתרה, ועל זה הדרך אמר שבאם במחזה דהיינו שחפץ האדם בהתגלות השי"ת אליו ולהסיר ממנו ההסתרה, אזי העצה לאמר שיאמר דיבורים של תורה הק' אפילו בלא הבנה וכו"ל.

(סעודת היום לך לך תשס"ב)

כב.

לאחר מאה פעמים לומד לשם שמים

לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך וגו'. יתבאר עפ"י מאמר חז"ל (חגיגה ט ע"ב) בפסוק (מלאכי ג יט) ושבתם וראיתם וגו' בין עובד אלקים לאשר לא עבדו, שאינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחת, ופ"י במהרש"א שעד מאה פעמים שולט עליו שר של שכחה ולאחר מאה פעמים שוב אינו שולט, ולכאורה אינו מובן דאדרבה לאחר מאה פעמים שכבר אינו שולט שר השכחה הריהו לומד למען הזיכרון ולא לש"ש.

ואפשר לומר כי עד ק' פעמים שולט עליו קליפה שילמד שלא לש"ש ומכנים בו כל מיני פניות וכדו' ורק לאחר שלמד מאה פעמים והתייגע בתורה כ"כ זוכה להבין ולהכיר לפני מי הוא לומד תורה ואיזה תורה הוא לומד, ולאחר שמבין זאת חוזר ושונה פרקו עוד פעם אחת ומתייחד עם אלופו של עולם, ולכן נקרא עבדו דהיינו שכל עבודתו הוא אך ורק לשם ה' ולא לשום פניה אחרת, ובזה האופן שוב לא ישכח תלמודו שהרי אין שכחה לפני כסא כבודך.

ובזה יתפרש הכתוב כידוע ל"ך ל"ך בגימטריא ק', מארצך היא התורה שנקראת ארוכה מארץ מדה (איוב יא ט), והיינו שילך מבחינה זו של לימוד התורה במאה פעמים הראשונות שמכווין בה לצורך עצמו, עד שיזכה לבוא אל ה'ארץ דהיינו

יא

קובץ פתגמי קודש

שיוסיף אות ה"א הרומזת לשכינה אל תורתו הנקראת ארץ, ואז יבטלו בעיניו כל חפצי עוה"ז.

(קידושא רבא לך לך תשס"ה)

כג.

חתימת הגלות ע"י תורה וחסד

והיה ברכה (בראשית יב ב), ופרש"י בך חותמין. ופי' הבעש"ט הק' שבזכות מדת החסד מדתו של אברהם אבינו ע"ה תהיה חתימת הגלות, ואפ"ל עוד עפ"י דבריו דהנה אמרו בגמ' (סנהדרין צח ע"ב) מזה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח יעסוק בתורה ובגמילות חסדים, וזהו ב"ך חותמין רומז לכ"ב אותיות התורה, וכן ירמוז לחסד כנ"ל.

(ליל שב"ק לך לך תשס"ו)

כד.

התגברות היצר ע"י התורה

לך לך מארצך וגו' אל הארץ אשר אראך. רמז הכתוב האידך ובמה תוכל לעמוד בארציות העולם הזה נגד כל הנסיונות, לזה אמר אל הארץ אשר אראך, דהיינו שבאמצעות התורה הק' שהיא ארוכה מארץ מידה (איוב יא ט), תוכל להתגבר על היצר הרע.

(ליל שב"ק לך לך תשס"ח)

פרשת וירא

כה.

הגאולה תהיה בזכות תורה וצדקה

ציון במשפ"ט תפדה ושביה בצדקה (ישעיה א כח), פי' משפט הוא לימוד התורה וצדקה הוא כח הצדקה שמפזרים בני ישראל במסירות נפשם, בזה יזכו שהקב"ה כבי' יעשה צדקה עם עמו ויגאלם.

(רעוא דרעוין וירא תשמ"ד)

קובץ פתגמי קודש

כו.

ע"י תורה ותפילה במסירות נפש ינצל מיד היצה"ר

ואנכי לא אוכל להימלט ההרה פן וגו' הנה נא העיר הזאת קרבה וגו' ותחי נפשי (בראשית יט יט). יש לפרש בדרך רמז שאמר ואנכי לא אוכל להימלט ההר"ה דהיינו שאין באפשרותו להימלט ולברוח מן היצה"ר הנקרא הר (סוכה נב ע"א), והטעם לזה פ"ן בגימטריא עי"ן והיינו מחמת שמא אכשל בראיית העין, ועי"ז תדבקני הרעה ח"ו, ולזה אמר הנ"ה נ"א העי"ר הוא"ת קרוב"ה (עה"ת) בגימטריא תור"ה תפל"ה (עה"כ), דהיינו שזוהי העצה היחידה להינצל מיד היצה"ר ע"י תורה ותפילה במסירות נפש בכל כוחו, וכן המשיך באמרו אמלטה נא שמה דהיינו נא הוא לשון תפילה ובקשה, שמ"ה אותיות מש"ה הרמז לתורה שע"י שני דברים הללו אפילו שהוא בקטנות וכאמרו הלא מצער הוא, בכל זאת עי"ז ותחי נפשי ותינצל מיד היצה"ר.

(סעודת היום וירא תשנ"ט)

כז.

אפילו לאחר קיום כל התורה ישפיל עצמו

אברהם אבינו ע"ה אמר ואנכי עפר ואפר (בראשית יח כז), ופי' שאפילו כשאני מקיים את כל התורה כולה שמונחת בתיבת אנכי, בכל זאת הנני עפר ואפר. (ברית מילה י"א תמוז תשס"ז)

כח.

תכלית התורה ותפילה לבוא לידי לב נשבר

ויאמר יצחק אל אברהם אבינו וגו' הנה האש והעצים ואיה השה לעולה ויאמר לו אברהם אלקים יראה לו השה לעולה בני וגו'. ויש לפרש על דרך הרמז דהנה מצינו אצל רבים שמתפללים בהתלהבות ולומדים תורה בהתמדה ובכל זאת עדיין אין לבם נשבר בקרבם. וע"ז אמר הנה האש היינו תפילה, והעצים הוא לימוד התורה כמ"ש (משלי ג יט) עץ חיים הוא למחזיקים בה, אבל ואיה השה לעול"ה, דהיכן הוא הלב נשבר שצריך להעלות במחשבתו, כי בני ישראל נמשלו

לשה שפושט צווארו לשחיטה וכן בני ישראל פושטים צווארם תמיד למסור את נפשם להשי"ת, וע"ז אמר איה הוא המסירות נפש והרצון להישחט לפני ה' כדוגמת השה לעולה. ובכדי להגיע למדרגת מסירות נפש א"א בלתי ע"י לב נשבר.

(סעודת היום וירא תשס"ח)

פרשת חיי שרה

כט.

לימוד התורה בשילוב יראת שמים

ואברהם זקן בא בימים וגו' (בראשית כד א). יש לפרש כאמרם ז"ל (קידושין לב ע"ב) זקן זה שקנה חכמה, והיינו כי הלומד תורה צריך לשלב בה יראת שמים הנקראת חכמה, וכמ"ש (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת ה', ובאם אין קודמת יראתו לתורתו אינה מתקיימת (אבות פ"ג מ"ט), וזהו שאמר ואברהם זק"ן בא בימים פי' שלא די בזה שהיה בא בימים ומילא את כל ימיו בלימוד התורה אלא גם היה זקן שקנה חכמה דהיינו יראת שמים כנ"ל.

(סעודת היום חיי שרה תשנ"ז)

ל.

אחר לימוד התורה יפנה אל עבודת התפלה ובוה יוכל להרגיש חיות דקדושה ויצחק בא מבוא באר לחי רואי וגו' (בראשית כד סב). ובתרגום יונתן שבא מבית מדרשו של שם ועבר, ואפשר לומר שאחר שלמד תורה הרגיש בעצמו כי הוא יושב בארץ הנג"ב, פי' שעדיין מנוגב הוא בלא שום לחלוחית של קדושה והמאור שבתורה לא החזירו למוטב, ולכן ויצא יצחק לשוה בשדה שפנה אל עבודת התפילה, וכמו שאמרו חז"ל (יבמות קט ע"ב) כל האומר אין בי אלא תורה אפילו תורה אין בו, ואמר לפנות ערב כי ע"י זה מפנה ממנו החשכות, וכמו שפירשו צדיקים במאמר חז"ל (מגילה כח ע"ב) שמעתתא בעי צילותא, דהיינו שאחר לימוד התורה צריך להשקיע בעבודת התפילה.

(רעוא דרעוין חיי שרה תשס"א)

קובץ פתגמי קודש

לא.

אש התורה מבטל אש היצר

בגמרא קידושין מצינו (דף פא ע"א) שצעק ר' עמרם חסידא נורא ב"י עמרם, ואפשר לפרש הכוונה שע"י אש התורה שהיה בו, ביטל את אש היצר של אש השלום עליו.

(ליל שב"ק חיי שרה תשס"ה)

פרשת תולדות

לב.

ההצלה מן החטא היא דייקא ע"י תורה לשמה

הק"ל קול יעקב והידי"ם ידי עשו (בראשית כו כב), יש לומר בדרך אפשר שיצחק אבינו הסתכל ברוח קדשו וראה שבעוה"ר יהיו לומדי תורה כאלו אשר לא ישמרו את הידים הן במשא ומתן ובפרט במדת היסוד הנקרא בספרים בשם פגם הידים, ושאל זאת בלשון תימה הקל קול יעקב הלא לומדים תורה והאיך יכול להיות והידי"ם ידי עשו הלא התורה מגינה ומצלי בין בעידן דעסיק בה ובין בעידן דלא עסיק בה (סוטה כא ע"א), אלא התיירוץ הוא הק"ל דהיינו הקל הראשון החסר וא"ו, שהוא התורה שלומדים שלא לשמה, וזה אינו מגין מלחטוא כדחזינו בעוה"ר בזמנינו שהבחורים שלומדים תורה ועם כל זה פוגמים במדה קדושה זו, אבל כשהקו"ל מלא שהוא לשמה אז ידי"ם חסר אין הידי עשו שולטים בו להחטיאו, כי התורה הקדושה מגינה ומצלי מכל רע ומכל חטא, כדאמרו חז"ל (אבות פ"ו מ"א) כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה וגו' ומרחקתו מן החטא.

(ליל שב"ק תולדות תשכ"ג, מכי"ק)

לג.

העוסק בתורה בצנעא מאיר נרו לכל העולם כולו

ויברכה"ו (בראשית כו כז), בגימטריא טמ"ר שבחינת הטמיר ונעלם ראה אצלו שיזכה לישאר בטמירותו, ועם הכולל בגימטריא נ"ר דהיינו על דרך שאמרו רז"ל

(מו"ק טז ע"ב) כי כל העוסק בתורה בצנעא ובסתור הקב"ה מפרסם עליו בגלוי והיינו דקרמזו שכמו גבי נר טמיר וגנוז אורו בפנים ומאיר באורו לאחרים בחינת נר לאחד נר למאה ככה יזרח נרו הטמיר בקרבו לכל העולם כולו.
(ליל שב"ק תולדות תשל"ז)

לד.

ע"י עסק התורה ומצוות נעשה ייחוד קוב"ה ושכינתיה ונשפעים השפעות ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני האר"ץ (בראשית כז כח), הנה האלקי"ם בגימטריא הוי"ה אדנ"י, כי יחוד ב' שמות הללו הם עיקר השלום שבאמצעותו נשפע מטל אורות טלך של השמים ומשמני הארץ, וידוע מזוהר הק' שקוב"ה נקרא שמים והשכינה הק' נקראת ארץ, ועל ידי עסק התורה ומצוות ומעש"ט של בני ישראל מייחדים קוב"ה ושכינתיה ונשפע להם מטל השמים ומשמני הארץ.

(רעוא דרעוין תולדות תשמ"ה)

לה.

לעתיד לבא ע"י פירות א"י יזכו לתורה וימשיכו קדושה גדולה לאהבת ה'
ויתן לך האלקים וגו' ומשמני הארץ (בראשית כז כח). לעתיד לבא שיהיה הכל בשלימות בקדושה אזי משמני הארץ לבד יושפע קדושה גדולה, דארץ זבת חלב ודבש רומז על התורה הק', וע"י שיאכלו פירות ארץ ישראל יזכו לשבוע משובה, ואין טוב אלא תורה (ברכות ה ע"ב), ואין תורה כתורת ארץ ישראל (ב"ר פט"ז ד'), ויזכו לזבת חלב ודבש על דרך הכתוב (שה"ש ד יא) דבש וחלב תחת לשונך, דקאי על תורה שבכתב שרומז לחלב, דבש רומז להגבורות תורה שבעל פה, ואז יהיה משמני הארץ ימשיכו קדושה גדולה לאהבת ה' ולתורתו ועבודתו ית"ש.
(רעוא דרעוין תולדות תשנ"ב)

קובץ פתגמי קודש

לו.

קבלת פני משיח בכח התורה

אין לנו שיור רק התורה הזאת, כי באמצעות לימוד התורה הק' נלך לקבל פני משיח צדקינו, ואין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה (ברכות סג ע"ב).

(סעודת היום תולדות תשנ"ה)

לו.

לימוד התורה בהצנע לכת

ויעקב איש תם יושב אהלים (בראשית כה כז), ופרש"י בבית מדרשו של שם ועבר. הנה זאת היא החילוק בין יעקב לעשו, שבעשו היה מעורב חלק הרע במעשיו הטובים והיה לומד בכדי שיראוהו אחרים ללמוד ובעת שלא ראוהו עשה מעשה עשו, ומשא"כ יעקב היה יושב אהלים שהיה טמון בבית שם ועבר והיה עוסק בתורה באין רואים.

(סעודת היום תולדות תשס"ג)

לח.

השגת הדעת רק על ידי עסק התורה

כי השגת הדעת היא רק על ידי עסק התורה הק' שבני ישראל קיבלו את התורה ועי"ז אפשר להגיע אל התכלית שהוא דע את אלקי אביך ועבדהו (דברי הימים א כח ט).

(רעוא דרעוין תולדות תשס"ח)

פרשת ויצא

לט.

ע"י תורה ותפילה באחדות יוכל להעלותם אל הקדושה

וירא והנה באר בשדה והנה שלשה עדרי צאן (בראשית כט ב), רמז על ג' מדות של חסד גבורה תפארת, א'. חסד, להרבות בעשיית חסד עם השני, ב'. גבורה, היינו

קובץ פתגמי קודש

עבודת התפלה במסירות נפש, ג'. תפארת, היא לימוד התורה הק', אמנם בעת שעדיין לא תיקן האדם את חטאת נעוריו הרי הכל הולך אל החיצונים ולכן נתן עצה ונאספו שמה כל העדרים דהיינו ע"י אחדות בתורה ותפלה בצבור ואהבת חברים וגללו את האבן מעל פי הבאר, שיוכל להוריד את האבן העומד ומעכב מעל לבו.

(סעודת היום ויצא תשנ"ח)

מ.

תורה לשמה ע"י ידיעת השי"ת

וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי (בראשית כח יז). ואמרו חז"ל (ב"ר פס"ט ז') אל תקרי משנתו אלא ממשנתו, ואפשר לומר בדרך רמז אכ"ן י"ש הוי"ה במקו"ם הז"ה בגימטריא תור"ה עם הכולל, וכן ואנכ"י ל"א ידעת"י בגימטריא תור"ה עם הכולל, ורמז בזה על שני אופני לימוד התורה הק', וזהו אכן יש ה' במקום הזה היינו בתורה לשמה שמושיג את אור השי"ת, אמנם באם לומד תורה שלא לשמה אזי ואנכ"י לא ידעתי פי' שאינו יודע ומכיר באנכי ה' אלקיך.

(ליל שב"ק ויצא תש"ס)

מא.

בעת החשכות יניח ראשו באותיות התורה ואז יהיו חלומותיו בדברי קדושה ויקח מאבני המקום וגו' (בראשית כח יא). פי' שבעת חשכות והסתרה צריך האדם לקחת אותיות התורה שנקראו אבנים כמובא בספר יצירה, וישם מראשותיו שיניח בזה ראשו ומחשבתו, ובזה יתגבר על החשכות, וכאשר יתנהג האדם כן אזי ויחלום וגו', פי' שחלומותיו יהיו בדברי קדושה ולא בדמיונות שוא ורעות רוח.

(ליל שב"ק ויצא תשס"א)

קובץ פתגמי קודש

מב.

שונה פרקו מאה פעמים ואחת שלא תשלוט עליו הקליפה

והנה סלם מוצב ארצה וגו' (בראשית כח יב), פי' עפ"ד האריז"ל שכתב על פירוש המהרש"א במאמר חז"ל (חגיגה ט ע"ב) אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת, כי עד מאה פעמים שולט הקליפה באדם להשכיח ממנו תלמודו וביותר מק' פעמים אינם יכולים לשלוט עליו, וכתב הענין כידוע שיש קטנות בתחילת העבודה ואח"כ מגיע לגדלות ולכן עד ק' פעמים הוא קטנות והקליפה יכולה לשלוט בו ולמעלה מק' הוא גדלות ושוב אין הקליפה יכולה לשלוט, עכדה"ק. – ובוזה אפשר לפרש אומרו סלם מוצב שהר"ת בגימטריא ק' ובוזה הוא עדיין ארצה בבחינת קטנות, והקליפה יכולה לשלוט עליו, אבל לאחר מכן וראש"ו (עה"א) בגימטריא מא"ה פעמי"ם ואח"ד (עה"א והכולל), ואז כבר יצא מרשות הקליפה ולכן תורתו מגיע השמימה.

(סעודת היום ויצא תשס"ג)

מג.

תחילת הלימוד שלא לשמה ואחר היגיעה באם תורתו בקדושה זוכה ללשמה

אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' וגו' (תהילים כו ד). הנה זוהי בקשה כללית של כל ישראל ואמר שבאם יבקש מיד בקשות גדולות וודאי שלא יוכל, ולכן אחת שאלתי וגו' שבתי בבית ה' באופן הפשוט ביותר ובלבד לשבת בבית ה' ללמוד תורה ואפילו שהוא שלא לשמה, וכמו שאמרו חז"ל (פסחים נ ע"ב) לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות אע"פ שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, ורק אחר שהרגיל עצמו בתורה זמן וזמנים והשקיע מוחו בתורה בהתמדה ובכח ובאופן שתורתו בקדושה אזי זוכה לבסוף לחזות בנועם ה' שיחוש את אור התורה ולא יצטרך ללמוד לשם קבלת שכר.

(ליל שב"ק ויצא תשס"ד)

מד.

ע"י התורה משביע את יצרו

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה (בראשית כח י). פי' כידוע שאין נשבעין כי אם שבועה שמשביעין את יצרו שלא ישלוט עליו והוא ע"י התורה הק', וע"ז אמר ויצא יעקב פי' שבאיזה אופן יוכל לצאת מידיו של היצה"ר, ואמר מבאר הוא התורה הק', וכמ"ש (דברים א ג) הואיל משה באר את התורה הזאת, ועי"ז שב"ע היינו שמשביע את יצרו, ולכן וילך ממנו חרנ"ה הוא היצה"ר הרמוז לחרון אף ומניחו לנפשו.

(הנ"ל)

מה.

עסק התורה קודם השינה

ויפגע במקום וילן שם וגו' (בראשית כח יא). הנה קודם השכיבה צריך לזהר לקרות ק"ש שעל המטה במסירות נפש, ואמר שבזה לבד לא די אלא וילן שם בעומקה של הלכה, וכמו שדרשו חז"ל (ב"ר פס"ט ז) בפסוק וייקץ יעקב משנתו, אל תקרי משנתו אלא ממשנתו, וכן אמרו (ברכות יד ע"א) כל המשביע עצמו מדברי תורה אין מבשרין אותו בשורות רעות, ועל כן באם חפץ הוא להינצל מיד היצר יעסוק בתורה, ולזה אמר ויקח מאבני המקום הם אותיות התורה כמובא בספר יצירה, וישם מראשותיו שישים בה ראשו ומחשבתו, ובאופן זה וישכב במקום ההוא כשמוחו עסוק בדברי תורה.

(הנ"ל)

מו.

קיום ההתעוררות בקרבו הוא ע"י עסק התורה

ויפגע במקום וגו' (בראשית כח יא). פי' שהקב"ה מעורר את האדם לתשובה ע"י הבת קול שיוצאת בכל יום ומכרזת שובו בנים שובבים (זוהר ח"ג דף קכו ע"א), אך דא עקא כי מיד וילן שם שנמשך בשינה ונופל מדהתעוררות, ועל כן העצה ויקח מאבני המקום פי' שיקח את אלו האבנים טובות ניצוצי ההתעוררות שבקרבו,

קובץ פתגמי קודש

וישם מראשותיו היינו שיכניסם ויטמינם בקרבם שלא יכבו, וזהו ע"י וישכ"ב אותיות וי"ש כ"ב דהיינו כ"ב אותיות התורה, שע"י עסק התורה נשארת ההתעוררות בקרבם.

(סעודת היום ויצא תשס"ד)

מז.

חידושי תורה מהשגת אותיות שפרחו משבירת הלוחות

ויקח מאבני המקום (בראשית כח יא). פי' שלקח מהשבירה שנשבר בחטא אדה"ר וגרם לשבירת הלוחות, וכל סוד הגלויות המה בכדי להעלות אלו הניצ"ק שנפלו בעת השבירה, ולכן התחיל יעקב באותה שעה בתיקון זה, וזהו שאמר וישם מראשותיו דהיינו שהעלה אותם, ועי"ז וישכ"ב במקום ההוא, דהנה איתא שכשבא לאדם לפעמים איזה חידוש או השגה בתורה למעלה מכפי ערכו, הוא ע"י שלמד לשמה והשיג מהאותיות פורחות באוויר שפרחו בעת שבירת הלוחות, ועי"ז אמר וישכ"ב אותיות ויש כ"ב דהיינו שהעלה וחיבר הכ"ב אותיות. (רעוא דרעוין ויצא תשס"ו)

מח.

צריך לזהר שלא יתחככו החיצונים בלימוד תורתו

ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש (בראשית כח כא), פי' לחם הוא התורה הק', כארז"ל (חגיגה יד ע"א) שהתורה נמשלה ללחם, וכמש"כ (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי, ובגד ללבוש אפשר לפרש על פי דברי הזוה"ק שכשהאדם עושה מצוה נעשה אור פנימי, ובאם מקיימה באמת ובהתלהבות נעשה מסביב המצוה אור מקיף, והם בגדי נהורין. והנה לפעמים נכנס נטיה במחשבת האדם שבני אדם ידעו מעבודתו, ולכאורה מניין זאת, והלא תורת ה' תמימה (תהילים יט ח), אבל אמרו חז"ל (ברכות ו ע"א) הני מאני דרבנן דבלו מחופיא ידיהו, והכוונה על מאני דרבנן המה האורות המקיפין, דבלו שיש לחיצונים יניקה מהם, הוא מחופיא ידיהו היינו מחמת שהחיצונים מתחככים בו. וזאת היתה בקשתו של יעקב

כא

קובץ פתגמי קודש

אבינו ע"ה ונתן לי לחם לאכול הוא התורה הק', ובגד ללבוש המה האורות המקיפין כנ"ל, וזה ישמרהו שיוכל ללכת בדרך האמת.
(ליל שב"ק ויצא תשס"ז)

מט.

העצה להסתלק מן היצה"ר הוא בכח התורה

העצה להסתלק מהיצה"ר הוא כדרך שעשה יעקב אבינו ע"ה עם לבן, כמו שכתוב (בראשית לא מז) ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבני"ם ויקחו אבנים ויעשו גל, והיינו כנודע מספר יצירה שאבנים המה אותיות התורה, והפ"י שעל ידי כח התורה אפשר להינצל ממנו, ועל כן ויקרא לו יעקב גל ע"ד שהוא עדות לכל הדורות שרק זהו הדרך להינצל מהיצה"ר, אך ולבן קרא לו יג"ר סהדותא שהוא מלשון (במדבר כב ג) ויגר מואב, כי היצה"ר מתמלא מזה מגור ופחד, וגמר אומר על כן קרא לו גלעד שנשאר שמו גלעד לכל הדורות, שיוכלו להינצל מהיצה"ר בכח התורה

(סעודת היום ויצא תשס"ז)

נ.

סימן לאדם שתורתו ותפילתו המה בקדושה באם מתקשרים אצלו שניהם יחדיו כי עתה הוא בזה הבחינה שאפילו שלומדים התורה הק' ועוסקים במצוות הוא בחשכות ויבישות ובעוני הדעת בלא שום צמאון ורצון, וחז"ל אמרו (אבות פ"ב מ"ג) אל תעש תפילתך קבע, שלא יהא כמצות אנשים מלומדה, וצריך להתבונן באיזה אופן יוצאים אחר כמה שעות של לימוד, וכי המאור שבה החזירו למוטב, שעצרו מאיזו תאוה, או הביאו לצמאון והתקרבות אל ה', כדרך שאמר דוד המלך ע"ה ורגלי מוליכות אותי לביהמ"ד (ויק"ר פל"ה א'), שכל הלילה היה עוסק בדברי תורה ובשירות ותשבחות (ברכות ג ע"ב), והתורה משכה אותו לתפילה והתפילה לתורה, אך באם אינו נמשך אחרי התורה אל התפילה, וכן אם אין לו תורה כי אם תפילה, הרי שגם תפילה אין לו, כמו שכתוב (משלי כח ט) מסיר אזנו משמוע תורה גם תפילתו תועבה, וזהו שאמרו חז"ל (מו"ק כט ע"א) כל היוצא

מבית הכנסת לביהמ"ד מביהמ"ד לביהכ"נ זוכה ומקבל פני השכינה, והיינו שמה שהתפילה מושכו לתורה והתורה לתפילה, הוא סימן מובהק שתורתו ותפילתו הינם בקדושה, ועל כן זוכה ומקבל פני השכינה.

ועל זה צריך שידוה לב כל אחד מדוע בקודש לא חזיתך, שגם בעידן לימוד התורה ועבודת התפילה אינו מתעורר בהשתוקקות לה', ובהגיע האור של השבתות הקדושים הוא גם כן ביבישות, ולמה יהיה כאיכר שמכניס את כל הנפש היתירה במותרות אכילה ושתיה ומוסיף באכילת החמין, ויכול להיות אברך שיושב כל השבוע ולומד בכולל, אך הוא מתנהג כאיכר המגושם שאין לו שום חיות והתעוררות, ובבואו אל עבודת השי"ת הריהו עיף ויגע, הוא בבחינה שאמרו חז"ל (שבת קו ע"ב) גמרא גמור ומורתא תהא.

(רעוא דרעוין ויצא תשס"ז)

נא.

הלומד ומתפלל בלא חיות וצמאון הנפש הריהו כבהמה

בסדר הקרבנות אומרים ומותר האדם מן הבהמה אין, ואפילו מי שעוסק בתורה ותפילה יען כי הכל הב"ל שהכל הוא רק בהבל פיו בלא שום חיות, שלכל הפחות צריך שירגיש צמאון הנפש, כמובא בליקוטי תורה להבעל התניא שהנפש צועקת בכל כוחה על גלותה ומאסרה בתוך הגוף העכור בלא שום אור. (הנ"ל)

נב.

אחר לימודו יתנהג בענוה ושפלות רוח

וישכם יעקב בבקר ויקח את האבן אשר שם מראשותיו וגו'. ואיתא בגמרא חולין (דף צא ע"ב) כתיב ויקח מאבני המקום וכתוב ויקח את האבן, אמר רבי יצחק מלמד שנתקבצו כל אותן אבנים למקום אחד, וכל אחת ואחת אומרת עלי יניח צדיק זה ראשו. וכתבו שם התוס' (ד"ה כתיב, הובא בילקוט ראובני) לפי פשוטו יש לפרש שלקח אבן אחת מאבני המקום מתחת כסא הכבוד. ולכאורה צריך ביאור ענין זה מדוע הוצרך לקחת דייקא מתחת כסא הכבוד. ואפשר לבאר ענין זה כמו

שדרשו חז"ל (ב"ר פס"ח י"א) בפסוק וישכב במקום ההוא, באותו מקום שכב אבל י"ד שנה שהיה בבית עבר לא היה ישן בלילה שהיה עוסק בתורה. ואמרו חז"ל (ברכות יד ע"א) כל המשביע עצמו מדברי תורה ולן אין מבשרין אותו בשורות רעות. וענין בשורות רעות היא הטומאה העלולה להמשך על האדם בשעת שינתו, ובוה יובן אומרו ויקח מאבני המקום, היינו אותיות התורה הק' כנודע מספר יצירה שאבנים נקראו אותיות התורה והתיבות נקראים בתים, וע"י התורה שלמד וישם מראשותיו, וכפרש"י שלא יבא אליו חיה רעה, שהוא הקליפה המביאה טומאה לאדם שנקראת חיה רעה כידוע.

והנה אמר הכתוב ויחלום והנה סל"ם מוצב ארצה וגו'. וכתב בבעל הטורים כי סל"ם בגימטריא סינ"י, ואפשר לומר שרמז בזה על קבלת התורה שעם כל התורה שלמד צריך עדיין להיות מוצב ארצה בעונה ובשפלות, ושיהיה לבבו נשבר בקרבו שאין כלום עמו.

וע"ז אמר וישכם יעקב בבקר ויקח את האב"ן, פי' שבהשכמת הבוקר התבונן וראה שמכל מה שלמד אין לו כלום כי אם אות אחת, והאות אחת הלזו אשר שם מראשותיו, דהיינו שזאת היתה אות א' של אנכי שהיא ראשית הדיבור, וכמאמר הרה"ק ר' מנחם מענדיל מרימנוב זיע"א שבשעת מתן תורה לא היו בני ישראל יכולים להשיג מכל עשרת הדברות אלא את האות הראשון של תיבת אנכי. והרה"ק ר' ברוך ממועזבוז זיע"א פי' את הפסוק (תהלים קיט קסב) שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב, כי של"ל בגימטריא ש"ס, וע"ז אמר דוד המלך ע"ה שש אנכ"י על אמרתך, שהוא שש ושמוח בתיבת אנכי של עשרת הדברות, כמוצא של"ל רב, היינו כמו שמחת רב בסיום לימוד ש"ס, עכדה"ק.

והנה איתא במדרש (ילקוט"ש עקב סימן תתנ"ד) ששתי הלוחות של סנפירינן היו חצובות מתחת כסא הכבוד, עיי"ש. וזהו שפירשו התוספות על ויקח את האבן, שהוא אבן מתחת כסא הכבוד, דהיינו כמו שפירשנו שבהשכמת הבוקר מוצא שאין לו אלא אות אחת מתיבת אנכי של עשרת הדברות הכתובות על שני הלוחות החצובים מתחת כסא הכבוד.

וע"י זה ההתבוננות הגיע יעקב אבינו ע"ה לידי התבטלות לגמרי, וכמו שאמר הרה"ק ר' פנחס מקאריץ זיע"א שכדאי לחיות שמונים שנה בכדי להגיע לנקודת אמת. ולכן המשיך הכתוב ויצוק שמן על ראשה, פי' כמאמר חז"ל (מנחות פה ע"ב) מתוך שרגילין בשמן זית חכמה מצויה בהן. והיינו כמאמר הכתוב (איוב כח יב) והחכמה מאי"ן תמצא, שע"י בחינת אין וביטול זוכים לבחינת חכמה הרמוזה בשמן.

(ליל שב"ק ויצא תשס"ח)

נג.

לימוד התורה בשביל הקמת השכינה ומתוך שלא לשמה בא לשמה ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר. יבואר ע"ד הכתוב אבן מאסו הבוני"ם היתה לראש פינה, ורמז בזה על התלמיד חכמים שנקראו בונים, וכאשר הלומד מתגאה בלימודו ובשעת לימודו מכווין להיות בזה גדול ורב, הריהו ממאס בזה את האבן שהיא השכינה הק', אבל אם לומד בעבור השכינה הק', או אפילו שלומד תורה שלא לשמה אלא בכדי שיוכל להתגבר על יצרו אשר גם הוא נכלל במדריגת לשמה עי"ז זוכה שיתקיים היתה השכינה הק' לראש פינה. וזהו שאמר וגללו והרימו את האב"ן היא השכינה הק', מעל פי הבא"ר היינו על ידי לימוד התורה הנקראת באר.

וע"ז אמר הכתוב והאב"ן הזאת אשר שמתי מצב"ה, דהיינו שע"י שלומד התורה בעבור הקמת השכינה הק', אזי יהיה מתורתו בית אלקים.

(סעודת היום ויצא תשס"ח)

פרשת וישלח

נד.

התורה צריכה שלימות

טעם שעשה מיכאל את יעקב אבינו ע"ה בעל מום, מחמת שלא רצה שיקבל את התורה שהרי התורה צריכה שלימות כדכתיב (משלי ג יז) דרכיה דרכי נועם וכל

כה

קובץ פתגמי קודש

נתיבותיה שלום, ויש מצוות שבעל מום לא יכול לעשות כגון להקריב קרבנות, ולכך עשהו בעל מום כדי שלא יזכה לקבל את התורה שהוא עמוד התורה שהוא תפארת, וישאר התורה למעלה, וכמו שאמרו (תהילים ח ב) תנה הודך על השמים.

(רעוא דרעוין וישלח תשנ"ב)

נה.

ע"י ההתלהבות בתורה ותפילה שורפים את בית עשו

ועיקר השמחה להשי"ת שיהיה בית יעקב אש, ונחזיק בבחינת אש של התורה שהוא תפארת בחינת יעקב, ובית יוסף להבה, שיוסף מרומז על תפילה וכידוע מהאריז"ל שהתפילה החשובה ביותר הוא מוסף שמגיע עד לבחינת כתר, ומוסף מכוון כנגד יוסף, וזהו ובית יוסף להבה, וע"י לימוד התורה ותפילה בהתלהבות נזכה שיהיה בית עשו לקש, שהאש והלהבה יצאו וישרפו את הקש ואת הד' מאות כוחות של טומאה של עשו הרשע, ולא יהיה שריד לבית עשו.

(הנ"ל)

נו.

שלימות הגוף והממון על ידי חדרי תורה

ויבא יעקב שלם עיר שכם (בראשית לג יח), ופרש"י שלם בגופו שלם בממונו שלם בתורתו. יש לפרש עפ"י דאיתא בתנא דבי אליהו (רבא פ"ז) אם רואה אדם שצרות רודפין אחריו ירוץ לחדרי תורה וניצול מהם, וזהו שאמר ויבא יעקב הכוונה על כל אחד ואחד מישראל, שלם בגופו ובממונו ובתורתו וזהו ע"י עיר שכם בגימטריא ש"ס דהיינו מחמת שהיה רץ לחדרי תורה.

(ליל שב"ק וישלח תשנ"ט)

קובץ פתגמי קודש

פרשת וישב

נז.

לימוד התורה חשובה רק ע"י קדושת היסוד

אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה (בראשית לו ב). יש לפרש דהנה ידוע כי יעקב הוא בחינת תפארת ותורה הוא גם בחינת תפארת, והנה לימוד התורה בלי קדושת מדת היסוד אינו שווה כלום כי כל תורתו הולך לאיבוד ח"ו, על כן צריך גם קדושת היסוד ללימוד התורה"ק, והנה מי שהוא נוטר הברית או שמתקן מדה זו נקרא טוב כדאיתא בזה"ק, וזהו אלה תולדות יעקב הוא תורה מדת התפארת, ותולדות הוא מדת היסוד, כי לתורה צריכים קדושת היסוד, וזהו בן שבע עשרה שנה כמספר טו"ב.

(סעודת היום וישב תשכ"ו, וכע"ז ליל שב"ק וישב תשכ"ז)

נה.

בעת הלימוד יזכור שמעפר יסודו

וישב יעקב בארץ מגורי אביו (בראשית לו א). יש לפרש בדרך רמז דהנה יעקב הוא מדת תפארת הרמז לתורה, וזהו שאמר שבעת וישב יעקב שמת"ישב אדם ללימוד תורה צריך לזכור שיסודו בארץ, כי עפר אתה ואל עפר תשוב, ועי"ז לא יתגאה בתורתו שידע שפלותו שבא מעפר הגשמי ביותר מכל הד' יסודות אש מים רוח עפר.

(סעודת היום וישב תשס"ב)

נט.

התבוננות קודם הלימוד בגדלות הבורא ובשפלות עצמו

וישב יעקב בארץ מגורי אביו (בראשית לו א), י"ל בדרך רמז דהנה אפילו מי שרגיל ללימוד שעות רבות ורצופות, צריך להתבונן לפני תחילת לימוד בגדלות הבורא ותורתו ובשפלות עצמו, כי האיד יעסוק בתורת מלכו של עולם ויהגה בה בפיו המזוהם ויביט באותיותיה הק' בעיניו המטומאות ובמוחו המטונף וכו', וכן צריך

כז

קובץ פתגמי קודש

להפסיק באמצע לימודו לכה"פ בכל חצי שעה או שעה לשוב ולהתבונן באופן הנ"ל, ובאם אינו עושה כן עדיין רחוק הוא מדרך התורה האמיתית.

וזהו שרמז הכתוב וישב יעקב שבתחילת לימוד התורה השייכת לתפארת מדתו של יעקב צריך להתיישב בדעתו ולהתבונן ובשפלות עצמו, בארץ שנכנע אל הארציות מחמת רוב משיכתו אל התאוות, וכן צריך להתבונן בענין מגור"י אביו דהיינו היראה והמגור מאביו שבשמים שבתורתו הוא עוסק.

(הנ"ל)

ס.

קימה מנפילה על ידי חוספה בלימוד התורה הק'

אמר הכתוב עצה האיך שיוכל האדם להתרומם מנפילתו, אלה תולדות יעקב שאפילו כאשר האדם במדריגה פחותה בבחינת יעקב, אזי יוס"ף, דהיינו שיוסיף בלימוד התורה הק', וכמו שאמרו חז"ל (ויק"ר פכ"ה א') היכי דמי תשובה אם היה רגיל ללמוד דף אחד ילמד שתי דפים, ועי"ז יתקיים בו בן שבע עשרה שנה, שהוא מספר טו"ב, כי ע"י שיוסיף בלימוד התורה יהיו לו אח"כ חיים טובים בקיום תורה ומצוות, וכדרך שהתגבר יוסף הצדיק על הנסיון ובוזה תיקן את כל הז' מידות ולהעלותם אל ג' ספירות העליונות שאין שולט בהם כוחות הטומאה, וזהו בן שב"ע עשר"ה שנה, דהיינו שיעלה את ענין שבע אל עשרה.

(ליל שב"ק וישב תשס"ח)

פרשת מקץ

סא.

המצפין תורתו הקב"ה מפרסמו

צפנת פענח (בראשית מא מה), פי' צפנ"ת (עה"כ) בגימטריא התור"ה (עה"א), דהיינו שכאשר האדם מצפין תורתו ומסתירה מעיני הבריות אזי פענח היינו שהקב"ה מפענחו ומפרסמו.

(סעודת היום מקץ תשנ"ט)

קובץ פתגמי קודש

סב.

ע"י השקידה על דלתי ביהמ"ד נשמעת תפילתו

אם כן איפוא זאת עשו וגו' בטנים ושקדים (בראשית מג יא). פי' שקדים שישקוד אדם על דלתי בית המדרש, וכמובא במדרש תנחומא שיהא זריז וזהיר להשכים לביהמ"ד, ובאופן זה תהיה תפילתו כתפילת העני החשובה מכל התפילות. (רעוא דרעוין מקץ תשס"ד)

פרשת ויגש

סג.

ע"י הקדמת התורה לתפילה זוכה להתעלות תפלתו ע"י אופני הקודש

ויגש אליו יהודה וגו' (בראשית מד יח). ובמדרש (ב"ר פצ"ג ג) כתיב (משלי כה יא) תפוחי זהב במשכיות כסף וגו' דבר דבור על אופניו, ואפשר לומר כי ירמוז על הכנת התפלה שצריך להיות באמצעות מלחמתה של תורה, וזהו שאמרו כתפוחי זהב מרומז לתורה הק' באם הוא מוקדם למשכיות הכס"ף הוא התפלה שהוא מתוך כיסופין אזי ודבר דיבור"ר על אופניו שיוכל לסדר דיבורי תפילתו כראוי אשר יתעלו באמצעות אופני"ו הלא המה אופני הקודש הרמוזים בנוטריקון של גמר"א ג'בריאל מיכאל ר'פאל אוריאל, כדברי אאמו"ר זצוקללה"ה בשיחתו האחרונה שבתפילה נתעלים כאופני העגלה וכו'. (ליל שב"ק ויגש תשמ"ו)

סד.

הגשה לתפלה ע"י מלחמתה של תורה

במדרש (ב"ר פצ"ג ו) ויגש אליו יהודה מצינו הגשה לתפלה הגשה למלחמה וכו', ואפשר לומר שמרמז על עבודת האדם להבורא ב"ה, וזהו שאמרו הגשה לתפלה וכו', דהאיך אפשר לגשת לפני אדון העולם לתפילה, אלא ע"י הגשה למלחמה במלחמתה של תורה.

(רעוא דרעוין ויגש תשס"ז)

חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת אחר תפילתם לעסוק בתורה

אמרו חז"ל (ברכות ל ע"ב) חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת וכו', וכתבו המפרשים שבאותה שעה שקודם התפילה התפללו שיוכלו להתפלל כדבעי, וכן בשעה אחת אחר התפילה נכנסו לבית המדרש ללמוד תורה, וכמאמר חז"ל (מו"ק כט ע"א) היוצא מביהכ"נ לביהמ"ד ומביהמ"ד לביהכ"נ זוכה ומקבל פני השכינה, ולא היו יכולים להיפרד, וכמו שהיה בקריעת ים סוף שאמרו חז"ל (זהר ח"ב דף ס ע"א) שלא רצו בני ישראל לעזוב את הים עד שהשרה שכינתו על המדבר, והיא בבחינה שאמר דוד המלך ע"ה ורגלי מוליכות אותי לביהמ"ד (ויק"ר פל"ה א').

(הנ"ל)

סו.

הגשה לתפילה על ידי עסק התורה

ויגש אליו יהודה וגו'. ובמדרש (ב"ר פצ"ג ו') ר' יהודה ר' נחמיה ורבנן, ר' יהודה אומר הגשה למלחמה, היך מד"א (שמואל ב י) ויגש יואב והעם אשר עמו למלחמה, רבי נחמיה אומר הגשה לפיוס, המד"א (יהושע יד ו) ויגשו בני יהודה אל יהושע לפייסו, רבנן אמרי הגשה לתפלה, ויגש אליהו הנביא ויאמר ה' אלהי וגו' (מלכים א יח).

ולכאורה צ"ב מדוע הזכיר בתחילה הגשה למלחמה, והרי סדר המלחמה היא לעמוד בתפילה וכמ"ש (דברים כ ב-ג) והיה כקרבכם אל המלחמה וניגש הכהן ודיבר אל העם ואמר אליהם שמע ישראל וגו', ודרשו חז"ל (סוטה מב ע"א) אפילו אין בכם זכות אלא קריאת שמע ישראל אין אתם נמסרין בידם, והרי מזה שצריך להקדים אל המלחמה זכות ק"ש ותפילה. ולאחר מכן צריך להיות פיוס, וכמ"ש (דברים כ י) כי תקרב אל עיר להילחם עליה וקראת אליה לשלום, ורק לאחר מכן אפשר לגשת אל המלחמה. ומאיזה טעם נאמר כאן בהיפוך הסדר.

קובץ פתגמי קודש

ואפשר לומר דהנה הגשה לתפילה צריכה להיות על ידי עסק התורה קודם הלימוד, וכמאמר הרה"ק מלובלין זיע"א כי גמור"א נוטריקון גבריאל מ"כאל ר'פאל א'וריאל, שהם המלאכים המעלים את תפילות ישראל למעלה, ולאחר מכן צריך לבוא לידי תשובה והתבוננות בגדלות הבורא ובשפלות עצמו וכמובא בשו"ע (עי' או"ח סי' צג ס"ב), ועי' ז' יתקיים בו הכתוב (תהלים קב א) תפילה לעני כי יעטוף, דהיינו שידע שאין לו כלום ורק מתעטף בקוב"ה, ובזה זוכה שהקב"ה יתעטף בתפלתו וכנ"ל.

ולכן הקדים במדרש לומר הגשה למלחמ"ה והכוונה למלחמתה של תורה בלימוד דף גמרא קודם התפילה כנ"ל, ולאחר מכן הגשה לפיוס הוא תשובה וכמ"ש בשו"ע (עי' או"ח סי' צג ס"ב) שקודם התפילה צריך להתבונן בגדלות הבורא ב"ה ובשפלות עצמו כי מי אנכי שפל ונבזה שאזכה להתפלל לפני מלך רם ונשא, ולאחר זאת הגשה לתפילה שיוכל להגיע לידי תפילת שמו"ע שהוא כנגד עולם האצילות.

(ליל שב"ק ויגש תשס"ח)

פרשת ויחי

סז.

ע"י התורה הקדושה ומתינות דעתו ניצול מיד היצר בלא שום עצה ותחבולה ראובן בכורי אתה וגו' יתר שאת ויתר ע"ז (בראשית מט ג). יש לרמז אומרו ע"ז היינו התורה הקדושה הנקראת עוז, ככתוב (תהלים כט ג) ה' עוז לעמו יתן (עיין זבחים קטז ע"א), ומובא ברמב"ם (הלכות איסור"ב פכ"ב הכ"א) שאין מחשבת עריות מתגבר אלא בלב פנוי מן החכמה דהיינו מן התורה ומי שמוחו ולבו מלאים בתורה וחכמה יש לו יתרון גדול שגם כשהולך בשוק אינו צריך לחפש עצות ותחבולות לינצל מכל ההבלים והמחשבות האוחזות עיני האדם כי בקצת יתר שאת (דער הויבנקייט) שהוא התרוממות הדעת ויתר עז ותקיפות נפטר מכל הבלבולים אבל דבר זה הוא תלוי במתינות דעתו של האדם לבל יהיה בהול ברוחו כי אם הוא פחוז כמים ח"ו לשוטט בעיניו אנה ואנה ואינו מיושב בדעתו,

לא

קובץ פתגמי קודש

אזי אל תותר לא יהיה לך יתרון החכמה, ועדיין תזדקק לעצות ותחבולות, כי יפול הנופל ממנו.

(דרוש ברכות יעקב, ראובן)

סח.

ע"י שבירת החומר זוכה שתהיה התורה שגורה על פיו

יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתיים (בראשית מט טו). ופירשו בספה"ק שעיקר יש שכר שמקבל האדם שכר על מצוותיו החומר גרם שכפי החומר והגוף הקשה שיש לו לאדם הרוצה להתגבר על הצורה והנפש דקדושה והוא מגביר צורתו וכח נפשו רוחו ונשמתו על חומרו וגופו ככה יתרבה לו שכרו וכמו שרואים שמלאכי ושרפי מעלה שאין להם גוף וחומר אין להם שכר. – ויש להוסיף עוד כי גרם הוא מלשון שבירה וכמ"ש (במדבר כד ח) ועצמותיהם יגרם, והיינו שעיקר השכר הוא ממה שמשבר חומריותו ואינו הולך אחר תאוות ושרירות לבו, כי חמ"ר הוא אותיות רמ"ח שבאם משבר ומגרם רמ"ח עצמותיו זוכה שתבין התורה שגור תמיד בין שפתיו, באופן שאמרו חז"ל (שבת קיד ע"א) איזהו תלמיד חכם כל ששואלין אותו הלכה בכל מקום וכו'.

(דרוש ברכות יעקב, יששכר)

סט.

ע"י לימוד התורה ביראת השי"ת וביטול המציאות משפיע נח"ר לקוב"ה

מאשר שמנ"ה לחמ"ו והוא יתן מעדני מלך (בראשית מט כא). וי"ל דהנה לחם הוא התורה הק' כטעם הכתוב (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי, ושמן רומז לחכמה דכל מקום ששמן זית מצוי שם חכמה מצויה, והחכמה היא בבחינת מאין תמצא המורה על צמצום וביטול המציאות, והאדם הלומד בתורה הקדושה שהיא נובלות חכמה עילאה בגודל יראה וצמצום בבחינת ראשית חכמה יראת ה' אזי הוא מעלה את תורתו לשרשה במקור החכמה עילאה, וכל כמה שמצמצם עצמו בגשמיותו בעולם הזה ומתבטל בעיניו בבחינת אין, ככה נתעלה תורתו לעילא,

לב

קובץ פתגמי קודש

ובזה והוא יתן וישפיע מעדני מלך דהיינו גודל עידון ונחת רוח למלך מלכי המלכים הקב"ה.

(דרוש ברכות יעקב, אשר)

ע.

אותיות התורה שוחקים את המים הזידונים

ויפוזו זרועי ידיו מידי אביר יעקב משם רועה אב"ן ישראל וגו' (בראשית מט כה). פי' אבן מרומז לאותיות התורה הק' (כמובא בספר יצירה), שיהיה בחינת אבני"ם שחקו מים (איוב יד כ), שאותיות התורה שילמוד לשמה ישחקו את המים הזידונים.
(דרוש ברכות יעקב, יוסף)

עא.

בצירוף התפילה וכל להבין ולהשכיל בתורה

ויפוזו זרועי ידיו וגו' (בראשית מט כה). פי' שעל ידי שישא כפיו וזרועי ידיו לשמים בבחינת והיה כאשר ירים משה ידו בצלוי אזי וגבר ישראל (שמות יז יא), ויוכל להבין ולהשכיל אמתיות התורה הנקראת אב"ן ישראל, וכמו שפירש הרה"ק מוהר"פ מקאריץ זיע"א על מאמז"ל (מגילה כח ע"ב) שמעתתא בעי צילותא שהוא מלשון צלותא דאברהם, ואז מאל אביך ויעזרך דהיינו שיוושע בתפילתו.
(הנ"ל)

עב.

קנין הקדושה בנפש האדם הוא רק ע"י התורה יותר משאר מצוות

ומאידך ישנם אנשים שבדמיונם הנבערה ידמו לעצמם שבמה שיתקדשו ויטהרו עצמם על הגגות באמירת תהילים וכיוצא, או שיתרוצצו כל היום לחטוף מצוות מן השוק ישלימו את עצמם, ובזה יבלו ימיהם ושנותיהם לבהלה, ואין מדברים כבר ממי שעושה כך למען הראות עצמו לבני אדם שיחזיקוהו למזכה הרבים וכל כיוצ"ב, ולא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכון שאינם שמים אל ליבם כי עיקר קנין החיות והקדושה בנפש האדם הוא אך ורק באמצעות עסק התורה, להיותו התלבשות עצם נשמת חי העולמים, עיין בליקוטי אמרים תניא, והוא יותר גבוה

לג

קובץ פתגמי קודש

במעלתו מעסק המצוות כמובא בכוונת תפילת ערבית על עמך ישראל אהבת תורה ומצוות, כי תורה נמשכת משם ע"ב, ומצוות משם ס"ג.

(קידושא רבה ויחי תש"ן)

עג.

לימוד התורה מתוך הכנה ותשובה דייקא מלבשתו ענוה ויראת חטא

בך יברך ישראל לאמ"ר וגו' (בראשית מח כ). ביאור אומרו לאמר, רמז תוכחת מוסר לאלו המדמים בנפשם כי אין להם אלא תורתם אשר שומה בפיהם לפלפל ולסלסל בפלפולי אורייתא, מבלי שיתנו אל לבם להלימוד שמביאה לידי מעשה המצוות בפועל ממש באהבה ויראה, והמובחן והסימן הוא כי הלימוד הבא מתוך הכנה ותשובה אזי התורה מלבשתו ענוה ויראת חטא (אבות פ"ו מ"א) ולא כן השוטים הללו שמתגדל לבם בקרבם בפלפולים וחושבים שבהשכלתם לבד ישיגו אמיתה של תורה, וכבר הביא בדרך עדותיך שהלומד תורה מבלי שישוב על חטאת נעוריו אזי עינו טח מהשיג בוריה של הלכה, ועל דרך זה יש לפרש מאמרם ז"ל כי הדיין צריך לראות כאילו חרב מונחת לו בין יריכו דהיינו כדי שהאומדנא ושודא דיליה יהיה נכון ולא יטעה בדבר משנה והלכה, אזי צריך להרגיש את חרב הנוקמת נקם ברית בין ירכותיו, ויחרד וילפת מכל שמין מחשבה רעה ח"ו כי אז יוכל לכוון לאמיתה של תורה. וזהו שאמר ב"ך היינו בקדושתך מדת היסוד, יברך ישראל בעת שישגו לאמר ולדבר בדברי תורה, ואז ישימך אלקים שלימוד תורה כזאת תעטרהו בעטרת ענוה על ראשו, כאפרים וכמנשה שלא התגאו ולא קינאו אחד בחבירו כדברי האגרא דכלה.

(ליל שב"ק ויחי תשנ"א)

עד.

אם התורה הצילו מן החטא זהו סימן שהלכה לצד הקדושה

ויאמר לו אייכה וגו' ואירא כי עירום אנכי ואחבא (בראשית ג ט). פי' דהנה האדם צריך להתבונן האיך הגיע לידי חטא אחר שמיום הוולדו היה עושה תמיד מצוות ומעש"ט ועסק בתורה והרי תורה מגני ומצלי מן החטא (סוטה כא ע"א), ובזה

קובץ פתגמי קודש

אפשר לפרש כי אדם הראשון לאחר שחטא היה מדמה במחשבתו שלא עשה כלום שהרי למד את כל התורה כולה עם קוב"ה, ולזה אמר לו אייכה, פי' היכן הוא כל התורה שלמדת שלא הצילך מן החטא, ובאותה שעה הבין אדם הראשון שכל תורתו הלכה אצל הקליפות ולא נשאר לו כלום בכדי שיגן בעדו, ולזה אמר ואירא כי עירום אנכי מן התורה שבאם באתי לידי חטא סימן מובהק הוא כי נשארתי ערום ומופשט מכל תורתי.

(סעודת היום ויחי תשנ"א)

עה.

השראת השכינה ועריבות התורה היא רק ע"י עבודת התפילה

יששכר חמור גרם וגו'. אפשר לפרש עפ"י דאיתא בזוה"ק (רע"מ ח"ג דף ערה ע"א) שאפילו מי שלומד ומפלפל באם אין בו יראת שמים נקרא חמור נושא ספרים, וע"ז אמר שבאם כל לימוד תורתו של אדם הוא מחמת י"ש שכ"ר ואינו לשם שמים אזי חמור גרם פי' שנקרא חמור נושא ספרים כנ"ל, ואלא רובץ שהשכינה רובצת ושורה דייקא אצל מי שהוא בין המשפתיים, וכמו שפי' בנועם אלימלך שהכוונה על עבודת התפילה שהיא בין השפתיים, ואמר שבאם וירא מנוחה היא התפילה הנקראת חיי שעה, ובאם היא כי טוב אזי ואת האר"ץ היא התורה הק' שנקראת ארוכה מארץ מדה, כי נעמה ועריבה לחיכו.

(סעודת היום ויחי תש"ס)

עו.

הרגשת אור התורה הוא רק בשמירה מן החטא

לכאורה רואים אנו את האדם העוסק בתורה ולומד בהתמדה ועכ"ז מוחו ולבו סתומים ואטומים ואינו מרגיש שום חיות דקדושה, והרי התורה היא כולה קדושה, והטעם הוא שיש מעכב והוא השאור שבעיסה שמתגבר עליו אפי' באם רצוננו לעשות רצונך (ברכות יז ע"א), ומחמת שאינו מקיים רגזו ואל תחטאו (תהילים ד ה), והיצה"ר מתגבר עליו במחשבה או בראיה או במעשה ח"ו ואז ניטמטם לבו בעבירה אחת וכמו שארז"ל (יומא לט ע"ב) אל תקרי ונטמיתם בם

לה

קובץ פתגמי קודש

אלא וניטמטם בם, וכשמוחו ולבו סגורים אין נכנס בו שום אור כדרך בית שאין בו חלונות כן באם אינו בשמירה מן החטא ואין לו משגיח מן החלונות אזי נסתלק ממנו האור וכל זמן שלא שב בתשובה אין מגיע אליו האור מחמת שאינו רואה שום חסרון בעצמו.

(רעוא דרעוין ויחי תשס"א)

עז.

ביקש יעקב לישב בשלוח בכדי לעסוק בתורה

ויחי יעקב וגו' (בראשית מז כח), וברש"י למה פרשה זו סתומה אלא כיוון שמת יעקב נסתמו עיניהם ולבם של ישראל וגו'. פי' שכל זמן שיעקב אבינו ע"ה היה בחיים חיותו לא הכירו בגדולתו מחמת שהאור היה קרוב מאוד לעיני הסובבים אותו, וכיוון שמת יעקב נוכחו לדעת שכל אותן השנים שהיה חי נסתמו עיניהם ולבם של ישראל ולא הכירו בגדולתו, והיו מדמים שהיה מבקש לישב בשלוח בכדי שיוכל לשבת במנוחה והשקט, אבל עתה אחר מותו ראו כולם שהיה פורש מכל הנאת עוה"ז וכל מה שהיה מבקש לישב בשלוח הוא בכדי לעסוק בתורה וכאשר היה לו מנוחה מכל טרדותיו ונתקיים הכתוב (שם מט טז) וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה מיד ויט שכמו לסבול עול התורה הק'.

(סעודת היום ויחי תשס"ב)

עח.

ע"י עסק התורה מתדבק בשם הוי"ה ומתגבר על הקליפות

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה וגו' (בראשית מז כח). פי' שהכניס חיות והתגבר על הקליפות שנקראו מיצר ים, שבע עשרה שנה כמספר טו"ב שהיפך את כולם לטובה, ואמר הכתוב באיזה אופן התגבר עליהם, ויחי ימי יעקב ר"ת בגימטריא הוי"ה, דהיינו שהיה דבוק בשם הוי"ה בכל עת, ואופן ההתדבקות רמז בס"ת ויהי ימי יעקב שבגימטריא כ"ב דהיינו שהיה עוסק בכ"ב אותיות התורה כל היום.

(סעודת היום ויחי תשס"ה)

ע"ט.

יסורי הגלות הכנה לקבלת תורתו של משיח

אמרו חז"ל (קהלת רבה פי"א ז') תורתו של משה הוא הבל נגד תורתו של משיח, ועוד ידוע שכל הגלויות נכללו בגלות מצרים, וכולם נרמזים בגלות וגאולת מצרים, ועל כן כדרך שבמצרים היה השעבוד מחמת העלאת הניצוצין והכנה לקבלת התורה, וכמובא לעיל מהאגרא דכלה, כמו"כ בגלות הזה שגולה אחר גולה גלתה יהודה בכל מיני יסורים, הכל הוא בכדי ליזכך את ישראל להכניס לקבל את תורתו של משיח.

(ליל שב"ק ויחי תשס"ז)

פ.

ירידת ההשפעות לעשירים בזכות החזקת התורה

בך יברך ישראל לאמר ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה (בראשית מח כ'), ולהבין הלשון בך ולא אמר בהם יברך, וגם מאיזה טעם לא בירך כן את יוסף כי אם אותם, ואפשר לבאר דהנה בעת הגלות כל הברכות וההשפעות יורדים בזכות התורה הק', ואע"פ שאמרו חז"ל (מועד קטן כח ע"א) בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא, מ"מ כללות ההשפעה יורדת בזכות התורה הק', וע"ז אמר ב"ך אותיות כ"ב, דהיינו על ידי כ"ב אותיות התורה, יברך ישראל, והגם שרואים את התלמידי חכמים שנמצאים תמיד בדוחק ובצמצום, לזה אמר ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה, פ"י כמובא ברש"י שאפרים היה רגיל בתלמוד תורה לפני יעקב, ומנשה היה משמש לפני אביו בעניני המלכות, והיה בבחינת התמכין באוריינתא. וזהו שרמזו שע"י שיחזיקו העשירים ידי לומדי התורה ירדו להם השפעות טובות.

(הנ"ל)

פא.

ע"י לימוד התורה באסיפה ובאחדות מתגברים על הקרירות

ויקרא יעקב אל בניו (בראשית מט א), ואיתא במדרש (ב"ר פצ"ח ב') ויקרא יעקב לאל להיות עם בניו, והיינו ע"פ מאמר חז"ל (ברכות ו ע"א) עשרה שיושבין ועוסקין בתורה שכינה קדמה ואתיא, וכמו שהביא הרה"ק מבארדיטשוב זיע"א בקדושת לוי וז"ל: הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם, להבין כפל הלשון על פי דמבואר בזה"ק (ח"ג דף קצו ע"א) בפסוק מי בכס ירא ה' שומע בקול עבדו, דצדיק שומע תמיד הכרוז שמכריזין עליו למעלה דהוא עבדא דמלכא, עיי"ש. לכן כשישראל זכאין כשמתקבצים יחד, שומעין קול דלעילא שמכריזין הבו יקר לבני יעקב, וזהו שאמר להם יעקב הקבצו ושמעו בני יעקב, פי' תשמעו קול דלעילא שאומרים עליכם בני יעקב עבדי, והנה קיבוץ ישראל מקרב לב ישראל לעשות תשובה ולטהר לב ישראל, וזהו ושמעו אל ישראל אביכם, שתשמעו ותבינו דברי אשר אני מרמזו לכם עתה סוד קץ הגאולה, עכלה"ק.

ולזה אמר יעקב האספו פי' שתתאספו יחד באחדות ותעסקו בתורה, ובזה הכח תוכלו להתגבר על הקרירות אשר יקר"א אתכם באחרית הימים כמו שפי' הבעש"ט הק' שהוא מלשון מקרה והיינו שתהיה קרירות גדולה באחרית הימים, וזהו שאמרו במדרש ויקרא יעקב לאל להיות עם בניו, דהיינו באופן זה כשישראל זכאין ומתקבצין יחד וכנ"ל.

(הנ"ל)

פב.

חשיבות התורה רק עם דעת

הכל תלוי בדעת, וכמו שאמרו (ויק"ר פ"א ו') דעה קניית מה חסרת דעה חסרת מה קניית, וכאשר העינים פקוחות והלבבות פתוחים אפשר להגיע לידי דעת, אבל כאשר נסתמו עיניהם ולבם של ישראל, אזי אפשר להתייגע אפילו כמה שעות בלימוד התורה, ובכל זאת תהיה עיקר הכוונה לחדש חידושים בכדי להדפיסם

קובץ פתגמי קודש

ולפרסמם, ואדרבה כתיב (משלי יא ב) ואת צנועים חכמה, דעיקר החכמה אפשר להשיג בהצנע לכת, וע"ז אפשר להמליץ את הבקשה למען לא ניגע לרי"ק, פי' שלא תהיה כל יגיעתנו בתורה אך ורק בכדי להוריק ולהוציא החוצה ולפרסם את כל מה שלמדנו וחדשנו.

(ליל שב"ק ויחי תשס"ח)

פרשת שמות

פג.

בדור הזה אין שיור רק התורה הזאת לקיים הכל בפשטות

הנה בימינו שניטלו מאתנו כל הענינים הגדולים של שמחה אמיתית וכדו', אבל דבר אחד הותיר לנו הבורא יתברך ברוב חמלתו ורחמנותו עלינו, והיא התורה הק', כי אין לנו שיור רק התורה הזאת, שבדור הזה נותר לנו רק לימוד התורה ושבתות וימים טובים ותפילה וקיום המצוות, והיא נחלת יעקב בלי מצרים וגבולות, ושייכת אפילו בזמנינו, והגם שאינו באותו אופן שהיה בדורות הקודמים, בכל זאת עלינו להאחז בהם בכל כוחינו לקיימם בפשטות, וזהו כל אחיזתנו ועמדתנו.

(סעודת היום שמות תשס"ד)

פד.

מי שהוא בלא תורה ומצוות הריהו יבש מכל דבר שבקדושה

ויבא עד הר האלקים חרב"ה (שמות ג א), הנה כתיב חרב"ה חסר וא"ו, בהיות שעדיין לא קבלו את התורה, ורמז בזה כי כל אדם שהוא בלא תורה ואינו מקיים תורה ומצוות הוא בבחינת חריבה ויבשות, שהוא יבש מכל דבר שבקדושה, וכענין שפירשו חז"ל (סנהדרין צב ע"ב) על העצמות היבשות שהחיה יחזקאל שהיו יבשות מן המצוות.

(ליל שב"ק שמות תשס"ה)

פה.

ע"י לימוד התורה ע"מ לקיים מאיר בתוך החשכות

נר מצוה ותורה אור (משלי ו כד), פי' ע"י קיום המצוות מאירים בתוך החשכות ומעלים משם את הניצו"ק, וכן ע"י לימוד התורה באם הוא על מנת לעשות ולקיים, כי העיקר היא קיום המצוה, וכמו שאמרו חז"ל (יבמות קט ע"ב) כל האומר אין בי אלא תורה אפילו תורה אין בו.

(רעוא דרעוין שמות תשס"ה)

פו.

לימוד התורה בהרגשת המאור שבה מביא את האדם לאהבה ויראה

באם היו לומדים התורה הק' כדבעי היה צריך להיות כמו שהביא הרה"ק בעל התניא זיע"א בתורה אור שאצל האדם הפשוט ביותר טמון בליבו אהבה ויראה ורק שאינה בגילוי, והדרך לגלות האהבה ויראה אמיתית היא ע"י התורה הק' ותפילה ועבודה, כי המאור שבה יחזירנו, דהיינו שמחזירו כסדר אל האור העליון, ונדלק בקרבו ע"י האור התורה והתפילה להגיע לדביקות ואהבה, והנה דבר זה שייך בכל יהודי ואלא מאי שבאם אינו מביאו לידי זה, כבר פירשו בספה"ק את אמרם ז"ל (מו"ק כט ע"א) כל היוצא מביהמ"ד ונכנס לביהכ"נ מביהכ"נ לביהמ"ד זוכה ומקבל פני השכינה, ומאיזה טעם דייקא עי"ז זוכה לקבל פני השכינה, והרי ישנם דברים רבים שמביאים לידי קבלת פני השכינה וכגון והדרת פני זקן וכדו', אלא כמובא בקדושת לוי כי הסימן לאדם לדעת שהקב"ה חפץ ומתאוה בתורתו ועבודתו, הוא כאשר מכח לימוד התורה נמשך יותר ונכנס לביהכ"נ, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה לאחר שעסק בתורה כל הלילה, ורגלי מוליכות אותי לביהכ"נ (ויק"ר פל"ה א'), שע"י התורה היה נמשך לתפילה, וע"י התפילה היה נמשך לחשקות התורה, וזהו הסימן שתורתו ותפילתו רצויים לפני אדון כל.

קובץ פתגמי קודש

וזוהו שדייקן לומר המאו"ר שבה, דהיינו שבאם מרגיש האור בשעת תורה ותפילה וקיום המצוות, אזי יחזירנו למוטב כי כל התאוות שבעולם בטלים ומבוטלים ומאוסים ונמאסים בפניו.

(רעוא דרעוין שמות תשס"ח)

פז.

אתערותא דלתתא בלימוד התורה

האתערותא דלתתא היא כמובא מהרה"ק מקאמרנא זיע"א שבאמצע הלימוד נזכר לפני מי הוא לומד ומשיג שבשעת לימודו הקב"ה יושב ועוסק בתורה כנגדו, ואומר רבש"ע אי מלכא אנת עד השתא אמאי לא אתינא לגבך, ועד עתה הייתי בעולם התוהו, ומתחיל להזיל מעיניו דמעות רותחות בלי הפוגות, ונזכר עד היכן התרחק מקוב"ה, וזהו אתחלתא דאתחלתא של תורה לשמה, והטעם לכך הוא בהיות שע"י התורה שלמד התעוררה נפשו מן התרדימה, אמנם מוכרח להיות אתערותא דלתתא.

(הנ"ל)

פרשת וארא

פה.

העוסק בתורה קונה קדושה בנפשו

קנין הקדושה היא באמצעות המצוות שאנו מקיימים, וכן הוא בלימוד התורה שעל ידי שעוסק בה כראוי לשם ה' קונה באמצעותה קדושה בנפשו.

(קידושא רבה וארא תש"ן)

פט.

תיקון הנפש ע"י לימוד תורה בלילות

במשנה (אבות פ"ג מ"ד) הנעור בלילה וכו' הרי זה מתחייב בנפשו. יש לפרש עפ"י מ"ש הרה"ק השר שלום מבצלזא זיע"א לאדם ששאלו האריך יתקן את הימים הראשונים שעברו עליו בבטלה, וענה שע"י לימוד התורה בלילה יוכל לתקן את ימיו הראשונים, וזהו שאמר הניעו"ר בלילה פ"י מלשון חזרה וניעורה (בכורות כב

מא

קובץ פתגמי קודש

ע"א), דהיינו שע"י שמתעורר ומתקן את ימיו הראשונים ע"י לימוד התורה בלילות, אזי אפילו באם היה מתחייב בנפשו יכול לתקן עצמו.
(סעודת היום וארא תשס"ו)

פרשת בא

צ.

להתגברות היצר ילמד בראשונה תורה אפילו שלא לשמה

אמרו חז"ל (קידושין ל ע"ב) אם פגע בך מנוול זה משכחו לביהמ"ד, וקשה וכי בביהמ"ד אינו נמצא והלוא אפילו באמצע הלימוד בא אל האדם, וא"כ מה הועילו חכמים בתקנתם, אלא הענין הוא דהנה בשווקים וברחובות היצה"ר יותר גרוע והוא בבחינת מנוול, לכן ראשית משכחו לביהמ"ד ושב ולמד התורה הק' ואפילו שיהיה בפניות וכדו', אבל זה יותר טוב מליך ברחובות, והגם שהיא תורה שלא לשמה אבל מתוך שלא לשמה בא לשמה (פסחים נ ע"ב).
(ליל שב"ק בא תשכ"ט)

צא.

הוספה בלימוד התורה

ולכן כל אחד ימסור נפשו שיתפלל בדביקות ובטהרת המחשבה ולא ילך אחר עצת יצרו שקשה לו כל זה להתפלל בציבור, ולקבוע עתים לתורה כי על זה עתיד ליתן את הדין, ושמעתי פעם מגדול אחד על אמרם ז"ל (שבת לא ע"א) ששואלים בתחילת דינו של אדם נשאת ונתת באמונ"ה, כשבא למשא ומתן ועבדת יותר מכפי כוחך, וכששנשאלת למה אתה מוסיף לעבוד הרי אין זה כפי כוחותיך, ועל זה אמרת כי יש לך אמונה שתוכל לעבוד, וקבעת עתים לתורה וכשבא ללימוד התורה היה רק בבחינת קביעת עתים ולא הוספת כלל.
(רעוא דרעוין בא תשכ"ט)

צב.

משכחו לביהמ"ד ולעסוק בתורה בכל כחו

מי שרואה שיצרו מתגבר עליו בהיותו בחוץ אזי מוכרח הוא להתיישב בביהמ"ד ולעסוק בתורה וכמו שאמרו חז"ל (רמב"ם הל' איסור"ב פכ"ב הכ"א) אין יצה"ר מתגבר אלא על לב פנוי מן התורה, וכן אמרו (קידושין ל ע"ב) **משכחו לביהמ"ד**, אמנם גם בביהמ"ד צריך להיזהר שלא יתיישב בביהמ"ד יחד עם יצרו כמו חבר טוב אלא ירוץ לחדרי תורה ויעסוק בה בכל כוחו, ועי"ז **אם אבן הוא נימוח** שאינו יכול לסבול את התורה והוא נימוח ובטל מפניו.

(סעודת היום בא תשס"ג)

צג.

קנין התורה ק"ו משיעבוד מצרים

ויאמר משה אל העם זכור וגו' (שמות יג ג), פי' שאם מגיע אליו היצה"ר ואומר לו האיך אתה יכול לבטל כל העולם הזה לבלתי ליהנות ממנו, ואילו על קנין התורה שנינו (אבות פ"ו מ"ד) כך הוא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במושורה תשתה, והאיך אפשר לקיים זאת. ועי"ז **זכור תזכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים** ששם אכן היית עבד משועבד לפרעה בכל רמ"ח איברים ושם"ה גידים וגם הנפש היה שקוע במ"ט שערי טומאה, ומה אם למצרים נשתעבדת כל כך כ"ש להקב"ה אתה יכול לשעבד עצמך.

(רעוא דרעוין בא תשס"ז)

צד.

לומדי התורה ממליכים את הקב"ה בעולם

בפסוק (שמות יב ב) **החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה**, ואיתא במדרש (שמו"ר פט"ו י"ג) הה"ד (משלי ח טו) **בי מלכים ימלוכו**, ור"ל שהקב"ה מסר הכל ביד ישראל, וזהו שאמר הקב"ה ב"י היינו התורה שהוא שמותיו של הקב"ה, **מלכים** מאן מלכי רבנן, דהיינו אלו הלומדי תורה והתלמידי חכמים, **ימלוכו** הם ימליכו אותי בעולם.

(ליל שב"ק ויקה"פ תשס"ז)

שחיטת היצה"ר על ידי פה סח

ושחטו הפסח. רמז על מאמר הגמרא אם פגע בכ מנוול זה משכחו לביהמ"ד אם אבן הוא נימוח אם ברזל הוא מתפוצץ, ולכן ושחטו את היצה"ר ע"י פה סח של תורה ותפילה ותשובה. ולכן יש עצה אחת לשחוט את היצה"ר באמצעות פה סח בלימוד התורה שעות רצופות וביגיעת התורה במסירות נפש, בבחינת אדם כי ימות באהל (במדבר יט יד, ברכות סג ע"ב).

(רעוא דרעוין בא תשס"ח)

פרשת בשלח

צו.

עקירת המחשבה ע"י תפילה ובנוסף התעמקות מוחו בתורה"ק

ויהי בשלח פרע"ה (שמות יג יח), פי' כשבר ישראל רוצה לשלוח ממנו את פרע"ה שהוא כמספר מחשב"ה, העצה המובחרת הוא א"ת הע"ם בגימטריא תפל"ה (עם הכולל), שיתפלל הרבה להשי"ת שיגרש ויעקור ממוחו המחשבות זרות ורעות, אבל הגם שירבה בתפילה לא די לו, כי אם יעמיק עצמו בתורה הק' ובהתבוננות בגדלות השי"ת כי על ידי זה נזדכך מוחו ונטהר מכל מחשבות פסולות.

וזאת צריך לדעת כל אחד אשר בא לשוב אל השי"ת שלא די לו בצלותא לחודא כי מסיר אזנו משמוע תורה גם תפילתו תועבה, לכן צריך שיעמיק הרבה בתורה הק' ויעמיק את מוחו ומחשבתו בהשי"ת כי חד מתיקוני היסוד הוא שיעסוק בתורה וגם בתפילה ביגיעת המוח וביגיעת הגוף שזה מעיקרי תיקוני היסוד אבל בתורה לחוד בלא תפילה ובתפילה לחוד בלא לימוד התורה אינו שווה כלום.

וזהו ולא נחם אלקים, שהקב"ה אינו מתנחם מענין דרך ארץ פלשתיים, דר"ך אר"ץ עולה כמספר תפל"ה, פלשתי"ם אתון פלש"ת י"ם, י"ם רומז לתורה שהוא ים התלמוד, והיינו כי זה שעוסק בדר"ך ארץ שהוא תפל"ה בלחוד, אבל

י"ם התלמוד הוא אצלו בבחינת פלש"ת דהיינו שפלות, שאינו עוסק בה, בזה אין הקב"ה מתנחם עוד, והטעם אמר הכתוב כי קרוב הוא וגו' ושבנו מצרימה, שעיי"ז לבד שוב יפול ברשת היצה"ר ח"ו, רק צריך שיעסוק בשניהם כאחד, ועיי"ז יזכה לזכך מוחו ומחשבותיו ולתקן את כל אשר קלקל.

(ליל שב"ק בשלח תשכ"ז)

צו.

דרך התשובה ע"י תורה ותפילה וצדקה במסי"נ

ויסב אלקים את העם דרך המדב"ר ים סוף (שמות יג ט), פי' כשירצה האדם לשוב בתשובה העצה שיבטל עצמו להיות הפקר כמדבר, ויעסוק בתורה במסירות נפש ויתפלל עד מיצוי הנפש, ויעסוק בצדקה במסי"נ וישוב בתשובה שלימה במסי"נ ואל ישגיח על כוחו ועל ידי שישים עצמו כדרך המדבר, אזי ים סוף, י"ם מספר ג' רומז לעולם התשובה, סו"ף עולה כמספר קו"ם, דהיינו שזוכה לקום ולהתעלות מידי הקליפות והיצר הרע.

(ליל שב"ק בשלח תשכ"ח)

צח.

קבלת התורה בהקדמת טהרה וזיכוך

טעם שניתנה מצות פרה אדומה קודם קבלת התורה להורות ולרמז להם שכדי לקבל התורה כראוי צריך להקדים לה טהרה וזיכוך.

(ליל שב"ק בשלח תש"ן)

פרשת יתרו

צט.

העסוק בפרנסתו וקובע עתים לתורה נחשב כאילו למד כל היום

ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך (שמות כ ט), י"ל הכוונה על עבודת השי"ת דאיתא במכילתא ר"י אומר שונה אדם ב' הלכות שחרית וערבית ועוסק כל היום במלאכתו, נחשב לו כאילו עסק כל היום בתורה. וזהו ששת ימים תעבוד היינו

מה

קובץ פתגמי קודש

שתעסוק בתורה ותפילה, ואז ועשית כל מלאכתך, שכל מה שתעשה יהיה נחשב כאילו עסקת רק בתורה.

(ליל שב"ק יתרו תשכ"ו)

ק.

לימוד התורה צריכה להיות ע"מ להתעלות ולא שישאר במקומו

ואם מזהב אבני"ם תעשה לי לא תבנה אתהן גזית (שמות כ כה), פי' אבנים הם אותיות התורה הק' כמבואר בספר יצירה, וזהו שאמר שכאשר לומד תורה לא תבנה אתהן גזית היינו שלא יעשה את תורתו מחותך ומרובע כאבני גזית שלא תהיה תורתו בבחינת צמצום בד' צדדי הפרד"ס שהם פשט רמז דרוש סוד שבאם אינם לש"ש הריהו מכח היצה"ר ואפילו בחלק הסוד אם לימודו בזה הוא על מנת להתפרסם וכדו', ואופן הלימוד צריכה להיות לש"ש על מנת להתעלות ולא שישאר במקומו כאבני גזית, וזהו שאמר שבאם לא תעלה במעלות על מזבחי אזי אשר לא תגלה ערוותך עליו שסוף קלונו להתגלות.

(סעודת היום יתרו תש"ס)

קא.

ע"י יגיעת התורה בשעת הגלות יזכה להתגלות פנימיות התורה לעת"ל

ועתה אם שמוע תשמעו בקולי וגו' (שמות יט ה), וברש"י אם עתה תקבלו עליכם יערב לכם מכאן ואילך שכל התחלות קשות, ואפשר לבאר ענין זה דהנה אמרו חז"ל (ברכות סג ע"ב) בפסוק (דברים כז ט) הסכת ושמוע ישראל כתתו עצמכם על דברי תורה, והיינו כי אי אפשר לזכות לדברי תורה כי אם אחר זיכוך הגוף והחומר, ולכן קנין התורה הוא במיעוט שינה במיעוט שיחה ובמיעוט תענוג (אבות פ"ו מ"ו), ולזה הטעם היתה קבלת התורה דייקא אחר שעבוד מצרים, וכן הוא בענין הגלות שע"י יגיעת התורה בעת הגלות נזכה לעתיד לבא לפנימיות התורה, וע"ז אמר ועתה אם שמוע תשמעו בקולי, פי' כדרך שדרשו חז"ל (ברכות מ ע"א) אם שמוע בישן תשמע בחדש, דהיינו אם שמוע ותתייגעו על דברי תורה בישן בעת הגלות, אזי תזכו אשר תשמעו בחדש לעתיד לבא בהתגלות פנימיות

התורה חדשה שמאתי תצא, וזהו שפירש"י אם עתה בשעת הגלות תקבלו עליכם התורה ע"י יסורים וזיכוך החומר כנ"ל, יערב לכם מכאן ואילך שתזכו לעתיד לבא לתורה חדשה והתגלות פנימיות התורה, והטעם לזה שכל התחלות קשות, דהיינו שבכדי לזכות לקבלת התורה צריך תחילה זיכוך וביטוש הגוף כנ"ל.

(ליל שב"ק יתרו תשס"ב)

קב.

בעת לימודו צריך להיזכר מקדושת השבת

ששת ימים תעבוד ועשית כ"ל מלאכתך (שמות כ ט). ולכאורה האיך אפשר לו לאדם לעשות את כל מלאכתו בששת ימי המעשה, ואפשר לומר כוונת הכתוב לומר כ"ל בכדי להוסיף את קדושת יעקב, וכדרך שאמרו חז"ל (ב"ב יז ע"א) אברהם בכל, יצחק מכל, ויעקב כל, והנה ידוע כי בכל מכל הוא בבחינת צמצום, אבל כל הוא נחלת יעקב נחלה בלי מצרים, והנה עסק התורה איקרי מלאכה כמו שפירשו בזה"ק (ח"א דף קצ ע"ב) על הכתוב (בראשית לט יא) ויבא הביתה לעשות מלאכתו, מה מלאכתו של אדם בעוה"ז לעסוק בתורה, וזהו שרמז שאפילו בעת עוסקו בתורה צריך להיזכר מקדושת השבת, כי השבת היא נשמת התורה"ק, וכן נשמות ישראל המה נשמת התורה הק', ועל כן אין להסיח דעתו ממנה, ובזה ימשיך על עצמו קדושת יעקב, הוא השבת נחלת יעקב שהיא נחלה בלי מצרים, וזהו שאמר ועשית כ"ל מלאכתך פי' שענין כל שהוא השבת נחלה בלי מצרים כנ"ל, זאת תהיה בכוונתך בעת עסק התורה שנקראת מלאכה.

(רעוא דרעוין יתרו תשס"ד)

קג.

המעלה הגדולה בלימוד התורה ע"י מסירות נפש

כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל וגו' (שמות יט ג). פי' כה תאמר לבית יעקב אלו האנשים במדריגה פחותה שדעתם קצרה כנשים ואינם חפצים אלא בסגולות ומתנות וכדו' צריך לומר להם אמירה רכה שבאם יקבלו את התורה

יהא אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד (משלי ג יז), אמנם ותגיד לבני ישראל שלא לו העומדים במעלה גדולה מהם תאמר דברים הקשים כגידים, שבכדי לקבל את התורה צריך למסור גופו ונפשו וכל מאודו, כי אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה (ברכות סג ע"ב), וכמאמר התנא (אבות פ"ו מ"ז) במיעוט שינה ובמיעוט תענוג, וכדברי הרמב"ן שכתב אין הנפש נבנית אלא מחורבן הגוף ואין הגוף נבנית אלא מחורבן הנפש, ובני ישראל אמרו כ"ל אשר דיבר ה' נעשה דהיינו שקיבלו עליהם את ענין המסירות נפש, ולזה אמר ויגד משה את דבר"י העם אל ה' שקבלו עליהם אפילו בחינת דיבור שהם דברים הקשים כגידים.

(סעודת היום יתרו תשס"ה)

קד.

אחר שהתחיל בלימודו אין כח ביד היצר למונעו

ועתה אם שמוע תשמעו בקולי (שמות יט ה). ופירש"י אם עתה תקבלו עליכם יערב לכם מכאן ואילך שכל התחלות קשות. וצ"ב הלשון אם שמוע תשמעו שהיה לו לומר אם תשמעו. ואפשר לומר דהנה כל זמן שעדיין לא נתיישב האדם ללמוד יש כח ביד יצרו למונעו מן הלימוד אבל כיוון שכבר התחיל בלימודו שוב קשה לו לפרוש מן התורה, ובנקל לו להמשיך בלימודו מאשר בתחלת הלימוד.

וזהו שפירש"י אם עתה תקבלו עליכם ותתיישבו ללמוד יערב לכם הלימוד מכאן ואילך ולא תפרשו ממנה, והטעם לזה שכל ההתחלות קשות, אבל לאחר תחילת הלימוד אינו קשה כ"כ, ובוזה יתפרש מאמר הכתוב ועתה אם שמוע ותקבלו עליכם ותתחילו בלימוד התורה, אזי מכאן ולהבא תשמעו בקולי בנקל יותר ויערב לכם מכאן ואילך.

(רעוא דרעוין יתרו תשס"ה)

קובץ פתגמי קודש

פרשת משפטים

קה.

קיום התורה באדם תלוי בתפילה

הנה עיקר קיום התורה שתתקיים אצל האדם הוא על ידי התפילה, וכמו שפירש הרה"ק מוהר"פ מקאריץ זיע"א על מאמז"ל (מגילה כח ע"ב) שמעתתא בעי צילותא שהוא מלשון צלותא דאברהם, שהתורה צריכה תפילה וידוע מה שאמר הגה"ק בעל החתם סופר זיע"א שביום שאינו בוכה בדמעות שלישי בברכת אהבה רבה אינו יכול לכון לאמיתה של תורה, ואם קדוש אלקי כמוהו אמון כן מה נענה אנן אבתריה, וצריך שישפוך שיחו להשי"ת שיאיר עיניו בתורתו הק', ואם יקרא לה' יענהו כי קרוב ה' לכל קוראי"ו פי' למי שקורא אותו עבור ה' ולא עבור עצמיותו, והעיקר הוא לכל אשר יקראוהו באמת (תהילים קמה יח).

(ליל שב"ק משפטים תשכ"ז)

קו.

בשבת שנשפע דעת יש להתענג בתורה ביתר שאת

ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבות למען ינוח שורך וחמורך וגו' (שמות כג יב). י"ל שרמזו על התלמידי חכמים העוסקים בתורה דאיפסק להלכה שהם מותרים לנוח בשבת, וכמו שכתב הרמ"א בסימן ר"צ ס"ב דפועלים ובעה"ב שאינם עוסקים בתורה כל ימי השבוע יעסקו יותר בתורה בשבת מת"ח העוסקים בתורה כל ימי השבוע, והת"ח ימשיכו יותר בעונג אכילה ושתיה קצת, ע"כ. ועל זה רמזו באמרו שור"ך וחמור"ך וינפ"ש ב"ן אמת"ך והג"ר ס"ת עם הכולל עולה בגימטריא תור"ה.

ועוד אפשר לומר דאיתא בזוה"ק (רע"מ ח"ג דף כט ע"א) וחמורך חמור בתורה ומצוות, ואיתא עוד בזוה"ק (שם שם דף ערה ע"ב) שיש בחינת ת"ח שהוא חמור נושא ספרים, אמנם כל זה כשהתורה היא בלא דעת, ובימות החול לאו כל אחד זוכה להשיג הדעת האמיתי בלימוד התורה, אך בשבת אפשר לזכות לזה, ואז

מט

קובץ פתגמי קודש

למען ינו"ח שורך וחמורך שאפילו מי שהוא בבחינה הנ"ל יש לו ניהא ועליה בשבת ועוד יותר מזה שבשבת עצמו יש להתענג בתורה ביתר שאת מחמת השפעת הדעת, ומוש"כ הרמ"א הכוונה לתלמידי חכמים שהם במדריגה תתאה. (ליל שב"ק משפטים שקלים תשנ"ח)

קז.

יכוון בלימודו להמשכת קדושה ממדה השייכת לסדר לימודו

אמרו חז"ל (עירובין נד ע"ב) אין התורה נקנית אלא בסימנים, והביאור בזה דהנה איתא בגמרא (שבת לא ע"א) על פסוק (ישעיה יג ו) והיה אמונת עתיך חוסן ישועות חכמה ודעת, אמונת זו סדר זרעים וכו' ואפילו הכי אי יראת ה' היא אוצרו הן ואי לא לא. ולכאורה הרי מאחר שכבר למד סדר טהרות שהיא ענין הדעת אי אפשר שלא יהיה בו יראת ה', אלא הענין של יראת ה' היא אוצרו, שכל סדר יהיה מכוון כנגד מדה אחרת מהששה קצוות, וע"ז אמרו אין התורה נקנית ונחשבת אצל הקב"ה כבי"א אלא בסימנים דהיינו שכל סדר יהיה מכוון להמשכת הקדושה ממדה השייכת לו.

(סעודת היום משפטים תשס"א)

קה.

המלמד תורה מלשון עול

בברכת התורה אומרים המלמד תורה לעמו ישראל. פי' המלמ"ד מלשון מלמד הבקר, דהיינו עול, ולזה אמרו (סוכה מב ע"ב) קטן היודע לדבר אביו מלמד"ו, פי' שנותן עליו עול ומרגילו בלימוד התורה אפילו בעל כרחו כשאין לו טעם וחשק, וכמו"כ אומרים בברכת התורה שלפעמים כשאין לנו חשק ורצון צריך הקב"ה להולכנו ולהרגילנו בדרכיו בעל כרחינו, וזהו המלמ"ד תורה לעמו ישראל פי' שהקב"ה נותן עול תורה על בני ישראל כשהם צריכים לכך.

(סעודת היום משפטים תשס"ג)

קובץ פתגמי קודש

קט.

ע"י קיום התורה משתנה מזלו לטובה

והסירותי מוחלה מקרבך (שמות כג כה). כתב באבן עזרא שהמחלות באות מחלק המרה שמשפיעה על המעיין, וכ"ז הוא באומות העולם אבל ישראל בכח התורה הק' מבטלים הכל כי אין מזל לישראל שמהפכים המזל לטובה, עכ"ד. והיינו שהעצה לשנות מזלו לטובה הוא ע"י לימוד וקיום התורה הק' שלימודו הוא על מנת לשמות ולעשות ולקיים. וזה נרמז בפסוק והסרת"י מחל"ה עם האותיות בגימטריא בקיו"ם התור"ה, שעי"ז ישנתה מזלו לטובה.
(רעוא דרעוין משפטים תשס"ד)

קי.

תורה מגני ומצלי אפילו שלא לשמה ובכל זאת צריכה מסירות נפש

ויקח משה את חצי הדם וישם באגנות וחצי הדם זרק על המזבח (שמות כד ו). יש לפרש דהנה כתיב כי הדם הוא הנפש, ולפי שביקש משה רבינו ע"ה להעלות אפילו את חלק נפשם התחתונה ולהגביהם ע"י התורה הק', לכן ויקח משה את חצי הד"ם דהיינו מסירות נפשם על התורה הק' קודם שהגיעו להשגה גדולה, שהרי אפילו להשיג פשטות התורה צריך מסירות נפש ויגיעה, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות סג ע"ב) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, וזכות זאת המסירות נפש וישם באגנו"ת, פי' שאפילו שלא היתה הלימוד בהשגה הנכונה והנעלית, בכל זאת גדול כוחה להגן בעדם, וכמו שאמרו חז"ל (סוטה כא ע"א) תורה מגנא ומצלי בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה, והיינו בין בעידנא דעסיק ב"ה היינו לימוד התורה לשמה, ובין בעידנא דלא עסיק ב"ה היינו לימוד התורה שלא לשמה, ולאחר מכן וחצי הדם דהיינו מסירות נפשו לאחר שכבר זכה להשיג את גודל מעלת ערך התורה, זאת זרק על המזבח שיתעלה על מזבח העליון.

(ליל שב"ק משפטים תשס"ה)

המתקת הדינים על ידי לימוד התורה

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחפשי חנם וגו'. ובמדרש (שמו"ר פ"ט ט') הה"ד (תהלים קמז יט) מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי וגו'. וברש"י פי' כל מקום שנאמר ואלה פסל את הראשונים, ואלה מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני וכו'. ובסוף הפרשה כתב רש"י בפסוק ואל משה אמר עלה אל ה', דפרשה זו נאמרה קודם עשרת הדברות, ושם נאמר ויבא משה ויספר לעם את כל דברי ה' ואת כל המשפטים, ופירש"י שהם שבע מצות בני נח ושבת וכבוד אב ואם ופרה אדומה ודינין שניתנו להם במרה. - ונמצא לפי"ז כי המשפטים ניתנו במרה ונאמרו קודם מתן תורה, וצריך לתת טעם מדוע נאמרה קודם.

ואפשר לבאר בהקדים דברי הרה"ק מהר"א מבעלזא זיע"א שפי' מש"כ רש"י לפניהם ולא לפני עכו"ם, עפי"ד זקינו מהר"י דכמו העוסק בתורת הקרבנות כאילו הקריבם, כך העוסק בעונשים המבוארים בתורה ומפחד ה' ומהדר גאונו נשלם הכל ונשמר ממה שצריך להישמר ואז אינם מגיעים אליו בפועל ממש. וזהו הרמז בדברי רש"י לפניהם ולא לפני עכו"ם כי רק בישראל שיש לו מצות לימוד התורה יכול אדם להשלים הכל על ידי לימוד התורה, אבל עכו"ם שאסור בלימוד התורה אין זה שייך אצלו, עתדה"ק.

והנה איתא במדרש (שמו"ר פ"ג ב') על פסוק (שמות ג ז) ראה ראיתי וגו' שאמר הקב"ה למשה אתה רואה ראיה אחת ואני רואה שתי ראיות, דהיינו ענין חטא העגל, ולכאורה מאיזה טעם הוצרך הקב"ה לגלות ראיה זאת. ואפשר לומר לפי מש"כ הרמב"ם (הל' תשובה פ"ה ה"ה) בענין הידיעה והבחירה שאין הידיעה מכרחת ובחירה חופשית ניתנת ביד האדם להתנהג כרצונו, ונמצא דא"כ היה בחירה לבני ישראל במעשה העגל אפילו שכבר היתה ידיעה לפניו ית' על החטא, אמנם החילוק הוא כי באם היא ידיעה בעלמא לפניו ית' בזה שפיר ניתנת

בחירה חופשית ביד האדם, אבל אם כבר יצא דיבור מלפני הקב"ה על כך, אזי עקימת פיו הוויא מעשה (סנהדרין סה ע"א), ולכן מוכרח הוא שיהא כן, ונמצא שכאשר אמר הקב"ה כבי' למשה את הדיבור של ראה ראיתי וגו', באותה שעה כבר הוחלט ענין חטא העגל, ואכן לזה הטעם נצטוו על פרה אדומה במרה שהיא באה לתקן את חטא העגל כדברי ר' משה הדרשן, ואפילו שבמרה עדיין לא חטאו, אלא מטעם זה שכבר יצא הדיבור מלפני קוב"ה, ודבר זה היה מגודל חסדי קוב"ה אל בני ישראל, והוא מסודות אלקינו שאין לנו בזה שום השגה.

אך בהיות שהיה דבר זה ידוע לפנינו ית"ש לכן הקדים להמתיק את הדינים הללו, דהנה אמרו חז"ל (מדרש אגדה בראשית פ"א, ועיין ברש"י בפסוק בראשית ברא אלקים) שבשעת בריאת העולם בתחילה עלה במחשבה לבראות במדת הדין ראה שאין העולם מתקיים במדת הדין הקדים הקב"ה למדת הרחמים ושתפה למדת הדין. והביאור בזה כי מדת הרחמים הוא התורה הק' שהיא מידת תפארת כידוע, והיינו שהקדים הקב"ה את התורה לבריאת העולם. ועל זה הדרך בשעת מתן תורה בתחילה עלה במחשבה לתת את הדינים לבני ישראל קודם מתן תורה ונצטוו עליה במרה, אבל בכדי להמתיק את הדינים הקדים הקב"ה את מתן תורה שהיא מדת הרחמים שהרי אנכי ה' אלקיך הוא ענין רחמים, ושתפה אל הדינים שנצטוו עליה, ועי"ז נמתקו הדינים כמאמר הרה"ק מבצלזא, ונעשה בחינת משפט שהיא מדת תפארת כמובא בזה"ק (ח"ג דף רצו ע"א).

ועל זה אמר הכתוב ואלה המשפטי"ם אשר תשים לפניהם, ואמר בלשון משפטים כי הדינים האלו נאמרו בפועל לאחר מתן תורה, ומחמת המתקתם נקראו בשם משפטים, ובזה יבואר נמי מש"כ רש"י מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני, דהיינו שבאותו מעמד של הר סיני שניתנה התורה שהיא מידת הרחמים ניתנו גם הדינים הללו שהם בבחינת משפטים וכנ"ל.

וזהו שפירש"י בפסוק (בראשית א א) בראשית ברא אלקים, שהיה צריך להתחיל את התורה מהחודש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל, אלא

משום כח מעשיו הגיד לעמו וגו', והיינו כי כח מעשיו של הקב"ה בשעת בריאת העולם שהקדים את מדת הרחמים ושתפה למדת הדין, זאת הגיד והמשיך לעמו בשעת מתן תורה, שהקדים הקב"ה את מתן תורה לציווי הדינים, בכדי להמתיקם שיהיו בבחינת משפט.

וזהו שהסמיכו במדרש את הפסוק מגיד דבריו לעקב, והיינו לשון דיבור קשה, וכן חוקיו הוא מלשון מדת הדין, אמנם ומשפטי ישראל, שבשעה שנתנם הקב"ה לישראל היה בבחינת משפט שהוא בבחינת ממוצע כנ"ל והוא ע"י לימוד התורה שבאמצעותה ממתיקים את הדינים וכמאמר הרה"ק מבעלזא הנ"ל, וזאת רק לישראל, אבל לא עשה כן לכל גוי כי אם ומשפטים הללו כל ידעום, שאצל הגויים אפילו שנצטוו על הדינים בתוך שבע מצוות בני נח, אבל אינם יכולים להמתיק את הדינים בבחינת משפט.

וע"ז פירש רש"י הק' ואלה המשפטיים אשר תשים לפניך ולא לפני עובדי כוכבים, והיינו כי הדינים שהם בבחינת משפטים זאת תשים דווקא לפני בני ישראל ולא לפני עכו"ם שאין שייך בהם בחינת משפט כנ"ל.
(ליל שב"ק משפטים תשס"ח)

פרשת תרומה

קיב.

המתגאה בלימודו נוטלים תורתו ממונו

הנה רואים לפעמים אנשים למדנים שמתגאים בלימודם ולכאורה הרי אמרו חז"ל (ב"מ פה ע"ב) איסתרא בלגינא קיש קיש קריא, וא"כ האיך יתכן לאדם המלא בתורה שיגיע לידי גאווה, אלא איתא בזה"ק שמי שמתגאה נוטלים כל תורתו ממנו, ובה יובן הענין כי ע"י הגאות נעשה כלי ריק ונתקיים בו שפיר מאמר חז"ל איסתרא בלגינא קיש קיש קריא.

(סעודת היום תרומה תשנ"ח)

קובץ פתגמי קודש

קיג.

סימן לתורה לשמה היא הבושה

במשנה (אבות פ"ו מ"א) כל העוסק בתורה לשמה וכו' ומלבשתו ענוה, אפשר לפרש דהנה מלבשתו הוא מלשון בושה, וכדאיתא בזה"ק שסימן של נפש דקדושה הוא כשיש לו בושה, וכן איתא בגמרא (נדרים כ ע"א) שכל מי שיש בו בושות פנים סימן הוא שעמדו רגלי אבותיו על הר סיני, וכן יש לפרש מלבשתו מלשון לבוש, והכוונה על מי שלומד תורה שלא לשמה, וכדרך שאמרו חז"ל (פסחים נ ע"ב) לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אע"פ שלא לשמה שמתוך שלא לשמה באה לשמה, ומאחר שלימודו הוא שלא לשמה נעשה שבור ורצון בקרבו ומתבייש בו, זהו הסימן של תורה לשמה.

(רעוא דרעוין תרומה תש"ס)

קיד.

המאור שבתורה הוא רק ע"י קדושת האכילה

טעם הנחת השולחן בין הארון והמנורה לומר שבכדי ליכות לבחינת המאור שבה בלימוד התורה צריך את עבודת השולחן בקדושת האכילה, וכמו שנאמר בשולחן ועשית לו מסגרת (שמות כה כה), דהיינו שאכילתו תהיה בהגבלה, ושלא יעלה בדעתו שאפשר לעבוד את השי"ת ובד בבד למלאות את כריסו אלא יגביל עצמו באכילתו שתהיה לש"ש.

(הנ"ל)

קטז.

גאולת השכינה ע"י לימוד התורה וענוה שהיא תורה לשמה

ויקחו לי תרומה וגו' (שמות כה ב), ופרש"י לי לשמי. יש לפרש בדרך רמז דהנה האדם ע"י עוונותיו גורם גלות השכינה, ולכן אמר ויקחו לי"י פי' שיקחו ויוציאו את שכינתא קדישא מגלותה, והוא ע"י תרומה"ה אותיות תור"ה מ"ה, דהיינו לימוד התורה הק' מדת תפארת, וכן בחינת ונחנו מזה שהיא ענוה, ולכן פרש"י לי לשמ"י דהיינו שכל ענין זה הוא רק שהתורה נלמדת לשמה, ובאופן זה הוא

נה

קובץ פתגמי קודש

מא"ת אותיות אמ"ת, וכמו שהעיד הכתוב על אהרן הכהן תורת אמת היתה בפיהו (מלאכי ב' ו'), ואמר כל איש כוונתו לומר שזהו כל האדם.

(סעודת היום תרומה תשס"ד)

קטז.

לימוד בחברותא אפילו משני קצות העולם

ועשה כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה (שמות כה יט), פי' שהלימוד בחברותא יכול להיות אפילו אצל שני יהודים משני קצות העולם כשהם משורש אחד, ואפילו שהם על שני קצותיו דהיינו שאין מדותיהם שוות, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות נח ע"א) כשם שפרצופיהם אינן דומין זה לזה כך אין דעותיהם שוות, ומ"מ על ידי חברותא נקנית להם התורה כי שורש ישראל אחד הוא, וכמו שאומרים בתפלת מנחה של שבת אתה אחד ושמןך אחד ומי כעמןך ישראל גוי אחד בארץ.

(ליל שב"ק תרומה תשס"ז)

קיז.

קבלת התורה בכל יום

לזה הטעם אומרים בברכת התורה נותן התורה בלשון הווה כי הנתינה מתחדשת בכל יום, ולאחר ברכת התורה צריך מיד ללמוד בכדי לקבל התורה, וע"ז אמרו חז"ל בכל יום ויום יהיו בעיניך כחדשים, וכפי מה שהאדם לומד משפיע עליו הקב"ה יותר מלעילא, וע"ז נאמר (תהילים פא יא) הרחב פיך ואמלאהו, פי' ככל שתרחיב פיך בלימוד התורה אמלא אותו יותר.

(סעודת היום תרומה תשס"ז)

קיח.

לימוד התורה עם לב נשבר

ועשו ארון עצי שיטים אמתיים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו. ובבעל הטורים ביאר טעם אומרו בכל הכלים ועשית, ואילו בארון נאמר ועשו, מפני שכל הכלים עשה שלמה כיוצא בהן חוץ מהארון, וכתב שם עוד ארון

קובץ פתגמי קודש

אותיות אורן, שיש בהן אורן של ישראל, עוד כתב אמתים וחצי וגו' כל מדותיו היו שבורות בחצאי אמות ללמד שכל מי שלומד תורה צריך לשבר ולהשפיל עצמו, ע"כ.

ובזה יתבאר הא דאיתא בגמרא (ברכות ח ע"ב) לוחות ושברי לוחות מונחים בארון, הרמז בזה כי הלומד תורה צריך שיהא לו לב נשבר בבחינת שברי לוחות, וחז"ל דרשו מזה שם הזהירו בזקן ששכח תלמודו ופירש"י מחמת זקנה או מחמת חולי, והטעם לזה כי גם שברי לוחות מונחי"ם בארון, וא"כ מה שלמד עד הנה מונח בקרבו ולא נאבד ממנו כדוגמת הלוחות.

והנה אמרו (רמב"ם הל' איסור"ב פכ"ב הכ"א) אין יצר של עריות מתגבר אלא על לב פנוי מן התורה ומן החכמה, ואפ"ל שע"ז רמז הכתוב ועשו ארון רמז על התורה הק' המונחת בארון, שהיא עצ"י שטים, פי' כי הלימוד והעסק בה היא העצה להתגבר על השט"ן שהוא בגמטריא שטי"ם, אבל כל זה הוא אך ורק כשלימוד התורה היא בלב נשבר, וכדברי בעל הטורים על מדות הארון שהם שבורות כנ"ל.

ואפשר לומר עוד בביאור אומרו ועשו, דהנה ידוע כי וא"ו הוא תפארת ויסוד, והיינו שכאשר לומד תורה שהיא מדת תפארת משולב יחד עם קדושת היסוד, אזי מאיר מתורתו ש"ע נהורין, וכרמז זמירות ליל שב"ק בוי"ן תתקט"ו, שהם שני ווי"ן של תפארת ויסוד, ולכן נאמר כאן ויעשו שיש בו וא"ו בתחילה וא"ו בסוף ובאמצע אותיות ש"ע, לרמז שכאשר שני ווי"ן האלו משולבים יחדיו כשלומד תורה בקדושה כראוי, אזי מאיר מתורתו ש"ע נהורין, ועל זה רמז בבעל הטורים כי ארון בגימטריא אורן, שיש בהן אורן של ישראל, והיינו כשלומד תורה בקדושה באופן זה וליבו נשבר בקרבו, וכמ"ש בעל הטורים.

ועשית עליו זר זהב סביב, ובמדרש (שמו"ר פל"ד ב') א"ר שמעון בן יוחאי ג' כתרים הם, כתר מלכות וכתר כהונה וכתר תורה, כתר מלכות זה השלחן דכתיב בו זר זהב סביב, כתר כהונה, זה המזבח דכתיב בו זר זהב סביב, וכתר תורה זה הארון

קובץ פתגמי קודש

דכתיב בו זר זהב, למה נכתבים זר ונקראים זר אלא לומר לך אם אדם זוכה נעשים לו זר ואם לאו זר, עכ"ל. – והיינו שבאם האדם לומד תורה בלב נשבר וכל כוונתו היא לעשות זר וכתר לקוב"ה כבי', אזי התורה שלמד מאירה עליו, וכמו שפירשנו באומרו ועשו ארון שיאיר עליו ש"ע נהורין, וכן ישפיע אור זה על כל העולם כולו.

וזהו רמזו באמרו זר זהב סביב, היינו שמקיף את הארון עם זר, וידוע כי שם א"ל במילואו בגימטריא הק"ף, והוא ענין מקיפים פנימיים ומקיפים חיצוניים שעל ידי לימודו בקדושה ובלב נשבר, זוכה שאור התורה תקיף אותו ואת כל העולם כולו, אבל אם ח"ו מתגאה בתורתו, אזי הוא זר כנ"ל.

(ליל שב"ק תרומה תשס"ח)

ק"ט.

לימוד התורה באחדות ודיבוק חברים

והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת ופניהם איש אל אחיו אל הכפורת יהיו פני הכרובים. פי' התורה נקנית דייקא כאשר פניהם איש אל אחיו, דהיינו על ידי לימוד באחדות ובדיבוק חברים, וכדאיתא בגמרא (ברכות סג ע"ב) מאי דכתיב (ירמיה נ לו) חרב אל הבדים ונאלו, חרב על שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה. והוא מטעם כי עיקר לימוד התורה היא על ידי אחדות, וענין האחדות היא דייקא כשעושיין רצונו של מקום, שהרי רק בזה האופן היו הכרובים פניהם איש אל אחיו כמבואר בגמרא (יומא נד ע"א).

(הנ"ל)

קכ.

הגאולה בזכות לימוד התורה באחדות ובשלום

הנה מידת קומתו ומידת רחבו של הארון שוים והיא אמה וחצי ורק אורך הארון הוא אמתיים וחצי, ואפשר לרמז בזה כי בהיות מדותיו של הארון בקומה ורוחב

קובץ פתגמי קודש

שׁוֹיִם הִרְיָהּוּ נִרְאָה כְּמוֹ מִ"ם סְתוּמָה, וּרְמָזוֹ עַל מִ"ם סְתוּמָה שֶׁבִּפְסוּק (ישעיה טו)
 לְסִרְבָּה הַמִּשְׁרָה וּלְשִׁלּוֹם אֵין קִץ, וּמוֹבָא בְּזוּהָ"ק (זו"ח ח"ב מְגִילַת שֵׁה"ש) שֶׁבְּבִיאַת
 הַמִּשִּׁיחַ יִפְתַּח מִ"ם זֹאת, וּרְמָזוֹ הַכְּתוּב אֵימָתִי יִהְיֶה כֵן, כֹּאשֶׁר יִלְמְדוּ תוֹרָה
 בְּאַחֲדוּת וּבְשִׁלּוֹם, וְעִ"ז אָמַר וּלְשִׁלּוֹם אֵין קִץ, פִּי שַׁע"י לִימוּד הַתּוֹרָה הַקִּי
 הַנִּקְרָאֵת שִׁלּוֹם וְכִמְ"ש (מִשְׁלִי גִי) דְּרִכְיָה דְּרִכֵּי נֹעֵם וְכֹל נְתִיבוֹתֶיהָ שִׁלּוֹם, וְלִימוּד
 הַתּוֹרָה מִשְׁפִּיעָה נְעִימוּת בְּכֹל הָעֵינִינִים, וְכִמְ"ש (תְּהִלִּים יט יא) מִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ
 וְנוֹפֶת צוֹפִים, וְעִ"ז יֵהָא אֵין קִץ, פִּי אֶפִּילוֹ אִם נִגְזַר עַל הַגְּאוּלָּה שֶׁתִּהְיֶה בְּעֵתָהּ,
 אֲךָ עַל יְדֵי לִימוּד הַתּוֹרָה הַנִּקְרָאֵת שִׁלּוֹם יֵהָא אֵין קִץ שֶׁל בְּעֵתָהּ כִּי אִם תִּהְיֶה
 גְּאוּלַּת אַחִישֵׁנָה, וְיִפְתַּח הַמִּ"ם סְתוּמָה שֶׁל לְסִרְבָּה הַמִּשְׁרָה.

(הנ"ל)

פרשת תצוה

קכא.

חֲמִימוּת הַתּוֹרָה מִבְּטֵל חֲמִימוּת הַיֶּצֶר

הָעֵצָה לְהִלָּחֵם נֶגֶד הַיֶּצֶה"ר וְעַמְלָק נִתְּנוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל וְאָמְרוּ (רַמְבַּ"ם ה'ל' אִיסוּ"ב
 פֶּכ"ב הֵכ"א) אֵין יֶצֶר שֶׁל עֲרִיּוֹת מִתְּגַבֵּר אֵלָּא עַל לֵב פְּנוּי מִן הַחֲכָמָה, וְהֵינּוּ
 שִׁיעֶסוּק בְּתוֹרָה וְעִ"י חֲמִימוּת הַתּוֹרָה יִבְטֵל חֲמִימוּת הַיֶּצֶר, וְהֵגֶם שְׂרׁוּאִים טְרִדוֹת
 הַיֶּצֶה"ר אֶפִּילוֹ לֵאחֲרֵי לִימוּד הַתּוֹרָה זֶה אֵינוֹ נִקְרָא בְּשֵׁם יֶצֶה"ר, אֵלָּא דְּבַר זֶה נֹבֵעַ
 מִחֲמַת הַתְּגַשְׁמוּת הַגּוֹף, וְעִ"ז אָמְרוּ חֲז"ל (סוֹכָה נב ע"א) יִצְרוּ שֶׁל אָדָם דִּהְיִינוּ
 שֶׁהַיֶּצֶר שֶׁל הָאָדָם בַּעֲצָמוֹ מִתְּגַבֵּר עָלָיו בְּכֹל יוֹם, וְהָעֵצָה לְהִפְטֹר מִזֶּה הוּא עִ"י
 סִיגוֹף קֵל שֶׁל הַכָּאֵת הַגּוֹף וְכוּ'.

(סְעוּדַת הַיּוֹם תְּצוּה זְכוֹר תִּשְׁמַ"ב)

קכב.

הַתּוֹרָה הַקִּי הִיא פִּתְגָם הַמֶּלֶךְ

וְנִשְׁמַע פִּתְגָם הַמֶּלֶךְ (אֶסְתֵּר א כֹּא), רַמְזוֹ עַל הַתּוֹרָה הַקִּי כִּי פִּתְגָם הַמֶּלֶךְ
 בְּגִימָטְרִיא בְּתוֹרָה עַה"א, וְעִ"ז יֵהָא נִשְׁמַע קוּלוֹ בְּבוֹאוֹ אֶל הַקּוּדֶשׁ (שְׁמוֹת כח לו).
 (רַעוּא דְּרַעוּיָן תְּצוּה עֲרַב פּוֹרִים תִּשְׁמַ"ד)

קכג.

ע"י לימוד התורה ונתינת צדקה ישמע קולו בעת תפלתו

ונשמע קולו בבואו אל הקודש וגו' (שמות כח לו). נראה לפרש הפסוק על דרך המוסר שהכוונה על התפלה ועליה נאמר פעמון זהב ורימון דהיינו זהב רמז על התורה כידוע, ורימון רמז לקיום המצוות וכמו שאמרו חז"ל שאפילו ריקנים שבך מלאים מצוות כרמון, והיינו כי ע"י לימוד התורה ונתינת צדקה קודם התפילה יהא נשמע קולו בבואו אל הקודש בשעת התפלה, וכן היה נהוג אצל חסידים מקדמת דנא שהיו משכימים באשמורת הבוקר לעסוק בתורה כמה שעות שהיא עיקר ההכנה לתפלה ועי"ז מתעלית תפלתו, וכמאמר הרה"ק מהר"ש מבעלזא זיע"א בשם הרה"ק מלובלין זיע"א שלימוד דף גמרא קודם התפלה היא מסוגלת להעלאת התפלה שכן גמרא נטריקון ג' בריאל מייכאל ר' פאל א' וריאל, והם המלאכים הממונים להעלאת התפלה.

(רעוא דרעוין תצוה תשס"ו)

קכד.

בכח לימוד התורה לשמה והתקשרות לצדיקים נשפע עליו חידו"ת ממרע"ה

ואתה תצוה את בני ישראל (שמות כז כ), פי' ואתה היינו נשמתך שנתפשט למעלה משמך, תצוה ותודיע את בני ישראל בכל הדורות את חידושי התורה שיתחדש להם, וזהו בשעה לומד תורה לשמה ויזכה לשוב בתשובה ע"י התורה כדברי הרה"ק מבעלזא. ואפי' אם אינו בר הכי מ"מ כשיתקשר בצדיקי הדור יתקון נפשו. וזהו ואתה תצוה את בני ישראל, פי' תצוה הוא מלשון חיבור כמו צו לצו, והיינו כשיתחברו נפשות ישראל בנפשו של משה רבינו ע"ה בזה האופן תצוה אותם ותודיעם חידושי תורה.

(ליל שב"ק תצוה תשס"ז)

קובץ פתגמי קודש

קכה.

לימוד התורה מונע מלקבל העונשים בפועל

שמן זית ז"ך (שם), פי' שהזיכך תהא ע"י התורה הק', וכמובא מהרה"ק מבעלזא זיע"א שכדרך שאמרו חז"ל (מנחות קי ע"א) כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, כן העוסק בתורת התוכחה כאילו קיבל העונש בפועל, ומשא"כ באם לא יזכה לכך יהא התשובה ע"י כתיבת למאור שיצטרך לבא עליו העונשים בפועל.

(הנ"ל)

קכו.

הבנת תורה שבעל פה היא באמצעות כתיבה דהיינו על ידי יגיעת התורה

ואת"ה תצו"ה א"ת בני ישראל ויקח"ו אלי"ך. הרמז בזה כמו שאמרנו שהוא בגימטריא כ"ה אתפשטותי"ה דמש"ה רבינ"ו בכ"ל דר"א, דהנה יש תורה שבכתב ותורה שבעל פה, והגם ששניהם נמסרו למשה בסיני, אמנם בתורה שבכתב טמונים סודות נעלמים, ואפילו שמשגיגים בה פירושים על דרך פשט ורמז ודרוש וכן מקצת מן הסוד, בכל זאת הרבה ממנה טמיר ונעלם, וכמו שאמרו חז"ל (גיטין ס ע"א) תורה חתומה ניתנה, ותורה שבעל פה היא פירוש לתורה שבכתב, וזאת אפשר להשיג על ידי יגיעה, וכמו שכתוב (ויקרא כו ג) אם בחוקתי תלכו ופירש"י שתהיו עמלים בתורה, והיינו אם בחוקותי פי' התורה היא כחוקה וחתומה וקשה עליכם להשיגה, ובכדי תלכו שתוכלו ללכת וללמוד בה, העצה היא שתהיו עמלים בתורה שעל ידי העמל והיגיעה תוכלו להשיגה, ובנוסף להעמל והיגיעה מצינו בדברי חז"ל (שבת קא ע"ב) משה שפיר קאמרת, והיינו שבכל חידוש של האדם נשפע עליו מכוחו של משה ומאתפשטותיה שבכל דרא, וכמו שאמרו חז"ל (ירושלמי פאה פ"ב ה"ב) דאפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נאמר לו למשה בסיני.

וע"ז אמר ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך, פי' שבשעת לימוד התורה יתקשרו בך, ועי"ז תשפיע עליהם שמ"ץ זית זך הרומז לחכמה, וכמובא בספה"ק אור המאיר שהצדיק משפיע חכמה, עיי"ש. ועי"ז יגיעו לידי ביטול, והוא ענין הכתיבה שנוכח במדרש, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות סג ע"ב) כתתו עצמם על דברי תורה.

והענין בזה הוא כי עיקר המעכב לאדם מלעבוד את בוראו הוא הגוף העכור והמגושם, ועל זה איתא בזוה"ק (ח"ג דף קסח ע"ב) אעא דלא סליק ביה נהורא בטשין ביה עד דסליק ביה נהורא, פי' העץ שאין האור עולה בו מחמת רטיבותו, צריך לבטוש בה עד שיעלה בו האור, והוא משל לנשמת האדם שאין אור ה' נדלקת בקרבה כמאמר הכתוב (משלי כ כז) נר ה' נשמת אדם, ואז העצה הוא בטשין ביה דהיינו כתיבה וכתבישה באופן של כתתו עצמכם על דברי תורה, ובאופן זה תידלק נשמתו באור ה' שבתורה והמאור שבה יחזירנו למוטב (איכ"ר פתיות ב').

אכן ענין הכתיבה היא בסיגופים, אבל לאו כל מוחא סביל דא, ולכן צריך שיהא הכתיבה על ידי יגיעת התורה, וזהו כתי"ת למאור בגימטריא הו"א תור"ה שבע"ל פ"ה עם הכולל, דהיינו שעל ידי הלימוד של תורה שבעל פה באופן של כתתו עצמכם על דברי תורה, ועל ידי הביטול וההתקשרות לבחינת משה שפיר קאמרת, תוכלו להשיג השגת התורה.

וזהו שנאמר בפסוק (תהילים קיא י) ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם תהילתו עומדת לעד, פי' ראשית חכמה יראת ה' הוא על ידי ביטול וכתביה באמצעות התקשרות אל הצדיק, ובוה שכל טוב, שזוכה להשגת התורה שנקראת שכל טוב, וכן זוכה לקיים את המצוות באופן נעלה, וזהו לכל עושיהם, היינו עשיית המצוות (עי' ברכות יז ע"א), וכאשר מגיע למדריגה זאת הריהו נותן שבח והודאה להקב"ה שזיכהו לכך ואינו מחזיק טובה לעצמו וזהו תהילתו עומדת לעד. ועל זה הדרך אמר כתית למאור שכאשר ישפיע בהם משה רבינו

ע"ה את הלימוד שיהא באופן של כתיב וכתישת הגוף, אזי למאור שבאופן זה יאירו בלימודם, ובזה יזכו שיתקיים בהם להעלות נר תמיד, דהיינו שיהיו תמיד בעליה ולא תהיה להם שום נפילות ח"ו.

(ליל שב"ק תצוה תשס"ח)

פרשת כי תשא

קבו.

ירידת השפע ע"י התעלות התורה לעילא

יש לפרש הזמר איש חסיד היה, שאמרה לו האשה ותורה מצאת כי יגעת מה נאכל מעתה, פי' שהוכיחה אותו על לימוד התורה שבאם היה כראוי היה צריך שיושפע להם השפעות טובות, ובאל"כ סימן הוא שלא היה כדבעי, וזהו שאמרה ותורה מצאת כי יגעת שבאם אצלך נמצא שיגעת בלימודך סימן הוא שלא עלתה תורתך לעילא כנודע המעשה מהבעש"ט הק', ועל כן מה נאכל מעתה שלא הגיעו לנו השפעות טובות, ואותו חסיד יצא החוצה ופגשו אליהו ואמר לו בוא ואראה לך איך צריך לעבוד את השי"ת, אני אבנה פלטרין ואגמור אותו בין לילה וכל הבנין יעלה השמימה, וכך ירד לך השפעות טובות של שמונה מאות אלף זהובים.

(סעודת היום תשא תשס"ז)

פרשת ויקהל

קבח.

קבלת התורה היא רק בכלי שלם ע"י אחדות

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו' (שמות לה א). הנה אי אפשר לקבל את התורה אלא בכלי שלם ולא בכלי חסר המעורב בו טוב ורע יחד, ואפילו הלימוד תורה אם מעורב בו רע לא יוכל לקנות התורה בקרבו, כי אם כשיש בו טוב לבד, וקודם שקבלו בני ישראל את התורה כתיב (שמות יז ח) ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים, אותיות פירודים, שגרם בהם פירוד לבבות ולא היו כלי שלם, וא"א היה לתת להם את התורה, ועל כן בנתינת התורה נאמר אנכי ה'

אלקי"ך בלשון יחיד, כי קבלת התורה היא דווקא כשכולם נכללים באחדות, ולאחר מכן הגיעו הערב רב וגרמו פירוד לבבות, ולכן אמרו אלה אלהיך ישראל בלשון רבים, וכן אמרו אשר ילכו לפנינו, דהיינו שכל אחד ילך בדרך אחר, והוא מחמת שהם מעלמא דפרודא, וכמו"כ כל מחלוקת יש בה מעלמא דפירודא, ולזה אמר ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, דהיינו שהוצרך משה להקהילם יחד ולהחזירם לכלל דעתו של משה רבינו ע"ה.

(קידושא רבא ויק"פ תשס"ד)

פרשת פקודי

קכט.

ע"י תורה ועבודה זוכה להשראת השכינה באיבריו

אלה פקודי המשכן וגו' (שמות לח כא). רמז הכתוב באמרו פקודי שהוא מלשון חסרון, דהיינו אלו שמחסרים עצמם מהנאות העוה"ז, אזי אשר פוקד כפי מה שמחסר מעצמו, וכדוגמת על פי משה רבינו ע"ה שזכה לנבואה בבחינה גדולה כל כך עד שהעיד בו הקב"ה פה אל פה אדבר בו (במדבר יב ח), ואפילו בדורות שאחריו שאין מדרגה גדולה כ"כ, מ"מ ניתן לזכות לבחינת השראת השכינה, ביד, כדרך הצדיקים שהיתה השראת השכינה באיבריהם, וזאת על ידי איתמר, היינו לימוד התורה הק', או ע"י בן אהרן הכהן רמז לענין העבודה.

(סעודת היום פקודי תשס"ג)

קל.

ריבוי התורה והצדקה בדורינו להראות שאפשר אפילו בתוך החשכות

אנשים תמהים ושואלים הלא היום ב"ה יש יותר תורה וצדקה ואכן כך הוא, וא"כ מגנין נובע החשכות שלא היה מימות המבול, אלא שזהו הסימן שאם רוצים לעבוד את השי"ת אפשר אפי' בחשכות, והטעם לזה כמו שאמרו חז"ל (מכות כג ע"ב) רצה הקב"ה ליזכות את ישראל מגודל החיבה, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות שיהיה להם לזכות לגאולה שלימה.

(רעוא דרעוין ויקה"פ תשס"ז)

קובץ פתגמי קודש

פרשת צו

קלא.

לימוד התורה בהתלהבות וחיות מכפרת כמו קרבן

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה וגו' (ויקרא ו ב). יש לפרש עפ"י דרשת חז"ל (מנחות קי ע"א) שאמר משה לפני הקב"ה דבשלמא בזמן שביהמ"ק קיים אדם מביא קרבן ומכפר עליו, אבל מה יהא כשאין ביהמ"ק קיים ואמר הקב"ה כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה וכו', וזהו שאמר הכתוב צ"ו את אהרן דהיינו לשון זירוז כי בכדי שיזכה לכפרת עוונותם בעת הלימוד צריך זהירות וזריזות יתירה שתהיה בחיות והתלהבות, ולכן זאת תורת העולה דהיינו בשעת לימודו שהיא במקום עולה, אזי הוא העולה על מוקד"ה, פי' שצריכה להיות בהתלהבות ביקוד אש קודש, ואומרו מוקדה במו' זעירא לרמז שלא יתגאה לאחר לימודו, כל הלילה עד הבוקר, פי' לבל ידמה במחשבתו שכדוגמת הקרבן שהקרבתה דייקא ביום כן הכפרה שבלימוד התורה היא רק ביום, אלא אפילו תורתו שנלמדת במשך כל הלילה ג"כ חשובה כעולה ומכפרת.

(ליל שב"ק צו שבה"ג תשס"ד)

קלב.

הגאולה האחרונה בזכות תורה שבכתב ושבע"פ

זאת תור"ת העולה (ויקרא ו ב), נרמז בזה שתי תורות דהיינו תורה שבכתב ותורה שבעל פה, שהגאולה הראשונה היתה רק בזכות תורה שבכתב, אבל הגאולה האחרונה תהיה גם בזכות תורה שבעל פה, וכדאיתא בתיקוני זוהר (דף קמד ע"א) כי הנה הסתו עבר זו שלטנותא דאומות העולם, הגשם חלף הלך לו זו שלטנותא דערב רב וכו', וקול התור נשמע בארצנו הוא תורה שבעל פה, עיי"ש. ועוד רמז זאת תור"ת העולה כלומר לימוד תורה כפשוטה, ויתירה מואת גם תורת חסד שבני ישראל עוסקים בחסד לאין שיעור, ועל כן ראויים המה להיגאל. ועוד טעם שראויים לגאולה כמובא בספה"ק שבמצרים היו הדעת והדיבור בגלות, ומשא"כ היום אנו רואים שרק הדעת הוא בגלות אבל הדיבור לא, שהרי בני

ישראל עוסקים בתורה לאין שיעור וכ"ש שראויים להיגאל, וזהו שנאמר (שה"ש ח ה) **מי זאת עולה מן המדבר, פי' רבש"ע עשה למענך שהרי זא"ת נקראת השכינה הק', וע"כ עולה תעלה אותנו מן הגלות, בזכות מן המדב"ר דהיינו הדיבור של בני ישראל שעוסקים בתורה בפיהם.**

(ליל שב"ק צו תשס"ז)

פרשת מצורע

קלג.

אין תורה כתורת ארץ ישראל

כי תבואו אל ארץ כנען וגו' ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם (ויקרא יד לה). רמז בזה מה שדרשו חז"ל (ב"ר פט"ז ד') בפסוק (בראשית ב יב) וזהב הארץ ההוא טוב, אין תורה כתורת ארץ ישראל, והטעם לזה שהרי אמרו חז"ל (סנהדרין כד ע"א) על פסוק (איכה ג ו) במחשכים הושיבני, זה הש"ס של בבל, וכמו שפירשנו שדייקא בש"ס של ארץ ישראל היו נוחין זה לזה, כי ארץ ישראל מסוגל להכנעה ושפלות רוח, וכמו שאמרו יהושע וכלב טובה הארץ מאד מאד (במדבר), ואמרו דורשי רשומות שרמזו על מאמר המשנה (אבות פ"ד מ"ד) מאד מאד הוי שפל רוח, וכן מא"ד בגי' מ"ה.

וזהו שאמר **כי תבוא אל ארץ כנען וגו', דהיינו שבביאתכם לארץ תראו כי ונתתי נגע צרעת בבי"ת ארץ אחוזתכם, פי' בית היינו תיבות התורה הק' כנודע מספר יצירה, והיינו שלאחר ביאתם לארץ תווכחו שכל תורתכם שבחו"ל היתה בבחינת נגע צרעת לעומת תורתכם בארץ ישראל.**

(רעוא דרעוין תז"מ תשס"ד)

קובץ פתגמי קודש

פרשת אחרי

קלד.

לימוד התורה שמירה כנגד התועבות

לימוד התורה הק' לשמה בחיות דקדושה, היא שמירה ועצה גדולה כנגד התועבות, ע"י הגברת נפש השכלית על נפש הבהמית.
(ליל שב"ק אחרי תש"ס)

פרשת קדושים

קלה.

בתחילה ילמד במסירות נפש עד שיגיע לחמידא דאורייתא

כתיב (דברים יד כג) למען תלמד ליראה, פי' שהלימוד יהיה בכדי להגיע לידי יראת ה', אך בתחילת הלימוד מותר ללמוד שלא לשמה, ומובא בספר נתיב מצוותיך מהרה"ק מהרי"א מקאמארנא זיע"א שבתחילה יעסוק בתורה במסירות נפש גמרא תוספות ופוסקים ראשונים ואחרונים עד שיכנס בלבו חמידא דאורייתא, וכן מובא בספה"ק נועם אלימלך שבאם יתחיל האדם בתורה לשמה יעשה היצה"ר כנגדו כל מיני תחבולות להניאו מן הלימוד, ועל כן יעסוק בתחילה שלא לשמה והכוונה הפנימית תהא לשמה.

אך הכל תלוי במסירות נפש שבלא מסי"נ אין במציאות שישגי איזה דבר, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות סג ע"ב) על פסוק (במדבר יט יד) זאת התורה אדם כי ימות באוהל, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, וכל גדולי ישראל זכו לדרגתם רק על ידי מסירות נפש, שהרי כל אחד יש לו רצון וצריך להוציאו לידי מעשה כמובא בחובת הלבבות עיי"ש, ולכן בכדי להפיק את רצונו צריך לפחות ג' שנים עד שיגיע לחמידא דאורייתא, וע"ז אמרו חז"ל (שבת סג ע"א) ליגמר איניש והדר ליסבר, פי' שבתחילה ליגמר איניש במסירות נפש, ולאחר מכן ליסבר בעמקות ויגיע לידי חמידא דאורייתא.

(רעוא דרעוין אחו"ק תשס"ד)

לימוד התורה הק' צריכה להיות בטהרה ובתשובה וע"י עמל ויגיעה

הנה עסק התורה צריכה להיות בטהרה, ובלא"ה ח"ו חוטפים החיצונים את תורתו, וכמובא מהרה"ק המגיד ממעזריטש זיע"א שמי שלומד תורה שלא בטהרה בשעה שטעון טבילה טורפין את כל תורתו אל החיצונים, ונמצא שהכל תלוי בטהרה, וכ"ש בענין אכילה וכדרך שהכנים הקב"ה את האדם לגן עדן לעבדה ולשמרה כמו"כ לזה התכלית ברא השי"ת את האדם לקיים המצוות ובכל מצוה היא נטיעת עץ בעולם, והעץ נושא פירות, ועל דרך שאמרו חז"ל (פאה פ"א מ"א) אדם אוכל פירותיהם בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב, דהיינו שהפירות נאכלים ונשאר העץ ומוציאה פירות משנה לשנה כן היא במצוה שהיא כמו העץ שאינו נעקר, כן ח"ו בעבירה אמרו חז"ל עבירה מכבה מצוה ופ"י הבעש"ט הק' שלא אמרו עוקר מצוה אלא מכבה את האור ואפשר להדליקו שוב, ובנוסף למה שאמרו חז"ל (סוטה כא ע"א) תורה מגני ומצלא בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה, דהיינו כדוגמת נר שמאיר בשעה שדולקת וכשנכבה הנר יכול לשומרה ולהדליקה שוב, וכמו"כ בלימוד התורה"ק שנמשלה לעץ באם מהרהר בתשובה קודם כבר א"א להיות לחיצונים נגיעה ולקחת ממנו את תורתו ועד שהמאור שבתורה מחזירו למוטב, והגם שמונח בחשכות צריך לעבוד להגיע לאור התורה ומצוות כל אחד לפי ערכו, ואז יוכל להגיע אל הפנימיות שהיא המאור שבה דהיינו האור הגנוז שגנוז בתורה, וכשמשגיג זאת ע"י יגיעת התורה אזי זוכה ומחזירו למוטב, ועכ"ז צריך לעשות את המצוה מחמת אשר צונו ה'.

ועל זה אמרו צדיקים שבכל עבודה ואפילו בעבודת השי"ת יש בתחילה תענוג גדול, כמאמר הבעש"ט הק' זיע"א שבתחילה מטעימין לו לאדם טעם בעבודתו ואח"כ לוקחים זאת ממנו בכדי שילמד ללכת לבדו, וזהו ענין הג' שנים בכדי להזדכך שיוכל להגיע לפנימיות וכמובא בקדושת לוי שעיקר עבודה שחשוב לפני הקב"ה היא עבודה לשמה שהוא בשעת שאינו מרגיש שום תענוג וחיות

לא בתורה ולא בתפילה ומתייגע ודורש את השי"ת, ומשא"כ באם מרגיש תענוג וכדו' הרי נהנה, ואינה לשמה בשלימות כ"א אחרי היגיעה וזהו שתהיו עמלים בתורה שצריך להיות דייקא העמל, ומובא שהתורה ועבודה וכן המצוות צריכים להיות ביגיעת הגוף והנפש ביגיעה רבה ממש עד מסירות נפש, ועל זה איתא בזוה"ק אעא דלא סליק ביה נהורא בטשין ביה עד דסליק ביה נהורא, דהיינו העין שלא עלה בו האור צריך לחובטו בכל מיני יגיעות עד שיעלה בו האור.

וזהו עין חיי"ם היא למחזיקי"ם בה דהיינו אע"פ שצריך שיהיה המצוה עם חיות, בכל זאת צריך להחזיק בה ולא להרפות, וכמ"ש (ויקרא כו ג) אם בחוקותי תלכו ודרשו חז"ל (תורת כהנים) שתהיו עמלים בתורה שצריך להקדים עמל, עד שזוכה לאור הגנוז היא התורה הק'.

(רעוא דרעוין אחו"ק תשס"ז)

קלז.

תיקון המידות הקדמה לקבלת התורה

אמרו חז"ל (עי' אבות פ"ג מ"ז) דרך ארץ קדמה לתורה, והנה פשוטי ההמון מפרשים כוונת המאמר, שבתחילה צריך לעבוד ולעסוק בפרנסה, ואח"כ בזקנותו להתיישב ללמוד, אבל טעות הוא בידם, אלא פירוש המאמר הוא, דר"ך אר"ץ, היינו שהאדם צריך ללמוד דרך, את הארציות שלו, וזאת קדמ"ה לתורה, היינו שדבר זה הוא הקדמה לקבלת התורה. כי תורה הוא מלשון הוראה, שהיא מורה לאדם את דרך ההתנהגות, אבל דבר זה תלוי בדרך ארץ, שבאם מקדים ללמוד לארציות את דרך ה' כנ"ל, אזי זוכה הוא שהתורה הק' תורה לו את הדרך ילכו בה.

וזהו ששנינו במשנה (אבות פ"ב מ"ה) אין בור ירא חטא, פי' בור הוא מי שהוא ריק ממידות ולא לימד לארציות את דרך ה', הוא אינו יכול להיות ירא חטא, שהוא על ידי לימוד התורה, כי באם מקדים את התורה קודם לדרך ארץ כנ"ל, אינו יכול לבוא לידי יראת חטא באמצעות התורה הק'.

ולכן נצטוונו קודם חג השבועות שהוא זמן מתן תורה, לספור ספירת העומר, שהוא בכדי לתקן את שבע מידות קודם קבלת התורה על ידי שיפוש מצד הרע של המידה ויתקן ויעבוד על צד הטוב של אותה מידה.

(סעודת היום קדושים תשס"ח)

קלח.

ההצלה מן הצרות וההרפתקאות היא על ידי עסק התורה

וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וערלתם ערלתו את פריה וגו'. ובמדרש (ויק"ר פכ"ה א') הה"ד (משלי ג יט) עץ חיים היא למחזיקים בה וכו', אמרי רב הונא בשם ר' בנימין בן לוי אמר משל למלך שאמר לבנו צא לפרקמטיא אמר לו אבא מתיירא אני בדרך מהלסטים ובים מפני אפורטין מה עשה אביו נטל מקל וחקקו ונתן בו קמיע ונתנה לבנו ואמר לו יהי המקל הזה בידך ואי אתה מתיירא משום בריה, אף כך אמר הקב"ה למשה אמור לישראל בני עסקו בתורה ואין אתם מתייראים משום אומה, אילו נאמר עץ חיים היא לעמלים בה לא היתה תקומה לשונאי ישראל אלא למחזיקים, אילו נאמר אשר לא ילמד לא היתה תקומה לשונאי ישראל אלא (דברים כו כו) אשר לא יקים את כל דברי התורה הזאת, לכך נאמר עץ חיים היא למחזיקים בה.

ואפשר לבאר דהנה הקב"ה מזהיר את בני ישראל, כי בטרם ירדת נשמת האדם להאי עלמא מלמדים אותו כל התורה כולה (נדה ל ע"ב), ומובא בזה"ק שמעבירים אותה בכל היכלות הגן עדן להראות מה שמוכן לעושי רצונו, ולעומת זאת בכל היכלות הגיהנום להראות את העונש.

וע"ז רמזו, וכי תבואו אל הארץ, פי' שכשהנשמה יורדת לעולם הזה שהיא מלאה ארציות, ונטעתם כל עץ מאכל, שהאדם צריך לעשות ביישוב העוה"ז ופרנסה, וכמובא בגמרא (קידושין מ ע"ב) כי מי שעוסק בתורה ואינו עוסק בדרך ארץ הוא כאילו אינו מן היישוב, ועל כן צריך לעסוק במה שמוטל עליו, וכמ"ש (בראשית ג יט) בזיעת אפך תאכל לחם, כל אחד לפי ערך תיקון נפשו, אבל ע"ז

קובץ פתגמי קודש

הסמיכו במדרש שלא ידמו שזהו תכלית ירידת האדם, אלא עין חיים הוא למחזיקים בה, אכן ביכלתך לנטוע ולבנות, אבל עין חיים שאפילו שאתה עוסק במשא ומתן בכל זאת תראה לקיים למחזיקים בה ולהחזיק ידי לומדי תורה.

אך בזה עצמו עדיין לא יצאת ידי חובתך, שהרי עוברים כל האדם כל מיני הרפתקאות, והעצה להנצל מהם, אמרו במדרש להלן משל למלך שאמר לבנו וכו' מה עשה אביו נטל מקל וחקקו ונתן בו קמיע, והיינו שכאשר תלמד תורה הנמשל לקמיע הזאת, אזי תינצל מן אומות העולם, אבל אינו דומה מי שעוסק בתורה וכן במשא ומתן ובשניהם מכווין לשם שמים, ואז העסק בעולם הזה אצלו גם בבחינה של וידע כל פעול כי אתה פעלתו, ולפי תיקון נפשו נצרך לו להתעסק בעניני העוה"ז, אבל התכלית בזה אינו להרבות סחורה ותאוות והנאות העוה"ז וכדו', כי על זה כבר נאמר בתחילת הפרשה קדושים תהיו, ואיתא בזוה"ק (ח"ג דף פ ע"א) ר' אלעזר פתח (תהילים לב ט) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין, שלא יהיו כסוס לרדוף אחר תאוות העוה"ז, וכמו פרד לעול ולמשא בכדי להגיע לתאוות העוה"ז וכדו', כי אם תעסוק רק כדי חיותך לצרכי ביתך, וביתר הזמן תעסוק בתורה שהיא הקמיע להינצל.

ואמר הכתוב וערלתם ערלתו את פריו שלש שנים יהיה לכם ערלים, הנה כל דבר בעבודת השי"ת הוא בתחילה קשה, וכמו שפירש"י בפסוק (שמות יט ה) ועתה אם שמוע תשמעו בקולי וגו' שכל התחלות קשות. ולכן כל דבר חדש הוא בבחינת ערלה, וכדאיתא מהאריז"ל שענין ערלת ג' שנים הוא בכדי להסיר את ג' קליפות הטמאות, שנתלבשה בשעת קללת הארץ, ולכן צריך להסירם. וכמו כן אצל האדם יש ערלת ג' שנים, ולכן מתחילים ללמוד עם הילד רק במלאות לו ג' שנים, כי עד אותה שעה היא בבחינת ערלה, אבל אח"כ מתחילים לחנכו במצוות פאות וציצית וכו', וכמו כן בכל עבודה שמקבל האדם על עצמו, אם בעסק התורה שיש בתחילה נפילות אחרי נפילות בבחינת ערלה, ובג' שנים הראשונות צריך מסירות נפש בעסק התורה, וכן הוא בתיקון המידות שבכדי לתקן מדה

אחת צריך לעבוד עליה, ועד ג' שנים אינו מרפה ממנו, ואז ובשנה הרביעית יהיה כל פרי קודש הלולים, כי באותה שעה כבר נתגלה בו הקדושה.

וכמו שהיה מעשה אצל הרה"ק ר' מנחם מענדיל מוויטעפסק זיע"א שעלה לארץ ישראל, ולאחר שנסיימו ג' שנים לעלייתו, התחיל להרגיש את האור של ארץ ישראל, והגיע עד כלות הנפש מחמת גודל הקדושה. – וכמו כן בכל דבר שבקדושה שבר ישראל מקבל על עצמו ואינו מרפה במשך ג' שנים, זוכה להרגיש אחר כך את אור ה', ולכן ובשנה הרביעית יהיה כל פרי"ו היינו שיראה פירות בעבודתו, שיהיו קודש הלולים, ודרשו חז"ל (ברכות לה ע"א, ועיין רש"י) אל תקרי הלולים אלא חלולים, והיינו שמתחלף לגמרי, ומה שהיה קודם לכן קשה מתחלף עתה ונעשה חיות דקדושה, ולאחר ג' שנים יוכל להחזיק מעמד, שהרי קיי"ל דבג' שנים הוי חזקה להחזיק בקרקע וכדו' (ב"ב כח ע"א), ולכן כשמחזיק ג' שנים בכל דבר, הוי חזקה ושוב אין יכול היצה"ר להתגבר עליו.

ולכן הסמיכו במדרש את הפסוק עץ חיים הוא, פי' אימתי יש עסק בהרגשת החיות דקדושה, כאשר למחזיקים בה, שהוא מחזיק בחזקה ואינו מרפה לאחר כל הנפילות אשר דחה דחיתני לנפול (תהילים קיח יג), ובכל זאת תופס עצמו ואינו מרפה, ואז וה' עזרני, כי עזי על ידי החזק, נעשה זמרת קה וגו', ואז קול רנ"ה וישועה באהלי צדיקים, על ידי שמקיים קודש הלולי"ם, כי נכנס בגדר אהלי צדיקים ויכול להלל ולהודות להשי"ת על העבודה הזאת שהצליח לעבור ולשבור את הקליפות וכוחות היצה"ר שביקשו להתגבר עליו.

(רעוא דרעוין קדושים תשס"ח)

פרשת אמור

קלט.

בתחילה ילמד בלשון קל ואח"כ יוכל ללמוד בטוב טעם ודעת

בפסוק (ויקרא כא א) אמור אל הכהנים ואמרת אליהם, י"ל על דרך רמז כמו שהביא אאמו"ר זצוקללה"ה שבשעת טמטום הלב שאינו יכול ללמוד כראוי,

עב

קובץ פתגמי קודש

העצה לומר גמרא כלשונו, וע"ז אמר הכתוב זאת חוק"ת התורה דהיינו בשעה של טמטום הלב כשלימוד התורה הוא אצלו כחוק בלי טעם, אזי אשר צוה ה' לאמ"ר שיאמר גמרא אפילו בלא הבנה, עכד"ק. ואפשר לרמוז זאת בזה הפסוק דהנה אמור לשון אמירה קלה, ולשון ואמרת קשה כידוע, והיינו שבתחילה יהא אמור באמירה בעלמא, וסופו על ידי כך יגיע ללימוד בטוב טעם ודעת בחינת ואמרת.

(סעודת היום אמור תשנ"ב)

קמ.

באמצעות לימוד התורה במועדות ממשיך עליו קדושה גדולה

מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קודש (ויקרא כג ב). יש לרמוז בזה שבימי המועדים נצרך לו לאדם ללמוד יותר מכל ימות השנה, והנפק"מ בין לימוד במועד ללימוד של כל השנה, כי הלימוד במועדות נקרא מקראי קודש, שע"י תורה ותפילה במועד ממשיך עליו קדושה גדולה, ובתנאי שילמוד באופן שקורא אליו הקדושה.

(יום א' דפסח תשס"א)

קמא.

הרגשת קדושת המועדות ע"י לימוד התורה

דף גמרא שלומדים במועדות יש לו טעם אחר לגמרי, וזהו דכתיב (ויקרא כג ב) מועדי ה' אשר תקראו אותם, אזי הרגשת קדושתם היא ע"י מקראי קודש דהיינו בלימוד התורה בגמרא או בספרי יראה או בספרי תלמידי הבעש"ט, שבאם לומדים בהתלהבות ובחשק מרגישים את קדושת המועדות.

(סעודת היום שחזהמ"פ תשס"ב)

קמב.

ע"י יגיעת הגוף בתורה ותפילה יחדיו שובר את המסך המבדיל

אפילו בתוך ההסתר פנים אם מתעקש ואינו מרפה ביגיעת התורה ויגיעת התפילה באופן ששניהם משולבים יחד, שבהם יוכל להתרומם בבחינת אהבה

ויראה, דהיינו תפילה היא אהבה כי האהבה אינה יכולה להיות בתמידות, וכן התפילה נקראת חיי שעה, ותורה היא יראה וכמ"ש (תהילים קיא י) ראשית חכמה יראת ה', כי יראת שמים היא תמידית וכן התורה היא חיי עולם, ובלתי תורה ותפילה אינו שווה כל יגיעת הגוף אך ע"י תורה ותפילה ביגיעת הגוף יוכל לשבר את המסך המבדיל של עובי העננים המבדילים בינו לבין קונו.
(רעוא דרעוין אמור תשס"ד)

קמוג.

לימוד תורה לשמה היא רק ע"י השפעת הצדיק

והבאתם את עומד ראשית קצירכם אל הכהן (ויקרא כג י). ובמדרש (ויק"ר פכ"ח א') הה"ד (קהלת א ג) מה יתרון לאדם בכל עמלו אשר יעמול תחת השמש וגו', ר' לוי אמר כל מה שהבריות מגדלין במצוות ובמעש"ט בעוה"ז דיין שהקב"ה מזריח להם השמש, שנאמר (שם שם ה) זורח השמש ובא השמש. הנה מובא בקדושת לוי שלאחר הלימוד באם מרגיש האדם בנפשו שלמד כראוי אינה נחשבת תורה לשמה, ונותנים לו שכרו בעוה"ז, ובאם רוחו שפלה עליו לאחר לימודו זהו סימן שתורתו היתה לשמה.

ובזה יש לפרש דברי המדרש מה יתרון לאדם בכל עמלו פי' שבאם מרגיש האדם מעלה ויתרון בעמלו בתורה ועבודה, אין לו יתרון בזה כי הכל הוא אשר יעמול תחת השמש, דהיינו שמקבל כל שכרו בעוה"ז, וכמו שאמרו חז"ל (פסחים נ ע"ב) כתוב אחד אומר (תהילים נז יא) עד שמים חסדך, וכתוב אחד אומר (שם קח ה) מעל שמים חסדך, לא קשיא כאן בעוסקין לשמה וכאן בעוסקין שלא לשמה. ובזה יתפרש גם מאמר חז"ל (יבמות קט ע"ב) כל האומר אין בי אלא תורה אפילו תורה אין בו, דהיינו שבאם מרגיש האדם לאחר לימודו שיש בו תורה סימן הוא שאין לו כלום ואפילו תורה אין בו. ועל כן אמר ר' לוי כל מה שהבריות מגדלין במצוות ובמעש"ט בעוה"ז דיין, פי' שבאם לאחר עשיית מצוות ומעש"ט מרגישים שעשו ופעלו במעשיהם אין בהם כלום, ואימתי מגיע לשלימות

העשייה, ע"ז אמר שהקב"ה מזריח להם השמש, דהיינו כי דווקא ע"י השפעת הצדיק כמשה רבינו ע"ה שפניו כפני חמה חשובים מעשיו הטובים.
(ליל שב"ק אמור תשס"ו)

קמז.

זמן ביאת המשיח כשיהיו לומדי תורה שישמרו עיניהם בחוץ

בדגל מחנה אפרים פרשת בשלח כתב ששאל זקינו הבעש"ט הק' את משיח צדקינו אימתי אתי מר, והשיב כשיפוצו מעיינותיך חוצה. ואפשר לפרש הענין דהנה הבעש"ט הק' זיע"א בוודאי ראה ברוח קדשו כל מה שיעבור עד ביאת המשיח ותחיית המתים, ועל זה היתה השאלה אימתי אתי מר שהרי בדור האחרון תהיה זוהמא גדולה ברחובות העיר ואיך יוכלו לעמוד נגד זה, והשיב כשיפוצו מעיינותיך חוצ"ה פי' שיהיו בחורים ואברכים לומדי תורה, וכשיצטרכו לצאת לרחובות העיר ישמרו על עיניהם ואז יהיה זמן ביאת המשיח.
(סעודת היום אמור תשס"ו)

קמז.

השפעת קדושת המועדים על ידי לימוד התורה

אלה מועדי ה' מקראי קודש, רמז על אופן קנין הקדושה הנשפעת במועדים, וע"ז אמר מקראי, פי' על ידי הקריאה ולימוד התורה, תזכו להשפעת הקדושה מאתר דאקרי קודש, וזאת באמצעות השפעת קדושה על ידי הצדיק.
(קידושא רבה שבת שביעי של פסח תשס"ח)

פרשת בהר

קמו.

ע"י לימוד התורה נחשב כאילו קיים את המצוה שלמד

איתא בגמרא (סוטה יד ע"א) דרש רבי שמלאי מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לארץ ישראל וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע מטובה הוא צריך, אלא כך אמר משה הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימים אלא בא"י, אכנס אני

לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי, אמר לו הקב"ה כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר, מעלה אני עליך כאילו עשיתם, שנאמר (ישעיה נג יג) לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל תחת אשר הערה למות נפשו ואת פושעים נמנה והוא חטא רבים נשא ולפושעים יפגיע, לכן אחלק לו ברבים, יכול כאחרונים ולא כראשונים, ת"ל ואת עצומים יחלק שלל, כאברהם יצחק ויעקב שהן עצומים בתורה ובמצוות, תחת אשר הערה למות נפשו, שמסר עצמו למיתה שנאמר (שמות לב לב) ואם אין מחני נא וגו', ואת פושעים נמנה, שנמנה עם מתי מדבר וכו', עיי"ש. - ולכאורה יש לדייק ואמרו כדי שיתקיימו כולן על ידי, היה לו לומר כדי שאקיים את כולן, ומדלא אמר הכי משמע שהיתה כוונתו שהוא לבדו יקיים את כל המצוות ולא אחר, וזאת יפלא וכי מצוות התלויות בארץ צריכות להתקיים רק על ידי משה רבינו ע"ה.

ואפשר לומר עפ"י מאמר חז"ל בשבת (דף לג ע"א) בעוון השמטת שמיטין ויובלות גלות בא לעולם וכו', כתיב אז תרצה הארץ את שבתותיה כל ימי השמה ואתם בארץ אויביכם וגו', וכתיב כל ימי השמה תשבות. ולפי"ז יובן בקשת מרע"ה, שהיה ברצונו להיכנס לבדו לארץ ישראל כי על ידו יתקיים מצות שמיטין ויובלות ולא יחרב הבית, וזהו שדייק בבקשתו כדי שיתקיימו כולן על ידי דייקא ולא ע"י אחר.

ועוד אפשר לומר שביקש מרע"ה שבהיות שהוא ודור המדבר קבלו את התורה ועסקו בה ולמדו מצות שמיטין ע"מ לקיים לכשיכנסו לא"י, וע"כ היה ברצונו שיקיימו את לימודם ויכנסו יחד לא"י, וע"י שהם ישמרו על מצות שמיטה יתקנו בתיקון השלם, וזהו שאמר כדי שיתקיימו כול"ן, פי' שכל דור המדבר יקיימו את מצוות התלויות בארץ, על ידי, היינו ע"י שאני אכניס אותם לא"י, ובזה יהא נתקן כל דור המדבר.

ומ"ש אמר לו הקב"ה כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר, אין הכוונה שכר כפשוטו כי אם כמאמר חז"ל (אבות פ"ד מ"ב) שכר מצוה מצוה, ולא ר"ל שהשכר

קובץ פתגמי קודש

תהיה קיום מצוות אחרות, דא"כ היל"ל שכר מצוה מצוות, אלא הכוונה שכר מצוה היא שיקיים אותה מצוה כדבעי בדחילו ורחימו, וכמ"כ זהו כוונת משה מחמת שכר דהיינו שיוכל לקיים אותם מצוות כראוי וכיאות.

ואומרו מעלה אני עליך כאילו עשיתם, פי' כמו שאמרו חז"ל (תענית כז ע"ב) שאמר אברהם אבינו לפני הקב"ה תינח בזמן שבית המקדש קיים אדם מביא עולה עולתו מכפרת עליו, אבל בזמן שאין ביהמ"ק קיים מה תהא עליהם, ואמר לו הקב"ה שבאמירת פרשת הקרבנות מעלה אני עליכם כאילו עשיתם, וכן אמרו חז"ל (יומא כח ע"ב) שהאבות הק' קיימו את כל התורה כולה, והיינו ע"י שלמדו תורה נחשב להם כאילו קיימו הכל בפועל, ועל זה הדרך אפשר לפרש מאמר הקב"ה למשה שבהיות דור המדבר שהם משורשו של משה כבר עסקו בתורה, וגם מצות שמייטה ושאר מצוות התלויות בארץ בכלל, ועל כן מעלה אני עלייך פי' דור המדבר שנכללו בשורש נשמתך, כאילו עשיתם וקיימתם כולכם בפועל את מצוות התלויות בארץ. וע"ז הביאו את הפסוק לכן אחלק לו ברבים, פי' שיהיה חלקו של משה בתוך מתי דור המדבר שכמו שהם קיימו את מצות שמייטה ע"י עסק התורה ולא קיימו בפועל כן היה גם אצל מרע"ה, ואת עצומים יחלק שלל, היינו כדרך שהאבות הק' קיימו את התורה ע"י לימוד התורה. (ליל שב"ק בה"ב תשס"ז)

פרשת בחוקותי

קמו.

לעתיד לבא יפקוד הקב"ה בראשונה את עוסקי התורה

כתיב (ויקרא כו מב) וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור. פי' שלעתיד לבא יזכור ויפקוד הקב"ה בראשונה את עוסקי התורה שהיא מידת יעקב, ואח"כ את עוסקי העבודה שנרמזו במידתו של יצחק, ואח"כ את הגומלי חסדים שהם מידתו של אברהם, ורק אחר כל זאת

והאר"ץ אזכור, דהיינו השכינה הק' כנודע, אותה יפקוד הקב"ה לאחר שיפקוד את כל אלו כסדר הכתוב.

(ליל ב' דר"ה תשס"א)

קמח.

העוסק בתורה לשמה אינו רואה בה עמל ויגיעה

אם בחוקותי תלכו וגו' (ויקרא כו ג). ופירש"י שתהיו עמלים בתורה. וצל"ד למה דייקא כשתהיו עמלים בתורה והרי העמל הוא רק בתחילה כשתורתו עדיין שלא לשמה אבל כשמגיע לידי תורה לשמה הרי הם מתוקים מודבש ונופת צופים וכל חפציק לא ישוו בה.

ונראה לתרץ עפ"י קושיית המפרשים דהא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין לט ע"ב), והאיך משתלם השכר בעוה"ז, אלא הענין הוא שאמרו חז"ל (פסחים נ ע"ב) כתוב אחד אומר (תהילים נו יא) עד שמים חסדך, וכתוב אחד אומר (שם קח ה) מעל שמים חסדך, לא קשיא כאן בעוסקים שלא לשמה וכאן בעוסקים לשמה.

וע"ז אמרה התורה הק' אם בחוקותי תלכו ופירש"י שתהיו עמלי"ם בתורה דהיינו במדריגת שלא לשמה כנ"ל, אזי ונתתי גשמיכם בעתם שתקבלו את שכרכם בעוה"ז בבחינת עד שמים חסדך, אבל כשתעסקו בתורה לשמה לא תקבלו שכרכם בעוה"ז כי אם מעל שמים חסדך ושכרכם מונח לכם לעולם הבא. (רעוא דרעוין בה"ב תשס"ד)

קמט.

ע"י לימוד התורה בדחילו ורחימו נתעלים הניצוצין

הנה תכלית בריאת העולמות ובפרט העולם השפל הזה בכדי להעלות הניצוצין קדישין שנפלו בעת שבירת הכלים כידוע, והדרך להעלותם היא על ידי לימוד התורה וקיום המצוות וע"י הברכות, אמנם תלוי באופן הלימוד וקיום המצוה, שבאם לימודו בדחילו ורחימו כראוי נתעלים הניצוצין, ובאם לא הריהו מגשם

גם את תורתו ואין לה קיום, שהרי תכלית קיום התורה והמצוות היא בכדי להגיע לולדבקה בו (דברים ל כ), כמובא ברמב"ן, ואם אין תורתו מביאו לידי כך סימן הוא שלא היתה לה עליה וכמובא בזה"ק (תיקו"ז י כה ע"ב) דאורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא, ובאם אין לה עליה וודאי יש לכוחות החיצונים שייכות ואחיזה בה, ועל דרך שאמרו חז"ל (ברכות ה ע"ב) הני מאני דרבנן דבלו מחופיא דידהו, והכוונה על האורות המקיפים שנקראו מאני דרבנן. (ליל שב"ק בה"ב תשס"ו)

קנ.

עבור העמל ויגיעה בתחילת הלימוד מקבל שכר בעוה"ז

אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם ונתתי גשמיכם בעתם וגו' (ויקרא כו ג). והקשו המפרשים שהרי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין לט ע"ב), ונראה לפרש עפ"י פירוש רש"י אם בחוקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה, והכוונה בזה דהנה בתחילת עסק התורה א"א להרגיש נועם מתיקות התורה, אלא צריך להתייגע הרבה בכל כוחו לשעבד עצמו להתמדת התורה והבנתה, ורק אחר היגיעה זמן וזמנים זוכה להרגיש נועם זיו ערכה, ואחר שזוכה להתיר הספיקות ולהבין טעמיה אזי אין שמחה כהתרת הספיקות, וזוכה להרגיש בלימודו טעם שאין למעלה ממנו, ואינו זקוק לשום דבר גשמי כאכילה ושתייה וכדו', כי אם בתורת ה' חפצו.

וזהו מאמר הכתוב דאע"פ ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, מ"מ אם בחוקותי תלכו וכפרש"י שתהיו עמלים בתורה, דהיינו בהתחלת הלימוד כשצריך לעמל ויגיעה, אזי ונתתי גשמיכם בעתם וגו', דהיינו שעבור העמל והיגיעה מקבל שכר אפילו בעוה"ז, אבל לאחר שכבר הגיע אל המתיקות כבר אינו צריך לכל זה, והעיקר אצלו שיתקיים והתהלכתי בתוכם וכפרש"י אטייל עמכם בגן עדן. (סעודת היום בה"ב תשס"ז)

טעם לענין העמל ויגיעת התורה

הנה רש"י הק' הביא בשם תורת כהנים אם בחוקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה, ובתורת כהנים מבואר באריכות שהקב"ה מתאוה שתהיו עמלים בתורה. ולכאורה צריך להבין מדוע הוצרכו להיות עמלים בתורה, והרי מי שיש לו ראש חריף מסוגל ללמוד גם בלא יגיעה, ובפרט לפי מה דאיתא בגמרא חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם התפילה ומתפללין שעה אחת ושוהין שעה אחת אחר התפילה, והקשו בגמרא וכי מאחר ששוהין תשע שעות ביום תורתם האין משתמרת ומלאכתם האין נעשית, אלא מתוך שחסידים הם תורתם משמרת ומלאכתם מתברכת, ובירושלמי איתא תורתם מתברכת, ונמצא שעל ידי התפילה מתברכת תורתם, וא"כ היה אפשר לעסוק בתפילה ועל ידי זה להגיע לתורה, ומדוע צריך להיות עמלים בתורה.

ואפשר לומר כמובא בספה"ק מנחם ציון להרה"ק ר' מנחם מענדיל מרימנוב זיע"א דא"א להגיע לשום בהירות, בלתי על ידי יגיעה, עיי"ש. ומקור הדברים הוא בזה"ק אע"י דלא סליק ביה נהורא בטשין ביה עד דסליק ביה נהורא, והיינו שבכדי שתאחז אור התורה בגוף האדם, צריך להיות דייקא על ידי עמל ויגיעה, ולא על ידי הבנת איזה פשט גרידא כי אם באמצעות העמל ישיג את האור שבתורה, וכמובא בשם האריז"ל שעיקר לימודו היה שיעור בעיון, וכל הקושיות מקורם מן הקליפות, והיה מתאמץ ומתייגע לתרץ הקושיות עד שהיה ניגר ממנו זיעה רבה, וכן שנינו באבות, אחד ממ"ח דברים שהתורה נקנית בהם היא ביגיעה, וכן כתב הרמב"ן אין הגוף נבנה אלא מחורבן הנפש ואין הנפש נבנית אלא מחורבן הגוף.

וזהו שאמר אם בחוקותי תלכו ופירש"י שתהיו עמלים בתורה, כי בכדי להשיג את אור התורה צריך דייקא עמל ויגיעה, וע"ז אמרו בתורת כהנים שהקב"ה מתאוה שתהיו עמלים בתורה.

קובץ פתגמי קודש

ועוד יש לפרש אומרו שתהיו עמלים בתורה, דהנה עמ"ל ר"ת ענוה, והיינו כמאמר חז"ל מה מים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך כך אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שמנמיך עצמו עליהם. ואח"כ מידות, וכמו שאמרו חז"ל דרך ארץ קדמה לתורה, דהיינו שצריך להקדים את תיקון המידות לעסק התורה, ואחר זאת לימוד, פי' שלא ידמה האדם שצריך רק להעמיק בשכלו בעומק העיון ולא להוציא מפיו, אלא אחד מן התנאים הוא שילמד ויוציא מפיו, וכמובא בגמרא עירובין שבאם מוציא דברי תורה מפיו הם מתקיימים בו.

אכן בלימוד לחוד עדיין לא די וכמו שהביא הרה"ק בעל בני יששכר זיע"א בספרו אגרא דפרקא שבכדי להגיע לאמיתה של תורה צריך להיות שמור בקדושת היסוד, ובאם אינו שמור בקדושה אזי אפילו אם יעשה פלפולים גג על גג, עדיין לא יוכל להגיע לאמיתה של תורה ולאמיתה של הלכה, עכדה"ק. - ולכן יתבונן האדם אחר לימודו היכן הוא המאור שבתורה שתחזירו למוטב שלא יכשל בשום חטא ועוון. ועל זה אמרו חסידים הראשונים היו פורשים עצמם שישים שערים של היתר בכדי שלא יבוא לשער אחד של איסור.

וזהו אומרו ואת מצוותי תשמרו, וכפירש"י שתהיו עמלים בתורה בכדי לשמור ולקיים שנאמר ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם, כי התנאי בלימוד התורה היא שיקיים ואת מצוותי תשמרו"ו, פי' שיהא שמור מן העבירה, וזהו ולמדתם אותם, ועל ידי זה תגיעו לידי ושמרתם מכל חטא ועוון, ולאחר מכן לעשותם שתקיימו את מעשי המצוות.

(ליל שב"ק בחוקותי תשס"ח)

פרשת במדבר

קנב.

קיום ההרהור תשובה בקרבו ע"י אחיותו באש התורה בקדושה

האדם הרוצה לטהר נפשו באמת ובתמים אזי לולי העקשנות שידבק עצמו בתורה ועבודה הרי שאפילו אם יעבור עליו פעם הרהור תשובה מיד באים

פא

קובץ פתגמי קודש

התאוות וההתגשמות ומכבים הניצוץ, אבל אם נאחד באש התורה שנאמר בו (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש נאם ה' זה שורף ומכלה כל הטומאה, על דרך שאמרו חז"ל (ב"ר פפ"ד ה') **ניצוץ אחד של תשובה מושלך** הוא התורה הק' מדתו של יעקב, ושל **בנך** הוא קדושת היסוד מדתו של יוסף, שבאמצעות התורה הק' אפילו אם אבן הוא נימוח ואם ברזל הוא מתפוצץ וזה שורף ומכלה את כולם. (רעוא דרעוין במדבר תשל"ט)

קנג.

לימוד התורה צריכה התלהבות וענוה ותפילה ושיהא הפקר כמדבר

במדרש (במדב"ר פ"א ז') **בג' דברים ניתנה תורה באש במים ובמדבר**. והיינו שצריך ללמוד בהתלהבות ואש קודש, ובמים הוא הענוה כמים היורדים ממקום גבוה למקום נמוך, וגם אש הוא תורה, ומים הוא תפילה כמו שנאמר שפכי מים לבך, ומדבר הוא שפלות רוח שהוא הפקר כמדבר.

(ליל שב"ק במדבר תש"ן)

קנד.

החשבון הנפש וביטול היש חשובה רק לאחר לימוד התורה הק'

ההכנה לקבלת התורה היא על ידי לימוד התורה הק', ואח"כ יעשה חשבון הנפש בעצמו ויגיע לבושה גדולה כשיכיר שפלותו ע"י שיזכור עוונותיו, וידמה בנפשו שכל תורתו ועבודתו לא היתה שווה לכולם ועדיין לא עשה שום דבר טוב בכל ימי חיותו, ויהיה בבחינת ביטול על דרך הכתוב (שמות ל"ב) ונתנו איש כופר נפשו לה', אך בלא תורה אינו שווה כל החשבון הזה לכולם והיא רק עצבות ומר"ש, ורק לאחר לימוד התורה יעשה חשבון הנפש הנ"ל בג' ימי הגבלה ויגיע לידי ביטול היש ובזה יוכל לקבל את התורה הק'.

(סעודת היום במדבר תשנ"ט)

קובץ פתגמי קודש

קנה.

קיום לתורה ותפילה היא רק כששניהם תואמים יחדיו

זאת עבודת משפחות הגרשונים"י לעבוד ולמשא (במדבר ד כד). רמזה התורה לאלו שלבבם נשבר בקרבם וכמ"ש (ש"א כו כא) כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה', ונראה לו שאין צריכים בשמים את עבודתו שהרי ניסה כמה פעמים ולא הצליח, אעפ"כ לא ישים אל לבו אלא יקיים לעבוד בעבודת התפילה וכמו שאמרו חז"ל (תענית ב ע"א) איזהו עבודה שבלב זהו תפילה, ולמשא היא לימוד התורה הק' כאמרוז"ל (ע"ז ה ע"ב) לעולם ישים אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול וכחמור למשא, כי התורה בלא תפילה אינו כלום, וכן תפילה בלא תורה אין לה קיום כי התפילה היא רק חיי שעה ובלא לימוד התורה שהיא חיי עולם ומעמדת את התפילה סופה בטילה, שהרי מסיר אזנו משמוע תורה גם תפילתו תועבה (משלי כח ט).

(סעודת היום במדבר תש"ס)

קנו.

התורה ניתנה במדבר בכדי להתגבר על ההסתרות

טעם שניתנה התורה במדבר בכדי שיוכלו תמיד להתגבר על כל חשכות והסתרה, ויהיה בכחם להתגבר על המניעות, ולהאיר האור דייקא בתוך החשכות, ולזה אמר הנביא (ירמיה ב לא) המדבר הייתי לישראל, דהיינו שלא יסברו שא"א להתגבר על החשכות ולעבוד את השי"ת, אלא אפילו בתוך המדבר החשוך שם דייקא ניתנה תורה לישראל.

(ליל שב"ק במדבר תשס"ה)

קנו.

ע"י היראה בלימוד התורה זוכה להשראת השכינה ולשמחה

אצל הארון כתיב (במדבר ד ו) ופרשו עליו בגד כליל תכלת מלמעלה. יש לפרש על דרך אמרם ז"ל (מנחות מג ע"ב) תכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד, והיינו שהתכלת רומזת על יראה, כי כשישראל עוסקים בתורה

צריך שתהיה בהם יראה שהם מפתחות החיצוניות, והוא כשיתבונן בעת לימודו שהשי"ת עומד כנגדו ורואה ויודע לאיזה מטרה הוא לומד, ובזה יגיע לידי יראה וע"י היראה שהיא תכלת יזכה להשראת השכינה כי תכלת דומה וכו' לכסא הכבוד, וכמו שאמרו חז"ל (ברכות ו ע"א) מניין שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה הקב"ה עמו שנאמר (שמות כ כד) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך, אמנם היראה יכולה להביא לידי עצבות, ולזה רמז החיה ששמו תחש ובתרגום ססגונא שיש ומתפאר בגוונין שלו, דהיינו שהיראה בלימוד התורה תביאנו לידי שמחה, וכמו שכתוב (תהילים יט יא) פקודי ה' ישרים משמחי לב, דהיינו שבאם דברי תורתו ישרים בעיני ה' אזי משמחי ל"ב פי' שמשמחים את לבו ונעשית לב אחד מחמת שמחה.

(רעוא דרעוין במדבר תשס"ה)

קנח.

ג' מדריגות בלימוד התורה הק'

במדרש (במדב"ר פ"א ז) בג' דברים ניתנה תורה באש במים ובמדבר. ואפשר לומר כדאיתא מהאריז"ל שבכדי לזכות לתורה יש ג' אופנים, א'. אש, כמ"ש (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש נאם ה', יהודי שלומד באש להבה והתלהבות אזי הוא זוכה לאש חיצוני, ואח"כ זוכה גם לאש פנימי שהיא המאור שבה יחזירנו למוטב, והיא המדריגה הגבוהה ביותר. ב'. מים, כמאמר הכתוב (ישעיה נה א) הוי לכל צמא לכו למים, והיינו שיש לו צמאון, ואע"פ שעדיין אינו יכול להגיע למדריגה של אש, מ"מ יש לו צמאון גדול ללמוד את התורה הק', ואפילו שיש לו מניעות אינו שוכח תפקידו ומצפה שיבטלו המניעות של פרנסה וטרדות וכדו', ומיד רץ אל התורה הק'. ג'. מדבר, שבכדי להגיע לתורה הק' צריך שפלות כמדבר כנזכר במדרש, והיינו כדוגמת המדבר שהוא ארץ ציה וערבה, כן הוא יודע שאין בו כלום וכל מעשיו אינם חשובים והוא ריק מכל.

(רעוא דרעוין במדבר תשס"ז)

קובץ פתגמי קודש

פרשת נשא

קנט.

התגברות על מחשבותיו בשעת התפילה רק ע"י הקדמת לימוד התורה

איתא בגמרא (ברכות לא ע"א) אין עומדין להתפלל לא מתוך שחוק ולא מתוך שיחה וכו' אלא מתוך דברי תורה, ומזה רואים ששמירת הדיבור קודם התפילה אינה מנהג חסידות גרידא אלא גמרא מפורשת היא, וצריך להכין עצמו לתפילה ע"י לימוד התורה בהתלהבות, ורק עי"ז יוכל להתגבר על מחשבותיו בשעת התפילה, ובזה יש לפרש כוונת הגמרא (שבת י ע"א) קרי עליה (משלי כח ט) מסיר אזנו משמוע תורה, דהיינו שבאם באמצע לימודו שקודם התפילה מסיר אזנו ושומע שאר דברים בטלים, אזי גם תפילתו תועבה, כי יבלבלוהו מחשבותיו ולא יוכל להתפלל כראוי.

(רעוא דרעוין נשא תשנ"ז)

קס.

בשעת ביטול הזמן בלא תורה נמסר ביד יצרו

ויתן שבח והודיה לה' שמצילהו מיד יצרו אשר מתגבר עליו בכל יום, ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו (סוכה נב ע"א), ודומה למי שתפסו רוצח וניצל מידיו, והוא אורב לו בפניה, ובורח תמיד כדי שלא יוכל להשיגו, וכן אמרו חז"ל (קידושין ל ע"ב) אם פגע בך מנוול זה, אין שום כח להינצל כי אם משכחו לביהמ"ד, וכמו שאמרו (רמב"ם הל' איסור"ב פכ"ב הכ"א) אין יצר של עריות מתגבר אלא על לב פנוי מן התורה ומן החכמה, והתורה היא תבלין כנגדו, ובאותו רגע שהולך בטל כבר עומד היצה"ר הכן, ועי"ז ביקש דוד המלך ע"ה הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידת"י (תהילים כב כב), דהיינו בשעה שאני עומד יחידתי בלא תורה, וכן ביעקב בחיר האבות בעת ויוותר יעקב לבד"ו בלא תורה אזי ויאבק איש עמו וגו', ויגע בכף יריכו (בראשית לב כז), פי' שהיתה אחיזה ליצה"ר בפגם הירך ע"י השאורות לבד, ועל כן בכל רגע בטלה מוסר עצמו בידים ליצה"ר לעשות עמו כחפצו.

(רעוא דרעוין נשא תשס"ד)

עשיית כלי ע"י לימוד התורה

אמנם בכדי שהתעוררות הנפש הזו תישאר בו לאורך ימים צריך לעשות כלי לקבל את ההתעוררות, והוא ע"י לימוד התורה שבזה נעשה כלי לקבלת ההתעוררות, וכנודע מהרמב"ן שפי' את הפסוק (שה"ש ב ז) אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ, דהיינו שבכדי להחזיק בקרבו את האהבה שנתעורר בו צריך לעשות כלי וחפץ בכדי לקבלו, וכן תלמידי הבעש"ט הק' הזהירו שלאחר שבתות וימים טובים יתיישבו מיד ללמוד תורה בכדי לעשות כלי להתעוררות של יום השבת, וכן אצל אאמו"ר זצוקללה"ה היו אברכים שנתיישבו ללמוד אחר עריכת השולחן מחמת גודל הקדושה שנשפע עליהם, ולכן עשו מיד כלי לקבל, עד שהיה צריך לגרש אותם לבתיהם בכדי שלא יאחרו את זמן ק"ש, וכן היה נהוג אצל תלמידי הבעש"ט הק' שלאחר ששמעו דבר תורה מרבים היו הולכים שלשה ימים רצופים ומתעמקים בדבריו.

(סעודת היום נשא תשס"ז)

קסב.

שלום זו תורה

ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום (במדבר ו כו). ואיתא במדרש (במדב"ר פ"א ז') שלום זו תורה, ורמז בזה מאמר חז"ל (עוקצין פ"ג מ"ב) לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, דהיינו התורה, וכמו שכבר אמרתי בשם תנא דבי אליהו שבאם רואה אדם שצרות רודפין אחריו ירוץ לחדרי תורה וניצל מהם. וזהו וישם לך שלום ע"י חדרי התורה, ועל זה אמרו שלום זו תורה.

(רעוא דרעיון נשא תשס"ז)

קובץ פתגמי קודש

פרשת בהעלותך

קסג.

אור התורה אינו בהבנת פשט אלא בהתבוננות בגדלות השי"ת

ישנם שמדמים לעצמם שאור התורה נקרא בהבנת איזה פשט, אך אינו נכון, כי כל ענין התענוג בהבנת הפשט הוא רק מחמת התרחבות שכלם והתענינותם, וכמו החוקרים להבדיל שיכולים להיות כמה ימים בלא אכילה ושינה מחמת רוב שמחתם כשנתיישוב להם חקירתם, ואלא עיקר אור התורה ואור התפילה היא בהתבוננו בגדלות הבורא, וכגון באמירת יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו, גדול ה' ומהולל מאוד ולגדולתו אין חקר וכדו', וזהו התענוג האמיתי. (סעודת היום בהעלותך תשס"ב)

קסד.

לימוד זכות לישראל ע"י עסק התורה

בהעלותך את הנרות וגו' (במדבר ח ב). ובמדרש (במדב"ר פט"ו ב) זה שאמר הכתוב (ישעיה מב כב) ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר, והיינו כמובא בתנא דבי אליהו שבכל יום ויום מקטרגים על בני ישראל שיוצאים למסחר וכדו', והקב"ה כבי" ממליץ טוב על כלל ישראל שיש בהם בעלי צדקה ובעלי תורה ועניים ואביונים שמוסרים נפשם לשלוח את בניהם ללמוד תורה וכדו', עיי"ש.

וזהו שאמר ה' חפץ פי' שרצון השי"ת הוא שיהיו בני ישראל מוצדקים במעשיהם נגד המקטרגים, ועל כן למען צדק"ו דאלו הצדיקים שהם כדוגמת אהרן הכהן פועלים להצדקת טענת קוב"ה נגד המקטרגים, ולכן מטיבים את נשמות ישראל ומגביהים אותם שיהיו באותה מעלה שהם עצמם נמצאים בה, וזה באמצעות התורה הק' והיינו יגדיל תורה, ועי"ז ויאדיר כחו של הקב"ה בפמליא של מעלה בהצדקת טענתו כבי".

(ליל שב"ק בהעלותך תשס"ז)

קובץ פתגמי קודש

פרשת שלח

קסד.

קנין התורה ע"י סור מרע

בענין הגר שבא אל שמאי הזקן שילמדנו כל התורה כולה כשהוא עומד על רגל אחת (שבת לא ע"א), דהנה אחד מהדרכים לקנין התורה הוא מיעוט תענוג (אבות פ"ו מ"ו), וכן תמצא במעמד הראשון שעמד משה לפני ה' בהר חורב שהוא הר סיני אמר לו של נעליך מעל רגליך (שמות ג ה), ומובא בזה"ק (תיקו"ז מח דף פה ע"א) שהכוונה על משכא דחיויא, כיון שאין התורה נקנית אצל האדם בעודו דר עם זוהמת הנחש בכפיפה אחת.

והנה הגר בבואו לקבל התורה לא רצה לקבל התורה בשלימותו באופן שישייל ויפשיט כליל מעליו משכא דחיויא, אלא הסיר נעל אחת וביקש עדיין לעמוד על רגל אחת בנעלו, וליהנות מתאוותיו הגופניים יחד עם התורה והיות שלא היה חפץ בברכה שלימה לכן ותרחק ממנו שדחפו שמאי והרחיקו מלפניו באמת הבנין שבידו, כי דרכו היתה להיות בתחילה סור מרע לגמרי, ואחר כן ועשה טוב, אבל הלל מדה אחרת היתה לו שבתחילה לימדו התורה, ואחר שעמד קצת על המאור שבה, השכילו כי מה דעלך מקדמת דנא מזוהמת הנחש, סני ותבטל ותשרש מקרבך, אבל לבל יחשוב שזהו הדרך המובחרת לכל אחד, כי כל זה היה רק בשבילך כהוראת שעה, אבל לחברך אשר יבא אי פעם אליך ללמוד תורה לא תעביד כן, אלא בתחילה תלמדנו לסור מרע ואחר כך לעשות טוב.

(קידושא רבה שלח תשמ"ט)

קסו.

ברכת התורה בכוונה

כדי להרגיש מתיקות ועריבות ונעימות התורה הק', צריך לברך ברכת התורה בכוונה עצומה ובהתלהבות, ובפרט כשאומר והערב נא ה' אליקינו את דברי תורתך וגו', כמה צריך לבקש ולהתחנן מלפניו ית' שיהיו דברי תורה מתוקים

בפיו כדבש ונופת צופים, וכשמברך ברכת התורה בכל יום בכוונה מובטח לו שירגיש מתיקות התורה הקדושה.

(סעודת היום שלח תשנ"ה)

קסז.

באם מוחו שקוע בתורה יוכל להתגבר על יצרו

עלו זה בנג"ב וגו' (במדבר יג יז). רמז על התורה הק', וכאמרם ז"ל (ב"ב כה ע"ב) הרוצה להחכים ידרים, והיינו שבאם מקשר עצמו לתורה וכל מוחו שקוע בה, אזי ועליתם את הה"ר, שיוכל להתגבר על יצרו שנקרא הר, ולא ימשך אחר תאוותיו, ואמר ועליתם א"ת ההר דהיינו שיעלה את היצה"ר יחד עמו, וכמ"ש (משלי טז ז) ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים אתו, ודרז"ל (ב"ר פנ"ד א) אויביו זה יצרו.

(סעודת היום שלח תשנ"ז)

קסח.

ע"י ביטול התאוה זוכה לתורה

עלו זה בנגב וגו' (במדבר יג יז). ואיתא בזוה"ק (ח"ג דף קנט ע"ב) אשתדלו באורייתא ותחמון דהא היא קיימא קמייכו, ובזה אפשר לפרש רמז הכתוב **עלו זה בנג"ב** שע"י שמנגב עצמו מתאוות העוה"ז זוכה לתורה, ועליתם את ההר פי' שע"ז תוכלו להתגבר על היצה"ר שנדמה כהר (סוכה נב ע"א), ואז וראיתם את הארץ דהיינו הארציות, מה היא שאינה שווה לכלום, כי לאחר שיטעמו את מתיקות התורה ירדפו אך ורק אחריה, וכמו שכתוב בפרשת בחוקותי לאחר כל הברכות ואכלתם לחמכם לשובע (ויקרא כו ה), דהיינו שאפילו שיהיו השפעות גדולות, בכל זאת לא יתנו דעתם עליהם ויאכלו רק לשובע נפשם, וכל רצונם ובקשתם תהיה אך ורק לשמוע דבר חידוש בדברי תורה, וכמו שבימינו מתאספים אנשים לשמוע חדשות בדברי גשמיות, כן לעתיד לבא ירצו לשמוע חדשות בעניני רוחניות מן תורה חדשה אשר מאתי תצא (ישעיה נא ד).

(סעודת היום שלח תשנ"ח)

קסט.

צריך להשתוקק לפנימיות התורה

אמרו חז"ל (מכילתא בשלח) לא ניתנה תורה לדרוש אלא לאוכלי מן, והביאור בזה כי אצל המן כתיב (במדבר יא ז) ועינו כעין הבדולח, והיינו שהיו יכולים להרגיש בה את טעם הבדולח, והיו שדרשו שבאם המן הוא כן שהיא רק כעין הבדולח כ"ש בבדולח עצמו שטעמו גדול ביותר, ועל זה הדרך בלימוד התורה ניתנה לדרוש כמו שדרשו אוכלי המן, והיינו שצריך להשתוקק לפנימיות התורה. (סעודת היום שלח תשס"ב)

קע.

בלימוד התורה ע"י מיעוט תענוג זוכה להכניע את יצרו

ויאמר אליהם עלו זה בנגב וגו' (במדבר יג יז). פי' שבכדי לכבוש את ענין ארץ ישראל צריך תחילה לקיים עלו זה בנגב, וכמאמר חז"ל (ב"ב כה ע"ב) הרוצה להחכים ידרים, והטעם הוא כי נגב הוא מלשון מנוגב מכל טוב, וע"י שיש מיעוט תענוג זוכה לתורה כמו ששינינו באבות (פ"ו מ"ו), ועי"ז ועליתם את ההר שיזכה להתגבר על יצרו הנקרא הר, שאין יצר של עריות מתגבר אלא על לב פנוי מן התורה ומן החכמה (רמב"ם הל' איסור פכ"ב הכ"א), ועוד אמרו חז"ל (קידושין ל ע"ב) אם פגע בך מנוול זה משכחו לבית המדרש, ולאחר מכן כשיתעלה עוד אזי וראיתם את הארץ דהיינו שיזכה לראות ולהבין שכל הארציות מה הוא חשובה שאינה כלום, ואת העם היושב עליה אלו הקליפות שנלחמו נגדו בהיותו בקטנות, החזק הוא, שהיה נדמה בעיניו שהם חזקים ועתה רואה הרפה שהם חלשים, בין אם המעט הוא בין אם רב הוא בכל זאת תש כוחם. (ליל שב"ק שלח תשס"ד)

קעא.

אפילו כשיש בו תורה צריך שיהא בו בחינת אין

היש בה עץ אם אין (במדבר יג כ). פי' שאפילו לאחר שיש באדם עץ החיים שהיא התורה, צריך עדיין שיהא בו בחינת אין שהיא שפלות רוח, ועל כן אמרו חז"ל

קובץ פתגמי קודש

(סנהדרין כד ע"א) על פסוק (איכה ג ו) במחשכים הושיבני עולם, זה הש"ס של בבל, והיינו מחמת המחלוקות והסוגיות הסבוכות, אבל בש"ס של ארץ ישראל היו נוחין זה לזה, כי ארץ ישראל מביאה לידי שפלות רוח. (הנ"ל)

פרשת קרח

קעב.

בנוסף ללימוד התורה צריך שתהיה בו יראת שמים

אפשר לפרש טענת קרח על בית מלא ספרים האם חייבת במזוזה או פטורה, דהיינו שהיתה טענתו כי עיקר ציווי השי"ת לקבוע מזוזה בפתח הבית הוא מחמת שיהא זכור שהשי"ת רואה את מעשיו ומזה יגיע לידי יראת שמים, וא"כ כל זה נאמר דייקא בבית ריק שאין בו שום דבר שיזכיר לו את קוב"ה, אבל בבית מלא ספרים והאדם יושב ולומד בהם כל היום הרי התורה כולה שמותיו של הקב"ה ואין צריך למזוזה, ואמר לו משה שאין הדבר כן, כי האדם יכול ללמוד ולדעת את כל הש"ס ובכל זאת להתנהג כמו הקל שבקלים בלי שום יראת ה' על פניו, ולכן אפילו בית מלא ספרים חייבת במזוזה דדייקא מצות מזוזה היא המביאה לידי יראת שמים, ובנוסף לשמירת הבית ע"י המזוזה שרשום עליו שם שד"י שהוא ר"ת שומר דלתות ישראל.

(ליל שב"ק קרח תשס"ז)

פרשת חוקת

קעג.

הכנעת היצר ע"י לימוד התורה וספרי מוסר ויראה

ישנם שמחפשים כל מיני עצות למחשבות זרות וכדו', אמנם בספר התורה ימצא עצה לכל הדברים הזקוקים לו, כי כולם כלולים בתורה הק', והגם שרואים כאלו שאפילו לאחר לימודם יש להם נסיונות וכדו', אבל באם הוא מתמיד בלימודו ולומד ספרי מוסר וספרי יראה מכניע את יצרו.

(סעודת היום חוקת תשנ"ג)

קעד.

לימוד התורה בקביעות

זאת חוקת התורה (במדבר יט ב), פ"י חוקת מלשון חק ולא יעבור, ור"ל שאין די בלימוד של כמה שעות, אלא לימוד התורה צריכה להיות בקביעות ממש במסירות נפש, ושום סיבה לא תמנעהו מלימוד התורה הק'.
(סעודת היום חוקת תשנ"ד)

קעה.

הכנעת היצר ע"י הרהור תשובה קודם הלימוד

על כן יאמר בספר מלחמות ה' את והב בסופה (במדבר כא יד). הנה אמרו חז"ל (קידושין ל ע"ב) אם פגע בך מנוול זה משכחו לביהמ"ד אם אבן הוא נימוח אם ברזל הוא מתפוצץ. ולכאורה הלא עינינו רואות שישנם נכנסים לביהמ"ד ולומדים תורה בתוך טומאתם ואינם שומרים על עיניהם, ונמצא שלומדים התורה יחד עם הסט"א ושניהם דרים בכפיפה אחת.

אלא הענין בזה כי כל כח השפעת התורה נגד היצה"ר היא רק כשמהרהר בתשובה קודם לימודו, ואח"כ לומד מתוך יראת שמים, ואז מועילה תורתו ועושה לו מלחמה עם היצר, וסימן לאדם לדעת אם היתה תורתו כראוי, דבר זה תלוי בהתנהגות האדם בשעת קיום המצוות ובק"ש ותפילה, וזהו שאמר הכתוב על כן יאמר בספר מלחמות ה', דהיינו שהתורה נלחמת עבורו במלחמת היצר, את והב, שבאם ירצה לדעת אם היתה תורתו באהבה שיוכל להיות ספר מלחמות ה', צריך לבדוק האיד התנהגותו בסופה של לימודו.
(סעודת היום חוקת תשנ"ז)

קעו.

ע"י עסק התורה מתבטלים הגזירות והצרות

זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמר (במדבר יט ב), פ"י שאפילו אם אינו מבין את לימודו ימשיך בלימוד התורה עד שיעלה בידו להבין ולהשכיל בה, וכמו

שפירשנו במאמר המדרש (במדב"ר פ"ט א') חוקה חקקתי גזירה גזרתי, דהיינו חוקה חקקתי שאפילו באם התורה אצלו בבחינת חקיקות ובקעים וקשה עליו הלימוד, או מחמת הצרות, צריך להמשיך בלימודו וידע כי גזירה גזרתי, שצריך ללמוד באופן הזה, וכדאיתא בתנא דבי אליהו (רבא פ"ז) אם רואה אדם שהצרות רודפין אחריו ירוץ לחדרי תורה וניצול מהם, ובזה אפשר לפרש דברי רש"י גזירה היא מלפני, פי' שלפני עסק התורה עלול להיות עליו גזירות וצרות וכדו', ואין לך רשות להרהר אחריי"ה דהיינו שלאחר לימוד התורה יתבטלו כל הגזירות. (קידושא רבא חוקת תשנ"ח)

קעז.

מסירות נפש בשעת לימוד התורה

זאת התורה אדם כי ימות באוהל כל הבא אל האהל יטמא שבעת ימים וגו' (במדבר יט יד). ודרשו חז"ל ע"ז הפסוק (ברכות סג ע"ב) אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה. ולכאורה יקשה למה נקטו רז"ל על ענין לימוד התורה בלשון מיתה, אשר התורה היא מרכז החיים אצל כל או"א מישראל כי הם חיינו ואורך ימינו וכו'.

ואפשר לומר כוונת הענין דהנה כל אחד ואחד מתעורר לפעמים לעבודת ה' ובפרט ביום השב"ק, וכמובא בספה"ק קדושת לוי שביום השב"ק אי אפשר לשום בר ישראל שלא יתעורר לעבודת השי"ת (בלתי אם דוחק הרהורי התשובה לקרן זוית), וכשמתעורר בד"כ מקבל על עצמו להתחזק בהתמדת התורה ברציפות וכו' משבוע זה ואילך, אכן כשנכנס לששת ימי המעשה ומתחיל ביום הראשון לקיים את אשר קיבל על עצמו זורק בו היצה"ר כבידות בכל איבריו עד שלפעמים מרגיש טעם מיתה בכל רגע ורגע של לימוד, כי מן השמים ניתן כח ליצה"ר לנסותו ע"י שיטול ממנו כל החיות שמרגיש בעת לימוד התורה הק', ועכ"ז משים נפשו בכפו למען לימוד התורה הק' לעשות נחת רוח לבורא ית"ש במסירות נפש ע"ז אמרו חז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי

צג

קובץ פתגמי קודש

שממית עצמו עליה, פי' שאפילו כשמרגיש טעם מיתה בעת הלימוד מוסר נפשו על התורה הק'.

(קידושא רבא חוקת תשנ"ט)

קעה.

העוסק בתורה אע"פ שלא לשמה זוכה שבניו אחריו ילמדו תורה לשמה

במשנה (ב"ב ע"ב) **מכר את הפרה לא מכר את בנה, יש לפרש הכוונה על התורה הק' שהיא פרה ורבה, דהנה אמרו חז"ל (פסחים נ"ב) לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות אע"פ שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, אך לפעמים ימצא שילמד האדם כל ימי חייו שלא לשמה ומה יהיה על תורתו, ועל זה אמר התנא **מכר את הפרה** דהיינו שמכר את תורתו על ידי שלמדה שלא לשמה, ובכך **זאת לא מכר את בנה**, דעכ"פ זוכה שבניו אחריו ילמדו תורה כראוי.**

(סעודת היום חוקת תשס"ב)

קעט.

ע"י לימוד התורה מומית את יצרו

אמרו חז"ל (ברכות סג ע"ב) **אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ויש בזה שני פירושים, א', שהאדם ימית עצמו וימסור נפשו על התורה, ב', שע"י לימוד התורה מומית את יצרו.**

(סעודת היום חוקת תשס"ג)

קפ.

ע"י התורה זוכה לש"י עולמות

ואת הנחלים ארנון (במדבר כא טו). **פי' נחל"ם רמז לתורה הק' שנקראת נחלת יעקב, וכמו שנחלת יעקב היא בלי מצרים אף התורה נאמר בה ארוכה מארץ מדה ורחבה מגי ים, שהיא כמים שאין להם סוף, ארנו"ן (עה"א) בגימטריא בש"י, דהיינו שע"י לימוד התורה זוכה לש"י עולמות.**

(קידושא רבה חוקת תשס"ד)

קובץ פתגמי קודש

קפא.

מסכת עולם הבא

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר וגו' (במדבר יט ב). הנה ראוי לכל אחד ואחד שיהיה לו מסכת עוה"ב שיהגה בה תמיד ויחזור עליה וידע אותה בעל פה כלשוננו, ומעלתה גדולה עד מאוד ובנוסף לטובה שיש בזה בעוה"ז ובעוה"ב שיוכל לחזור עליה בשבתו בביתו ובלכתו בדרך, הרי שיש בזה מעלה שבשעת טמטום הלב שאינו יכול ללמוד כראוי, ובאם ילך בטל הרי הגיהנום פתוחה מתחתיו ועלול להימסר ביד יצרו שישולט בלב פנוי מן החכמה (רמב"ם הל' איסור"ב פכ"ב הכ"א), ולכן העצה לומר גמרא כלשוננו, ובזה יהא לו עזר כשידע איזה מסכתא בעל פה.

וע"ז אמר הכתוב זאת חוקת התורה דהיינו בשעה של טמטום הלב כשלימוד התורה הוא אצלו כחוק בלי טעם, אזי אשר צוה ה' לאמור"ר שיאמר גמרא אפילו בלא הבנה, והנכון ביותר לומר גמרא שכבר מכיר בה וידע אותה בעל פה.

והנה אמר הכתוב (שם שם יד) זאת התורה אדם כי ימות באוהל, פי' כמובא בספר חסידים שבאם יושב על מקום מסויים אדם רשע ומהרהר במחשבות שאינן טובות רח"ל גורם בזה לרוח טומאה שתשרה על המקום, ואדם אחר המתיישב במקום ההוא עלול להיכשל ברוח טומאה הזו, וכתב אאמו"ר זצוקללה"ה שעל כן כשרואה אדם שיש לו נסיונות במקום שיושב שם זהו סימן שאדם רשע ישב שם קודם לכן, והעצה היא לברוח מהמקום ההוא.

וזהו שרמז הכתוב זאת התורה אדם כי ימות באוהל וכידוע שנפילה מיקרי מיתה, וכן אמרו חז"ל (ברכות יח ע"ב) רשעים בחייהם קרויים מתים, והיינו שבאם אדם רשע יושב על מקום מסויים, גורם בזה כי כל הבא אל האהל וכל אשר באוהל ישמא כנ"ל, ועל כן הקדימה התורה עצה ואמר זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמר וכמו שפירשנו שהכוונה שילמוד וישנן איזה מסכתא בעל פה, ובזה האופן יוכל ללמוד גמרא בכל מקום בואו, ואמרו חז"ל (סוטה כא ע"ב) כי תורה מגני

ומצלי, ובזה יקדש את המקום ההוא ויוכל להינצל ולהציל אחרים שלא יוזקו שם.

(סעודת היום חוקת תשס"ו)

קפב.

אחר הלימוד יתבונן היכן הפירות שלא יהיה כמו אילן סרק

ענין עץ ארז ואזוב, כי הארז הוא גבוה יותר מכל האילנות, אבל הוא אילן סרק שאינו עושה פירות, וכמו כן כשנדמה לאדם שיוכל להיות גבוה מאוד בלימוד התורה ובחכמה ובעבודה ובמעשים טובים, אבל תורתו ומצוותיו אינם עושים פירות, ולכן אמרו אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, אבל כשאין פירות אין קרן קיימת, וכשיעשה את זו החשבון, היכן פירות מצוותיו, שהיא ענין מצוה גוררת מצוה (אבות פ"ד מ"ב), שבאם לאחר קיום המצוה נמשך תיכף לעשיית מצוה אחרת, או כשהודי מתפלל כראוי ונמשך תיכף לביהמ"ד ללימוד התורה, וכדו' כל דבר שבקדושה מושכו, אלו הם הפירות.

ולכן העצה הוא שיקח עץ ארז ואזוב, וישפיל עצמו כאזוב כמאמר המדרש, ויהיה כאזובי קיר, ויגיע לתכלית חשבון הנפש שעדיין לא עשה אפילו מצוה אחת כראוי ולא תורה אחת כראוי ולא תפילה אחת ראויה מיום עומדו על דעתו, והראיה כי באם למד תורה כדבעי, הרי המאור שבה היה צריך להחזירו למוטב, ולא היה יכול להגיע לשום הרהור עבירה ולשום דבר שבעולם, כי על כל מה שעשה היה מחזירו למוטב, וכמובא בגמרא (מנחות מד ע"א) מעשה בתלמיד אחד שבאו ציציותיו וטפחו לו על פניו, והיינו כי תלמיד זה היה זהיר במצות ציצית וקיימה כראוי, אבל באותה שעה התגבר עליו היצה"ר, והגיע המצוה הזאת ובכח המאור שבמצוה טפחה לו על פניו והחזירו למוטב. וכמו כן יהודי היושב בביהמ"ד ועוסק בתורה, ולאחר מכן יוצא החוצה וכדו' או בשעת אכילתו, ומתגברים עליו התאוות האֵיך יוכל להיות כן, הרי סימן הוא שכל תורתו אינה שווה לכלום, ואפילו אם נכשל בראיה בשוגג ח"ו, ונכנס בו הרהור, האֵיך יוכל

להיות כן, ובזה עושה חשבון שעדיין לא עשה שום דבר בשלימות, אלא שהקב"ה כבי' מרחם עליו בכדי שלא יתייאש וימשיך בקיום המצוות, לכן מקבלו הקב"ה כמו שהוא, ולאחר מכן כשיגיע ללב נשבר יוכל להעלותם, וכמובא בספד"ק שלפעמים מגיע האדם לתשובה ולב נשבר ואז מתקן ומעלה כל הדברים הללו.

(רעוא דרעוין שמיני – פרה תשס"ח)

פרשת בלק

קפג.

המוסר נפשו על לימוד התורה יגדל להיות ת"ח

מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל (במדבר כד ה). הנה משכנותיך נטריקון משכ"ן מ"ת והיינו כמו שאמרו חז"ל (ברכות סג ע"ב) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ולפעמים נמצא בחור שבטבעו אין לו חשק ללמוד ולהתמיד בלימוד, ואפילו ניסה כמה פעמים ולא עלה בידו, והעצה לזה שימית עצמו, דהיינו שיחליט בהחלטה גמורה להתמיד בלימוד יהיה מה שיהיה ומוסר את עצמו למשכון, ובטוח אני שמי שיקבל על עצמו ללמוד בהתמדה במסירות נפש ג' שעות ברציפות ולאחר מכן ינוח וילמוד עוד ג' שעות וילך לנוח ואח"כ יחזור וילמוד עוד ג' שעות ואפילו שירגיש טעם מיתה ימוסר נפשו, אזי אפילו אם יהא לו ראש חלש וודאי יגדל להיות תלמיד חכם.

(סעודת היום בלק תשנ"ג)

קפד.

ע"י לימוד התורה הק' שוכנים לבטח בעולם

מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל וגו' כאהלי"ם נטע ה' (במדבר כד ה). אומרו כאהלים בלשון רבים, כי הקב"ה נוטה אוהלו כבי' להשכין שכנית עוזו ית' בכל מקום המוקטר ומוקדש לשמו בתורה ותפילה, ועל זה התחיל מה טובו אוהלי"ך יעקב הם אהלי בתי כנסיות שנקראים אוהל ארעי שהתפילה היא רק

חיי שעה, ואחר כך כשיוצאים מבתי כנסיות לבתי מדרשות שנקרא משכנותך ישראל, שעל ידי לימוד התורה הק' ישכון ישראל בטח בעולם.
(קידושא רבה בלק תשמ"ט)

קפה.

היגעים בתורה אינם רואים בו יגיעה ומגיעים ללב נשבר ולאהבת השי"ת ולשמחה ולא ראה עמל בישראל וגו' (במדבר כג כא). יש לפרש הכוונה על הצדיקים היגעים בתורה, והם אינם רואים את לימוד התורה כעמל ויגיעה אלא תענוג ושמחה, ועי"ז ה' אלקיו עמו דהיינו אפילו כשעוסק בתורה ביחידות השכינה שורה עליו וכמו שאמרו חז"ל (ברכות ו ע"א), ובאופן זה לאחר הלימוד מקיים ותרוע"ת מלך בו, דהיינו מלשון שבירה, וכמ"ש (תהלים ב יא) תרועם בשבט ברזל, וכן הוא מלשון ריעות ואחזה, שלאחר הלימוד והיגיעה נשבר לבו בקרבו ונוכח לדעת שעדיין לא עשה כלום, ומכח זה מגיע לידי אהבה גדולה להשי"ת המביא לידי שמחה, וכמו שמביא אאמו"ר זצוקללה"ה בטהרת הקודש שלאחר התשובה בא לידי שמחה, וזה ג"כ רמוז בלשון תרועה.

(ליל שב"ק בלק תשס"ה)

קפו.

לימוד ספרי חסידות היא רק לאחר לימוד ש"ס ופוסקים

צריך להקפיד ללמוד ספרי חסידות בכל שבוע, אך אין הדברים אמורים במי שאינו לומד גמרא בכל השבוע, כי בלתי לימוד התורה אינו נחשב לימוד בספרי חסידות לכלום, וכידוע המעשה שהיה אצל אאמו"ר זצוקללה"ה שראה שני בחורים משוחחים ביניהם ושאל אותם לפרש שיחתם ואמרו שמדברים בחסידות, ואמר להם שבטרם לימוד של י"ז שעות כל מה שמדברים ואפילו בעבודת ה' הכל דברים בטלים, ודייקא לאחר לימוד ש"ס ופוסקים צריך ללמוד גם בספרי חסידות, וכן פירשו צדיקים בפסוק (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי ושתו בין מסכתי, דהיינו לכו לחמו בלחמי הוא לימוד ש"ס ופוסקים, ושתו בין

מסכתי היינו לימוד בספרי חסידות, שהיא נשמת התורה ונותנת חיות בכל מעשיו הטובים.

(סעודת היום בלק תשס"ה)

קפז.

העומדים במדריגה גבוהה אינם מרגישים עמל בתורתם ועבודתם

לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל וגו' (במדבר כג כא). הנה ישנם תלמידי חכמים רבים שאע"פ שלומדים תורה הרבה מכל מקום בהגיע עת התפילה הריהו נחשב להם עמל מחמת שנעטפים בקרירות עצומה, ולכאורה הרי התורה היתה צריכה להבעיר את לבבם שהרי ניתנה באש וא"כ היה צריך האדם לבעור כאש בשעת תורה ותפילה, ובפרט בשבת קודש בשעת התפילה וכן בשעה שמזמרים שירות ותשבחות, וכל הקרירות נובעת מכחו של עמלק הרשע שנאמר בו (דברים כה יט) אשר קרך בדרך, דהיינו שקירר את בני ישראל שתהיה תורתם ותפילתם בקרירות, והוא נגרם ע"י עצלות ועצבות, ובזה האופן אין לתורה ותפילה שום ערך כיוון שהמאור שבה אינו מחזירו למוטב ואין לבו נתעורר בקרבו, ועל כן נחשב להם תורה ועבודה לעמל וטירחא יתירה, ולכן ניתנה התורה באש לרמז כי לימוד התורה בלי התלהבות ויקוד איש אינה שווה לכלום.

ולזה אמר ולא ראה עמל בישראל, דהיינו כי אלו העומדים במדריגת ישראל, אזי תורתם ועבודתם היא בחיות ובהתלהבות אש שלהבת קה, ולכן אינם רואים עמל וטירחא בתורתם ועבודתם.

(ליל שב"ק בלק תשס"ז)

קפה.

בצדיקים לימוד תורתם היא אך ורק עבור השכינה הק'

מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל וגו' (במדבר כד ה). וביאור ענין שני דברים הללו אוהליך ומשכנותיך, דהנה יש שני בחינות בעבודת השי"ת, יש

לומד תורה בכדי שהתורה תגין בעדו בעוה"ז ובעוה"ב, וזה הלימוד הוא בשביל קבלת שכר, והוא כמו אהל שמגין על היושבים בצילה מפני החמה ומפני הגשמים, כן התורה מגנת בעדו בעוה"ז. וזהו מה טובו אוהלי"ך יעקב דהיינו אופן לימוד התורה הנ"ל שנדמה שאוהל שהיא אצל הנמצאים במדריגה נמוכה בבחינת יעקב.

והבחינה הנעלה יותר היא משכנותיך ישראל, והיינו כמו שכתוב (שמות לח כא) אלה פקודי המשכן משכן העדות, ואמרו חז"ל (שמו"ר פנ"א ג') שהכוונה על המקדש שנתמשכן ב' פעמים בעוונותיהם של ישראל, והיינו שהעצים ואבנים ביקשו להתמשכן בשביל ישראל כיוון שנתעלו ממדריגת דומם, וכמו שרואים בעצים שעשה שלמה המלך ע"ה בבית ראשון שהיו עשויים מזהב והוציאו פירות זהב, ולכאורה האץ שייך דבר כזה שהדומם יוציא פירות אלא בבית המקדש התעלה הדומם למדריגת צומח, וכדרך שמוספר על הבעש"ט הק' זיע"א שפ"א נודמן לו להתפלל בשדה והיו שם כמה בהמות, ובשעת תפילתו נעמדו הבהמות על שתי רגליהם והסביר הבעש"ט לאחר מכן טעם הדבר כי ע"י תפילתו התעלו הבהמות ממדריגת חי למדריגת מדבר שהוא האדם ועל כן נעמדו על רגליהם, וכן בבית המקדש נתעלו הדומם למדריגת צומח ויותר ולכן רצו להתמשכן בעוונותיהם של ישראל.

ועל זה הדרך יש צדיקים שכל כוונת לימודם הוא רק בשביל השכינה הק' ובשביל ישראל ומוסרים נפשם בעוה"ז ובעוה"ב בשביל קוב"ה, ולא כמו אלו שמקבלים עליהם מסירות נפש בכל יום בשעת קריאת שמע וכשישאלו אותם אם חפצים הם באמת למסור נפשם או להישאר בזה העולם אזי יסתפקו בדעתם ולא ידעו מה להשיב, אלא אלו הצדיקים מוסרים את גופם ונפשם וכל אשר להם בשעת לימודם, וזהו משכנותי"ך ישראל, פי' שאלו הצדיקים שבמדריגת ישראל כל חפצם ותשוקתם בלימודם שיתמשכנו וימסרו את נפשם. (קידושא רבא בלק תשס"ז)

קובץ פתגמי קודש

קפט.

קיום התורה היא דייקא בלימוד מתוך הדחק

יזל מים מדליו וזרעו במים רבים (במדבר כד ז). ויש לפרש רמז הכתוב כי מים רמזו על התורה הק', דהנה מי שלומד תורה מתוך הרחבה צריך לבדוק בלימודו האם תורתו היא תורת ה' ונשפעת מלמעלה, ולזה הטעם אמרו חז"ל (נדרים פא ע"א) היזהרו בבני עניים שמהם תצא תורה וכן אמרו תורה שלמדתי באף היא שעמדה לי, והיינו כי התורה נמשלה למים שהולכת ממקום גבוה למקום נמוך ומתקיימת דייקא אצל הלומדים מתוך הדחק כמאמרם ז"ל (תענית ז ע"א), וכמו שפירשנו בפסוק (תהילים ל ב) ארוממך ה' כי דליתנני, דהיינו שהודה להשי"ת על שהיה בבחינת דלות.

וזהו שאמר יזל מים, דהיינו שתהיה התורה שנמשלה למים, דייקא מדליו, ר"ל העניים ודלים, ובזה האופן וזרעו במים רבים שתורתו מתברכת ומתרבה יותר ויותר.

(סעודת היום בלק תשס"ז)

פרשת פנחס

קצ.

ביטול מחשבות רעות

ביטול מחשבות רעות א"א רק על ידי התמדת התורה שבכח זה כולם בטלים, ועי"ז מבטל כח הקליפות.

(ליל שב"ק פנחס תשס"ד)

פרשת מטות

קצא.

עיקר התשובה צריך לשוב על התורה הק'

עיקר התשובה היא על התורה הק', וכמו"ש (ירמיה ט יב) על מה אבדה הארץ וגו' על עזבם את תורת, ולכן בכח התורה ובפרט תורה שבעל פה מעלים בני ישראל

קא

קובץ פתגמי קודש

את הארץ, שהרי התורה נקראת ארוכה מארץ מדה (איוב יא ט), וע"ז נאמר (שה"ש ב יב) וקול התור נשמע בארצנו.

(רעוא דרעוין מטו"מ תשס"ב)

קצב.

קנין התורה וטעם התורה במיעוט תאוות העוה"ז

ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חוקת התורה אשר צוה ה' את משה וגו' (במדבר לא כב). יש לפרש בדרך רמז שאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא היינו אלו הלוחמים מלחמת ה' במלחמתה של תורה הבאים מעצמם למלחמה זו וא"צ להכריחם לכך, זאת חוקת התורה פי' חוקה מלשון הסתרה וחשכות, דהיינו שבשעה שאינו רואה טעם בלימודו, העצה א"ך את הזהב, פי' אך מלשון מיעוט, שימעט מכל ענייני גשמיות ויתרחק מהם, וכמאמר התנא (אבות פ"ו מ"ו) שקנין התורה היא במיעוט שינה ובמיעוט תענוג, וכן אמרו (שם שם מ"ד) כך הוא דרכה של תורה פת במלח תאכל וכו', ולכן אמר שימעט מתענוגיו ולא ימשך אחר הזהב כמשמעו, והכס"ף מלשון כיסופין רמז לשאר תאוות הגשמיות, ואפילו את הבדיל ואת העופרת שהם דברים פשוטים ביותר גם מהם יתרחק ודייקא בדרך זה יוכל לקנות התורה.

(קידושא רבא מטות תשס"ה)

פרשת דברים

קצג.

יעשה חשבון ויעמיד את נועם לימוד התורה כנגד התאוות התפלות

בין פארן ובין תופל ולבן וגו' (דברים א א). פי' דהנה יש דרך ישר לפני איש כשעדיין לא נטרפה דעתו לגמרי בחטאיו, ועל כן יאמרו המושלים עדיין ביצרם בואו ונעשה חשבוננו של עולם מה בין פאר"ן שהוא התורה הק' וקיום המצוות אשר מפארין ומכתירין את ישראל בכל העולמות, ואיזה פאר ויקר והדר ונחת רוח מגיע להשי"ת מתורתו ותפילתו של בר ישראל, לבד מנעימות וידידות התענוג שיכול האדם בעצמו להרגיש ולהשיג בכל אלה ומצד שני בין תופ"ל

קב

קובץ פתגמי קודש

היינו התאוות הרעים אשר הם תפלים כנופת תטופנה שפתי זרה, וכשישקול אדם במאזני פלס אלה מול אלה, ימהר ללבן ולזכך עצמו מכל זוהמתו, ואז ישתוקק תמיד לישב בחצרות, המה בתי כנסיות ובתי מדרשות הנקראים חצרות בית ה', כמו שהתאווה דוד מלכינו באמרו אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי וגו' (תהילים כז ד), וזה התענוג יבטל ממנו כל תענוגי בני אדם הגשמיים ולא יתאוה למטעמי הבלי העולם אלא יאמר ודי זהב היינו די במה שיש לי ולא ירדוף אחרי מותרות באשר יחשב בעיניו כעבודה שהיא זרה לו, כי אם נלכה נרדפה לדעת את ה'.

(ליל שב"ק דברים תשמ"ט)

קצד.

סיבת נפילת וירידת האדם מחמת ביטול תורה

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן וגו' (דברים א א). יש לפרש בדרך רמז אלה הדברים אשר דיבר משה וגו' לאלו שהיו בעב"ר פי' שעברו עבירות, הירד"ן היינו שהיו בירידה ונפילה, וזאת ע"י במדבר שהוא מקום תהו ויישומון שאינו מקום תורה, והיינו כי סיבת הירידה והנפילה הוא מחמת שאין עוסקים בתורה ולכן מתגבר היצה"ר, או ירמוז מִן־פֶּה דברים בטלים ובטל מדברי תורה, ולהם אמר מו"ל סו"ף היינו כמו שפירש בנועם אלימלך שהאדם צריך לשום את סופו מול עיניו וכך יוכל להתגבר על יצרו ולהתרומם מנפילתו.

(סעודת היום דברים תשס"ב)

קצה.

דברי התורה אינם כמו שנראים בפשטות אלא אור גדול

ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חודש וגו' הואיל משה באר את התורה הזאת (דברים א ג), פי' כמאמר הכתוב (שם כט ג) ולא נתן לכם לב לדעת וגו' עד היום הזה, והיינו שבאותה שעה פתח משה רבינו ע"ה את דעתם של בני ישראל שיראו מה שמונח בתוך התורה הק' שאינו כמו שנראה בפשטות שור שנגח את הפרה, אלא אור גדול נשמת אלוך יעקב ממש.

(ליל שב"ק וארא תשס"ג)

קצו.

לימוד התורה בחיות דקדושה מגין נגד היצר

אלה הדברים וגו' בערבה (דברים א א). רמז למאמר חז"ל (ברכות ה ע"א) לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה וכו'. וזהו אומרו בערבה לשון עריבות ומתיקות, והיינו לימוד התורה הק', וכמו שאמרו חז"ל (קידושין ל ע"ב) אם פגע בך מנוול זה משכחו לביהמ"ד, ותלמוד תורה בעריבות ובנעימות ובזמרה ובחיות, ובזה האופן אם אכן הוא נימוח אם ברזל הוא מתפוצץ.

(רעוא דרעוין דברים תשס"ד)

פרשת ואתחנן

קצו.

ע"י לימוד התורה ואח"כ תפילה זוכה לדביקות

ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום (דברים ד ד). הנה בכדי להגיע למעלת הדביקות אזי בראשונה צריך לעסוק בתורה ולאחר מכן בתפילה, וזהו שרמזו הכתוב ואת"ם הדבקו"ם (עה"ת והכולל) בגימטריא תור"ה, וע"י שמקדים ללימוד תורה ואח"כ עוסק בתפילה זוכה לבחינת הדביקות.
(ליל שב"ק ואתחנן תשנ"ז)

קצה.

הכנה למצוה הוא רק ע"י לימוד התורה

וכן לפני התפילה, אי אפשר להכין עצמו כי אם בתורה, כאשר היה אצל אאמו"ר זצוקללה"ה, בערב פורים האחרונה לחייו עלי אדמות, לפני קריאת המגילה יצא מחדרו וראה שני בחורים משוחחים ביניהם, ושאל אותם נו נו (מה זאת), אמרו לו שמדברים חסידות, ענה ואמר: "הכל דברים בטלים, הכנה למצוה היא רק על ידי לימוד התורה".

(סעודת היום ואתחנן תשס"ב)

קצט.

עיקר החסידות להקדים תורה לעבודה

עיקר החסידות היא שיהא קודם לימוד התורה ואחר כך עבודה ותפילה, ובלא תורה אינו שווה כל חסידותו לכלום.

(הנ"ל)

ר.

לימוד התורה בחיות דקדושה כדוגמת נתינתה, וכן יחנך בניו אחריו

ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת וגו' (דברים ד ח). אפשר לפרש כוונת הכתוב על עבודת השי"ת ע"י לימוד התורה הק' שישנם כאלו שעיקר עבודתם ע"י התורה וישנם שעיקר עבודתם ע"י התפילה ובפרט בעידן שבתות וימים טובים שנתעלים בתפילתם וכדאשכחן (ברכות כ ע"א) דשלף חד מסאניה ומיד אתי מיטרא, והשתבח הכתוב בחלקם של עוסקי התורה ואמר ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים דהיינו התורה הק'.

אמנם התנה הכתוב שכל זה הוא באופן שהלומדים והמקיימים המה צדיקים ולימודם היא בקדושה, וע"ז אמר ככל התורה הזאת אשר אנכי נותן לפניכם היום, דהיינו כדוגמת נתינתה שהיתה בקדושה, ועל זאת הזהיר רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך והודעת"ם לבניך ולבני בניך, דהיינו שיאלפו דעת את בניהם אחריהם על ענין הקדושה הלזו להרגיש חיות דקדושה בכל תורה ותפילה, וכן בשבתות וימים טובים.

וכל זה תלוי בהתנהגותו, וכמו שפי' הרה"ק מבעלזא זיע"א על פסוק (דברים כט) הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם, שבדברים הנגלים שמתנהג האדם בהם מתחנכים בניו ועושים אחריו, עכדה"ק.

קובץ פתגמי קודש קה

ואמר הכתוב שלא יאמר שיש אצלו ימים יבישים שאינו מרגיש שום לחלוחית של חיות דקדושה, וזהו אומרו יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחור"ב, דהיינו שאפילו בשעת חורב ויבש צריך לזכור את יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך, ושמו תאמר שבדור חשוך הלזה מי ומי אשר יזכה לכל זה והענין הזה שייך רק בדורות הקדומים ומשא"כ בימים הללו אשר חושך יכסה את פני הארץ ובפרט בימי ירידות ונפילות, ועל זאת הקדים מאמר החכם מכל אדם (קהלת ז י) אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת על זה, ולזה אמר אשר ילמדון ליראה אותי כל הימים אשר הם חיים על האדמה, דהיינו שהעבודה הזאת שייכת כל הימים, וגמר אומר ואת בניהם ילמדון, פי' שילמדו את בניהם שאפילו באופנים האלו אין להרפות ח"ו.

(ליל שב"ק ואתחנן תשס"ג)

רא.

הכנה לתפילה ע"י לימוד התורה הכנעה וצדקה, והעיקר בתורה ואתחנן אל ה' וגו' (דברים ג כג). הנה עיקר ההכנה לתפילה ע"י לימוד התורה, וכמובא מהרה"ק החוזה מלובלין זיע"א כי גמר"א ראשי תיבות ג' בריאל מ"יכאל ר'פאל א'וריאל, שהם המלאכים המעלים את התפילות, וזהו אמרם ז"ל (ברכות לא ע"א) אין עומדין להתפלל לא מתוך עצלות ולא מתוך עצבות וכו' אלא מתוך שמחה של מצוה, ובמקום אחר נאמר הלכה פסוקה, ושניהם דבר אחד הוא, ועוד צריך האדם להכין את עצמו לפני התפילה בענין הכנעה להתבונן בגדלות הבורא ובשפלות עצמו, וע"ז אמרו (שם ל ע"ב) אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, שהוא ענין הכנעה, ועוד הכנה יש בנתינת צדקה כדאיתא בגמרא (ב"ב י ע"א) רב אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי שנאמר (תהילים יז יז) אני בצדק אחזה פניך וגו'.

קו

קובץ פתגמי קודש

וזה הענין רמז לנו משה רבינו ע"ה באומרו ואתחנן א"ל הוי"ה בע"ת ההו"א שהוא בגימטריא לימון ד התור"ה הכנע"ה וצדק"ה, שע"י ג' הכנות הללו יוכל אח"כ לאמר ולהתפלל.

(ליל שב"ק ואתחנן תשס"ד)

ר.ב.

התורה מגינה ומצילה מן החטא, ומוציא את הניצו"ק, וזוכה לצלילות הדעת אמרו חז"ל (סוטה כא ע"א) תורה מגני ומצלי בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה. ופי' מגני היינו שהתורה הק' נעשית לו מגן נגד יצרו כדרך אנשי המלחמה. וכן מצלי מן העבירה, ועוד מצלי מלשון צולל, והיינו שמוציא את הניצוצין קדישין מתוך עומק הקליפות, וכן מלשון צלילות המחשבה שלא תיפגם מן הטומאה.

ואומרו בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה, ולכאורה בזמן שאינו עוסק בתורה הריהו עובר על ביטול תורה והאיך מגינה בעדו, אלא הכוונה בשעה שעוסק במלחמת ה' ע"י המצוות הנובעים מכח התורה, ואפילו בשעה זו מגינה התורה בעדו בשעת מלחמת יצרו.

ועל כן אומרים בברכת ההפטרע על התורה ועל העבודה ואח"כ מסיים מגן דוד, כי התורה הק' ועבודה המה המגינים בשעת המלחמה עם היצר.
(רעוא דרעוין ואתחנן תשס"ד)

ר.ג.

תכלית נתינת התורה שתהא חיות דקדושה

כתיב (דברים ח א) למען תחיון, דהיינו שמסר לנו הקב"ה את התורה בכדי שתהיה לנו חיות דקדושה וזהו תכלית בריאת האדם.

(רעוא דרעוין ואתחנן – נחמו תשס"ז)

פרשת עקב

רד.

המשפיל עצמו לאחר לימוד התורה זוכה לקבל שכר גם בעוה"ז והיה עק"ב תשמעו"ן את המשפטים האלה ושמר ה' אלקיך לך את הברית וגו' (דברים ז יב). פ"י מי שמחזיק עצמו בעקביים כעפר הנידוש לכם גם לאחר ששומע ועוסק תמיד בתורה ומצוות, הוא אשר יכול לקבל שכר הפירות בעולם הזה שהרי לא יתגאה בהשפעותיו.

(ליל שב"ק עקב תשמ"ט)

פרשת ראה

רד.

בחודש אלול עיקר התיקון ע"י לימוד התורה ביגיעת המוח והגוף כי ירחק ממך המקום וגו' ונתת בכסף (דברים יד כד). רמז על חודש אלול, וכמו שנאמר בתחילת הפסוק עשר תעשר, דהיינו חודש אלול שהיא מעשר מחדשי השנה (חוץ מניסן ותשרי שהם קודש לה'), ולזה אמר כי ירחק ממך המקום דהיינו בהיות שבימינו רחוק מאתנו עניני התעניות והסיגופים, ולכן ונתת בכסף, פ"י שתהיה לו כיסופין וצמאון לתורה ועבודה, כי היום אין לנו שיור רק התורה הזאת, ובמשך כל ימי החודש יפנה לבו ללימוד התורה ביגיעת המוח שהיא עיקר תיקון המחשבה, וכן ביגיעת הגוף שהיא תיקון כל האיברים, ועל דרך הכתוב (במדבר לא כד) כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש.

(סעודת היום ראה תשנ"ט)

רו.

עשירות האדם בעולם הבא תלויה בלימוד התורה בעוה"ז

אפס כי לא יהיה בך אביון (דברים טו ד), ואח"כ כתיב כי לא יחדל אביון מקרב הארץ. ונראה לבאר בזה עפ"י הזוה"ק שלעתיד לבא תהיה מחייתם של הת"ח ועובדי ה' בהרחבה תחת מה שהיו בעוה"ז בשפלות ודחקות, והרשעים והעמי הארץ שחיו בעוה"ז בהרחבה יצטרכו לבקש לחם מן התלמידי חכמים, והענין

בוזה כי לעתיד לבא יתקיים הכתוב (עמוס ח יא) לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר ה', ולא יהיה משא ומתן אלא עיקר העסק יהיה בתורה ומצוות ודבר ה'. וזהו שאמר הכתוב אפס כי לא יהיה ב"ך אביון פי' שאצל העוסקים בכ"ב אותיות התורה לא יהיה אביון, כי יקבלו די סיפוקם וכל רעבונם וצמאונם תהיה אך ורק לשמוע את דבר ה', ויזכו לשמוע מפומא דקוב"ה אמנם מצד שני לא יחדל אביון מקרב הארץ כי עמי הארץ שלא עסקו בתורה לא יחדל אביון מהם שהרי לא תהיה משא ומתן וישארו בעירום ובחוסר כל.
(סעודת היום ראה תש"ס)

רז.

ילמד שני דפים מחמת תיקון מצוותיו שלא נעשו כהוגן

איתא בגמ' (עירובין יג ע"ב) נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו ואמרי לה ימשמש במעשיו. ופי' בספה"ק דיפשפש הכוונה לחפש במעשיו אשר לא טובים המה ולתקנם, וימשמש קאי על המעשים טובים, שימשמש ויראה באיזה אופן היו, ועל זה אמרו חז"ל (ויק"ר פכ"ה א') אם רגיל ללמוד דף אחד ילמוד שני דפים, דהיינו כי לתיקון זה ילמד ב' דפים, דף אחד לתקן את מעשיו אשר לא טובים אשר פער את פיו בדברים בטלים ואסורים, ודף השני הוא לתיקון מה שעשה מצוותיו שלא כראוי.

אמנם הדף השני כבר צריך להיות לימוד לשמה עד שיבא באמצע לימודו להכרה איך היה לימודו עד עתה כדאיתא מהרה"ק מקאמרנא זיע"א דאתחלתא של תורה לשמה היא שבאמצע לימודו יתבונן אי מלכא אנת עד השתא אמאי לא אתינא לגבך, כיוון שממשיך אור התורה ואומר היכן הייתי עד השתא עד שזולגים מעיניו דמעוות רותחות.

(רעוא דרעוין ראה מברכים אלול תשס"ה)

בלימוד התורה יכוון שזה המעשה יתקן את מעשיו הרעים

ולא די שיושב ולומד תורה כמה שעות, אלא יכוון שיהא הדיבור תיקון על דיבורים אסורים, והמחשבה לתקן המחשבה, כידוע שצריך להיות התשובה באותו מקום ובאותו זמן (יזמא פו ע"ב), שבאותו אופן שחטא בו יתקן, וכמו שפי' בספה"ק על הכתוב (במדבר לא כד) **כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש**, שמה שחטא בהבעירו אש של יצה"ר יתקן ע"י שיבעיר עצמו באש וחמימות לעבודת השי"ת, ולא יסתפק בשעות שלומד כרגיל, אלא יוסיף דוקא במסירות נפש למעלה מהרגלו כי שער התשובה הוא דווקא במסירות נפש.

(הנ"ל)

ראשית התשובה להרבות בתורה ובשמירה מן החטא, ובוזה ירגיש יראת ה'

הנה כתיב (עמוס ג ו) אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו, ויש בזה הרבה פירושים, אך פשטות הכוונה על שופר של חודש שציווה משה רבינו ע"ה לתקוע בשופר כשעלה לרקיע לקבל לוחות שניות, בכדי שישמעו בכל רחובות העיר, ולכן בחודש אלול צריך שיהיה על האדם פחד ה' בשעה שנצרך לצאת לשוק, שיהא ירא להרים את עיניו ח"ו, וכן שישמור על מוחו שלא יכשל במחשבות אסורות, וכמו שפירשנו בפסוק (דברים כב ח) ועשית מעקה לגגך, דהיינו שלא יניח את מחשבותיו לרוץ ולחשוב בדברים האסורים, וכן בדבור ובלב ובכל האברים, וכמו שעשו דורשי ה' בדורות הקודמים ואפילו האנשים הפשוטים ביותר הוסיפו בחודש אלול בלימוד התורה שהוא הדבר הראשון שצריך לעשות, וכמו שאמרו חז"ל (ויק"ר פכ"ה א') היכי דמי תשובה מי שהיה רגיל ללמוד דף אחד ילמד שני דפים, אבל זה לבד לא די כי באם יהודי ישב וילמד בתורה שבע או שמונה שעות רצופות, ולאחר מכן בצאתו לחוץ הוא מפקיר את עיניו ומחשבותיו ודיבורו ל"ע, ועי"ז נופל הכל אצל החיצונים ל"ע.

קי

קובץ פתגמי קודש

וע"ז מבקשים בכל יום למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה, ולכן צריך להקדים ולגדור את איבריו בכל הענינים שבעולם, ובזה זוכה שיתקיים בו למען תלמוד ליראה, שבהגיע לאחר מכן ראש השנה ועשרת ימי תשובה זוכה להרגיש יראת ה', כל אחד לפי ההכנה שהכין עצמו.

(רעוא דרעוין ראה – מברכים אלול תשס"ז)

פרשת כי תצא

רי.

בנוסף ללימוד התורה צריך להתקדש במותר לו

ועתה בדורות האחרונים שנתמעט הדעת ונחלשו המוחות והגופים, אין לנו שיור רק התורה הזאת לעסוק בו במסירות נפש, כמו שאמרו חז"ל (ברכות סג ע"ב) על הכתוב (במדבר יט יד) זאת התורה אדם כי ימות באוהל, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. אמנם אפילו אם יעסוק אדם בתורה יומם ולילה באל לא יזכך עצמו מהתגשמותו ויקדש עצמו במותר לו עדיין יתגרה בו היצר הרע בתחילה בתאוות היתר ורשות, ומן ההיתר יסיתנו אל האיסור וכמובא בספר בעלי הנפש להראב"ד.

(ליל שב"ק תצא תשמ"ט)

ריא.

סגולת אויר א"י לקנין תורה ותשובה

אויר ארץ הקודש מסוגל לקנין התורה ולהגיע לידי תשובה, וכן מרומז בדברי חז"ל (ב"ב קנח ע"ב) אוירא דארץ ישראל מחכים, כי מחכי"ם נוטריקון מחכמ"ה י"ם, דהנה אורייתא מחכמה נפקא, וי"ם הוא כמספר ג' שערי בינה הוא עולם התשובה.

(ליל שב"ק תצא תשמ"ט, אחר השולחן)

קיא

קובץ פתגמי קודש

ריב.

בחודש אלול צריך לשוב על שעבר על תורה שבכתב ושבע"פ

ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים (דברים כא ג). ופי' בזוהר חדש דא היא ירחא דאלול, והרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זיע"א דרש פסוק זה דאביה הכוונה על קוב"ה ואמה הכוונה על תורה שבעל פה על דרך שדרשו חז"ל בפסוק גוזל אביו ואמו דהיינו הקב"ה וכנסת ישראל, וכידוע כנס"י היא בחינת מלכות פה ותורה שבעל פה קרינן לה, ועפי"ז אפשר לפרש אומרו אביה שהכוונה על קוב"ה דהיינו בחינת תורה שבכתב, והיוצא מזה שבחודש אלול צריך לעשות תשובה על מה שעבר על תורה שבכתב ותורה שבעל פה.

(ליל שב"ק תצא תשס"ג)

ריג.

ע"י ענוה לאחר לימודו ניצול מיד היצה"ר

כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך (דברים כב ח). י"ל בדרך רמז עפ"י דאיתא בספר יצירה שאותיות התורה נקראים אבנים והתיבות נקראים בתים, דהנה מצינו אנשים העוסקים בתורה ובונים פלפולים וחידושים גג על גג, ונהנים מעצמם שהגיעו למעלה בלימודם, ואח"כ מכשילים היצה"ר בכל מיני חטאים, ולכאורה יפלא דהלא אמרו חז"ל (סוטה כא ע"א) תורה מגני ומצלי בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה, וא"כ האיך מגיע לידי נפילה, אלא ענין זה הוא מחמת גאותו שמוציא את תורתו לחיצונים רח"ל.

וע"ז אמר הכתוב כי תבנה בית חדש דהיינו שתרצה לבנות ולחדש בפלפולים גג על גג בתיבות התורה שנקרא בית, אזי העצה ועשית מעקה לגגך שלא תתגאה בתורתך, ובזה האופן לא יוכלו החיצונים לינוק ח"ו ממנה, ואז מובטח לך בעזהשי"ת כי לא יפול הנופל ממנו דהיינו שלא יוכל היצר להפילך ולהכשילך בחטאים, כי לא יוכל לגשת אליך.

(קידושא רבא תצא תשס"ד)

ריד.

חשק התורה וחשק התפילה תלויים אחד בחבירו

וחשקת בה (דברים כא יא), פ"י ע"י חשק התורה וחשק התפילה מתבטלים חשקי תאוות עוה"ז, אך זהו דייקא כשמחזיק שניהם בידו, שהרי אפילו מי שיש בידו תורה ולומד הרבה שעות בהתמדה, אבל אם בשעת תפילה הוא מקצר או מאחר לתפילה כדי לגמור במהירות ואין לו חשק בה, אזי אפילו תורה אין בו, ואמרו חז"ל (מו"ק כט ע"א) כל היוצא מבית הכנסת ונכנס לבית המדרש מביהמ"ד לביהכ"נ זוכה ומקבל פני שכינה, הרי שצריך להחזיק בידו את ב' הדברים הללו יחדיו.

(סעודת היום תצא תשס"ד)

רמז.

לימוד התורה צריכה להיות ע"י התדבקות בצדיקים

כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת וגו'. אפשר לומר שרמזה לנו התורה הק' כי המובחר האנושי בבני ישראל היה האיש משה, וזה לעומת זה עשה האלקים ולכן כנגד קדושתו של משה רבינו ע"ה שהיא הקדושה הגדולה ביותר ששייך בבני אדם, כן בצד הטומאה חמורה טומאה זו יותר מכל הטומאות, ולפי"ז לכאורה האין יוכל להיות כי האדם שלומד תורת משה המקודש מכל יגיע לידי טומאה חמורה כזו, וע"ז רמזה התורה כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה, דהנה מקר"ה בגימטריא מש"ה והכוונה על האדם העוסק בתורת משה, אמנם הוא עצמו מתנהג להיפך מן הקדושה לגמרי ח"ו, ובשעת לימודו הוא בבחינת ליל"ה, שאינו מרגיש שום אור בלימוד התורה, ועל כן הגיע לידי טומאה זו, ולזה אמר וַיֵּצֵא אֶל מַחֲוֵץ לְמַחֲנֶה בלשון עבר, דהיינו כי טעם היותו בשפלות כזאת היא מחמת שכבר זמן רב קודם לכן יצא מחוץ למחנה הקדושה, ולכן לא יבא אל תוך המחנה, כי כל זמן שעדיין דבוק בהצדיק נשפע עליו מקדושתו ומאמונתו, ומגן בעדו שלא יוכל להגיע לידי נפילה כזאת.

(ליל שב"ק כי תצא תשס"ז)

רמז.

חומר עוון ביטול תורה

והעיקר צריך להיזהר ממידות רעות ומביטול תורה שהיא חמורה ביותר מכל עבירות שבתורה.

(סעודת היום כי תצא תשס"ז)

פרשת כי תבוא

ר"ז.

אפילו העוסק בתורה צריך לשוב כי עדיין נמשך אחר התאוה

באיזה פנים נעמוד לפני המלך המשפט ביום הרת עולם, ואם בכל זאת ירצה היצר לרמות האדם שלמד הרבה תורה, ובפרט אלו שתורתם אומנתם היושבים כל השנה באהלה של תורה יחשבו מה עוד יחסר לנו בעולמינו אחר שנפשינו חשקה בתורה, אבל לא ישימו אל לבם שחשקם זאת הוא לא מחמת שיהמה להם לאהבת ה' כי אם שאוהבים ללמוד כדי שתתרבה ידיעתם וכדו', דאם יתבוננו היטיב ויחפשו וידקדקו במעשיהם האמנם כבר לבם חלל בקרבם להיותם מכלל אוהבי ה' שנאו רע, אשר זאת היא המובחן והנסיון לדעת הישנם אוהבים את ה' דאם אכן חושב שמילא כריסו בתורה ואך באהבתו ית' ישגה תמיד, האיך עדיין שבע תועבות בלבו וקשור הוא בכל נימי נפשו במוסרות תאוות וגשמיות עולם הזה, אין זאת כי אם שגם תורתו הוא כחש ודופי, ולא זכה עדיין לטעום מעריבות ומתיקות טעם עץ החיים של המאור שבה באשר היא לא החזירתו למוטב, ואם יתן זאת מול עיניו יראה כי אך שקר ענה בו יצרו הרע דאם למדת תורה הרבה אל תחזיק עדיין טובה לעצמך, כי הי תורה והי מצוות דמוגני ומצלי עלך לנצרך ולשמרך מכל חטא ועוון.

(ליל שב"ק תבוא תשמ"ט)

ריה.

המאור שבתורה מחזירו לדרך הטוב שהיה בו

אמרו חז"ל (ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז) המאור שבה יחזירנו למוטב, והיינו כי זהו סגולת לימוד התורה לשמה בקדושה ובטהרה, שאפילו באם יפגע בו מנוול זה היצר הרע וירצה לפנות את לבו מדברי תורה ולהתייבב על דרך לא טוב, אבל המאור שבה בעל כרחו ימשכנו ויחזירנו מזה הדרך למוטב, אל בתי כנסיות ובתי מדרשות.

(הנ"ל)

ריט.

בחודש אלול יוסיף שעות של לימוד התורה

אחד מן העבודות שנצרך לו לאדם בחודש אלול היא להרבות בלימוד התורה, וכמו שאמרו חז"ל (ויק"ר פכ"ה א') היכי דמי תשובה אם היה רגיל ללמוד דף אחד ללמוד שני דפים, ואין הכוונה שילמד ב' דפים באמירה בעלמא ובלא הבנה, שהרי באופן זה יכול ללמוד גם ה' דפים, אלא הכוונה שייכפיל את שעות לימודו וילמד הכל בהבנה.

(סעודת היום כי תבוא תשס"ב)

פרשת נצבים

רכ.

אין טוב אלא תורה

הנה הדרך היותר מועילה ובדוקה לקרוע כל צר ומססין מעלינו ולהתדבק בהטוב, הוא אך ורק באמצעות לימוד התורה הק', שעל זה רמזו לנו חז"ל בלשונם הק' (ברכות ע"ב) אין טוב אלא תורה, כלומר שאין במציאות לאדם להיות טוב בל יקרא רע אלא בעסק התורה, שהיא אילת אהבים ויעלת חן, והעיקר בלימוד הגמרא דייקא, שכן היא מליצת קדשם ז"ל (שבת קו ע"ב) גמרא גמור זמורתא תהא, שעל ידי לימוד גמרא מזמרים עריצים ומשברים כוחות

מלתעות הרשע, ומכריתים את כל החוחים ובקוצים הסוכבים את השושנה העליונה היא השכינה הק'.

(סעודת היום נצבים תשמ"ט)

פרשת וילך

רכא.

חלק הסוד שבתורה צריך ללמוד אפילו בלא הבנה

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם (דברים לא יט), הנה נאמר הכתוב בכפל לשון ולמדה את בני ישראל, והדר אמר שימה בפיהם. והעניין בזה דהנה יש דרך פרד"ס בתורה, ויש מי שלומד על דרך הפשט כל האזהרות כפשוטם, וזהו ולמדה את בני ישראל דברים כפשוטם, ואח"כ שימה בפיהם זהו הסוד ישים בפיהם אפי' בלא הבנה, וכמו שהיה נוהג אחד מן הצדיקים לדבר עם אנשים פשוטים דברים ועניינים נשגבים, ושאלו אותו שהרי אינם מבינים בעניינים כאלו, וענה ואמר שאפי' שאינם מבינים זאת לכל הפחות ידעו שיש דבר כזה, וזהו שימה בפיהם אפי' בלא הבנה.

(רעוא דרעוין וילך תשס"ד)

פרשת האזינו

רכב.

חידושי תורה נשפעים מכוחו של משה

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי (דברים לב א). י"ל דהנה אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא ומכח תורתו נשפע בכל הדורות, וע"ז אמר האזינו השמים, וע"י זה ואדברה, כי מכח המאזינים נשפע כח הדיבור, אמנם ותשמע הארץ דייקא אמרי פי, דהיינו כי לימוד התורה שייך רק אצל יושבי הארץ ולא נמצאת במלאכי עליון, ולכן אין לו לאדם להתגאות בחידושי תורתו כי כל החידושים המה רק השגה מן השפע שנשפע ע"י משה רבינו ע"ה, ובפרט

חידושים שמחדשים ביום השבת הוא מכח הכתרים שמחזיר משה רבינו ע"ה לישראל בכל שבת כנודע מהאריז"ל.

(סעודת היום האזינו שובה תשס"ב)

פרשת וזאת הברכה

רכג.

מלאכי משרתי עליון מוכנים למסור כל חיותם בכדי לקבל אות אחת מהתורה הופיע מהר פארן ואתא מרבבות קודש (דברים לג ב). רצה לומר בזה כי רבבות קודש הם המלאכים, והיינו לרמז לישראל שיבינו גודל ערך מעלת התורה, לבל יהיו שוטים לאבד מה שניתן להם באמרו להם הביטו נא וראו איזה חמדה גנוזה נמסר בידכם, עד שאפילו מלאכי משרתי עליון מוכנים למסור כל חיותם ומאודם לכדי שיוותן להם אפילו אות אחת ויחידה מדברי התורה הזאת, ואיך לא נשית אל לבינו איזה אוצר הנחילנו השי"ת, ואליו יאות למסור כל נפשינו ומאודינו.

(קידושא רבה ויחי תש"ן)

חודש תשרי

רכד.

תשובה במסירות נפש היא ע"י עסק התורה

ענין תשובה במסירות נפש הוא להכניע את הגוף והנפש לתורה הק', ובפרט עשרת ימי תשובה צריך כל אחד להפריש מזמנו, וכמובא בספה"ק וכן כתבו הפוסקים שעשרת ימי תשובה יש לו דין חול המועד שצריך להניח את כל עסקיו, וכן מתנהגים אלו שהם יהודים אמיתיים, ורואים אפילו סוחרים ואנשים פשוטים רצים היום לבתי כנסיות ובתי מדרשות ומניחים את כל עסקיהם, ועל כל פנים שיקח כל אחד כמה שיותר באפשרותו ובזה מקיימים ענין הסיגוף, שהרי היום אין כח לעשות סיגופים, ובאמת היו צריכים לצום את כל הימים אך עכ"פ מי שמקבל על עצמו בקבלה גמורה לשבת ארבע או חמש שעות, ומכ"ש שש שעות אם אפשר וללמוד ברציפות, זהו סיגוף גדול והיא התשובה הגדולה

ק"ז

קובץ פתגמי קודש

ביותר, וכמו שאמרו חז"ל (ויק"ר פכ"ה א') מי שלמד דף אחד ילמד שתי דפים, וכ"ש שיושבים כמה שעות בלי הפסק שהוא ענין של סיגוף, וכשעושים זאת מחמת תשובה ופיוס להקב"ה זהו ענין של מסירות נפש, וכ"ש מי שאינו מפסיק באלו השעות לא באכילה ולא בשתיה, וכמובא שזהו תיקון גדול על העוונות. (רעוא דרעוין שבת שובה תשמ"ד)

רכה.

עיקר הטהרה ע"י הישיבה בבתי כנסיות ובתי מדרשות

הכניסה לבתי כנסיות ובתי מדרשות היא עיקר המטהר, כמו שאמרו חז"ל (ברכות טז ע"א) למה נסמכו אהלים לנחלים מה נחלים מטהרים את הטמא כמו"כ בתי כנסיות ובתי מדרשות מטהרים את בני ישראל, והיינו כשיושבים ועוסקים בתורה ובתפילה ביראה ובאהבה ובתשובה בקדושה ובטהרה יוצאים טהור לגמרי, ודברי רבותינו חיים וקיימים לעולמי עד. (הנ"ל)

רכו.

בזמנינו שהוא עידן ריתחא ענשי' על ביטול מצות עשה של לימוד התורה

איתא בגמרא (סנהדרין צח ע"ב) מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח יעסוק בתורה ובגמילות חסדים, וזהו אחד מן הדברים שצריך להתחזק ולהתעורר להוסיף שיעורים בתורה, ואמנם לימוד התורה הוא מצות עשה אבל איתא בגמרא (מנחות מא ע"א) שבעידן ריתחא ענשינן אפילו על עשה, ומדבר זה צריך לפחד.

(קיבוץ חוה"מ סוכות תשס"ב)

רכז.

בשעת לימוד עיון צריך שיהיה ראשו שקוע ביראת ה'

אמרו חז"ל (סוכה כח ע"ב) עיוני לבר מומטללתא ומיגרס במטללתא (פי' לימוד עיון מותר חוץ לסוכה ולימוד בקיאות צריך שיהא בתוך הסוכה), ויש לפרש הטעם כי בשעה שלומד בלא עיון עדיין יכול לזכור מעלת הסוכה ולא יסיח דעתו מגודל

ק"ח

קובץ פתגמי קודש

קדושתה, אבל בלימוד העיון ראשו שקוע ביראת ה' נותן התורה, ולכן עלול להסיח דעתו מקדושת הסוכה, וע"כ נצרך ללימוד מחוץ לסוכה בכדי שלא לפגום בגודל קדושתה ע"י היסח הדעת.

(ליל א' דסוכות תשס"ג)

רכה.

לימוד הלכות שבת וחידושי תורה בשבת

בנוסח ההושענות לשבת אום נצורה כבבת בוננת בדת נפש משיבת גומרת הלכות שבת דורשת משאת שבת. אפשר לרמוז בזה בוננ"ת בדת נפש משיבת, דהיינו שבני ישראל מתבוננים בשבת, ובראשונה גומרת הלכות שבת, וכמובא שבאם אין האדם לומד בקביעות הלכות שבת, אזי אינו במציאות שלא יגיע לידי חילול שבת, ולכן צריך ללימוד ולהיות בקי בכל הלכות שבת, ולאחר מכן דורשת משאת שבת, פי' כמובא בווה"ק (ח"א דף ה ע"א) שכשהאדם מחדש בשבת דברי תורה לשם שמים נעשה מזה שמים חדשים ועולמות חדשים, ובשעה שהנשמה יתירה חוזרת שואל אותה הקב"ה מה חידשה בשבת, ואם חידשה דברי תורה לשם שמים, אזי לוקח הקב"ה את אלו הדיבורים, ומנשק את הנשמה ואת הדיבורים מגודל אהבה ותשוקה, ואם ח"ו אינו לשם שמים הולך הכל אל החיצונים ל"ע, וזהו דורש"ת, שע"י הדרוש של שבת, אזי בשעת משאת שנושאים חזרה את הנשמה יתירה, אז הקב"ה דורש מה חידשה בשבת.

(רעוא דרעיון שחוהמ"ס תשס"ח)

רכט.

השפעת ברכה בלימוד התורה

שמחת תורה משפיע ברכה על הבנת התורה ולימוד התורה של כל השנה.

(אסרו חג הסוכות תשס"ז)

קִיט

קובץ פתגמי קודש

חודש כסלו

רל.

עיקר התגלות האור בתורה שבעל פה

מובא בבני יששכר על מנהג ישראל לשחק דרייד"ל, ורשום עליו ג'דול הי"ה ש"ם שהוא אותיות גשנ"ה, עיי"ש. ואפשר לומר דהנה מנהג ישראל תורה הוא, וכל ענין נרות חנוכה היא לגלות את האור הגנוז בתורה, ועיקר התגלות האור היא בתורה שבעל פה דהיינו בלימוד ש"ס, ולכן המנהג להפך ולסבב עם הדרייד"ל לרמז על תורה שבעל פה, שאמרו עליה חז"ל (אבות פ"ה מכ"ב) הפך בה והפך בה דכולה בה, דהיינו ע"י הפלפול בהלכות ובסברות לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, וכן הרמז כי גשנ"ה בגימטריא חש"ן דבאם מקיים לימוד התורה באופן הנ"ל זוכה לבחינת חש"ן משפט שיהא נשפע עליו חכמה והבנה בתורה הק'.

(חנוכה תשל"ב)

רלא.

תכלית התורה להגיע לאמונה וזהו ע"י הלימוד לשמה ובטהרה

ועוד רצו היוונים שילמדו התורה בטומאה כדאיתא בספה"ק, ולפיכך טמאו כל השמנים, ועי"ז יגיעו לספיקות באמונתו ית', וכל התכלית של לימוד התורה בקדושה ובטהרה להגיע למ"ע של ולדבקה בו (דברים ל כ), כמובא ברמב"ם וברמב"ן, ועל ידי לימוד התורה לשמה ובטהרה מגיעים לאמיתיות אמונה ולאמיתיות הדביקות ולאמונה של תורה.

(ליל שב"ק מקץ תשמו"ט)

רלב.

העוסק בתורה אזי הקב"ה מגן בעדו כחומה משליטת היצר

איתא במדרש (ב"ר פ"ב ד') שאמרו היוונים כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל. הנה ביקשו היוונים לבטל את ענין כלי מלחמה נגד היצ"ר

שהיא בג' אופנים, א'. כמש"כ (משלי יד ד) ורב תבואות בכח שור, דהיינו לימוד התורה הק'. ב'. שור מלשון חומה שיעמוד כחומה נגד היצה"ר, וזהו ע"י לימוד התורה הק' וכמו שכתוב (שה"ש ח י) אני חומה ושדי כמגדלות, דהיינו שהקב"ה מגין כחומה מן היצה"ר למי שעוסק בתורה הק'. ג'. שור מלשון הסתכלות והתבוננות, דהיינו שיתבונן איזה תועלת תהיה לו באם ישמע לקול יצרו, וע"י כל זה יוכל להינצל מיד היצה"ר.

(שיחה לילדי הת"ת נר ה' דחנוכה תשס"ד)

רלג.

כשור לעול וכחמור למשא

אמרו חז"ל (ב"ר פ"ב ד') שאמרו היוונים כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל, ובמגילת תענית (פ"ב) הגירסא כתבו לכם על קרן השור והחמור. וצל"ד מדוע אמרו שיכתבו על קרן השור וחמור דייקא ולא שאר בעלי חיים, אלא כמו שאמרו חז"ל (ע"ז ה ע"ב) לעולם ישים אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול וכחמור למשא, והיינו שיקח את כח סבלו של השור וחמור על דברי תורה, ויגיע על ידי זה לבחינה שאמרו חז"ל (מו"ק כט ע"א) כל היוצא מביהכ"נ לבית המדרש, מביהמ"ד לבית הכנסת זוכה ומקבל פני השכינה, שנאמר (תהילים פד ח) ילכו מחיל אל חיל ייראה אל אלוקים בציון, והיינו שמהתורה יהא נמשך אל התפילה ומהתפילה יהא נמשך לתורה, ומנגד יש את היצה"ר שיחשיב את הדברי תורה עליו כשור לעול, שיהא הכל בכפיה, כדרך שאמרו (ר"ה ו ע"א) כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, ויקשה בעיניו לקיימם, וכן כחמור למשא כמובא בזוה"ק שהלומד תורה ואפילו אם יש לו אהבת תורה, אך באם אינו לשם שמים הריהו רק חמור נושא ספרים. וזאת היתה כוונת היוונים, שיכולים להתפלל וללמוד תורה כשור לעול וכחמור למשא, אבל רק כתבו לכם על קרן השור והחמור, פי' שהתורה תהא עליהם באופן זה של כשור לעול, בלא חשק והתלהבות של ילכו מחיל אל חיל, וכן כחמור שיהא באופן שהוא כחמור נושא

קבא

קובץ פתגמי קודש

ספרים כנ"ל, שאין לכם חלק באלוקי ישראל והיינו שבדרך זה לא יהא מוזכר בהם שם שמים, וכך לא יגיעו על ידי תורתם לשום דבר שבקדושה.
(ליל שב"ק וישב תשס"ז)

חודש שבט

רלה.

ראש השנה פירות האילן היא התורה

ראש השנה לפירות האילן (ר"ה ב ע"א), פי' עץ החיים היא התורה, ולכן בעת הזאת שהואיל משה באר את התורה נכנס השרף והטעם בעץ החיים, ומעתה מתחיל ההכנה לחג השבועות וזהו שאמרו חז"ל ראש השנה לפירות האילן שביום זה דנים באיזה אופן למד את התורה ואיזה פירות הוציא מהתורה,
(ט"ו בשבט תשס"א)

חודש אדר

רלה.

חודש אדר מסוגל ללימוד התורה

בגמרא (ביצה טו ע"ב) הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר שנאמר (תהילים צג ד) אדיר במרום ה'. ופירושו מין עץ, ופשטות הגמרא היא כשאחד נוסע מביתו לג' שנים, ואינו רוצה שיבא אחר לומר שהחזיק בה ג' שנים, ולכן יטע בהן אדר שיהא סימן שהוא שדהו, ומובא בבני יששכר ועוד ספד"ק שמרמז על חודש אדר, והיינו הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר, רמז על גשמיות, אבל העיקר רמז על עסק התורה, שהרי על חודש אדר נאמר (אסתר ט כז) קיימו וקבלו, ודרשו חז"ל (שבת פח ע"א) קיימו מה שכבר קבלו, שקבלו את תורה שבעל פה באהבה.

ואומרו שנאמר אדיר במרום ה', ולכאורה מדוע אמר דייקא במרום, והרי הקב"ה אדיר וחזק בכל מקום. אלא כדאיתא בגמרא (שם שם ע"ב) שבשעת מתן תורה טענו המלאכים תנה הודך על השמים (תהילים ח ב), ואמר הקב"ה למשה אחוז

קבב

קובץ פתגמי קודש

בכסא הכבוד ותשיב להם תשובה, והוכיח להם שאינו שייך בהם, ולאחר מכן אמרו בני ישראל נעשה ונשמע, אך עכ"ז היה בזיון להקב"ה שלא היו בני ישראל חפצים לקבל תורה שבעל פה כמובא במדרש (תנחומא נח סי' ג') שהיו מתייראין מן האריכות והחומרות, אבל לאחר כן בימי מרדכי ואסתר קיימו וקבלו מאהבה מחמת אהבת הנס.

וזה רמזו באמרו **אדיר במרום ה'**, וכמו שאמרו חז"ל (שבת פח ע"א) בפסוק (בראשית א לא) ויהי ערב ויהי בוקר יום השישי, תנאי התנה הקב"ה עם העולם אם מקבלים ישראל את התורה בשישי בסיוון מוטב, ואם לאו אחזיר אתכם לתוהו ובוהו, ואפילו לאחר הקבלה עדיין לא היה שלימות, שהיה חסר תורה שבעל פה, ולא היה בחינת **אדיר במרום** כי היה מתנענע מחמת חוסר הקבלה, עד שהגיע פורים וקיימו וקבלו, ועי"ז נעשה **אדיר במרום ה'**. ולכן אמרו צדיקים שבאדר מסוגל לקבלת התורה והתמדת התורה.

אמנם התורה צריכה זריזות שהיא מקניני התורה (עי' אבות פ"ה מ"ב), וכן עקשנות בלימוד התורה, ומי שאינו עקשן אינו מצליח להשיג בלימוד התורה ויראת שמים, ולכן נתן לנו הקב"ה את התורה כי ישראל עזין שבאומות כדאיתא בגמרא (ביצה כה ע"ב).

וזהו הרוצה שיתקיימו נכסי"ו, פי' נכסי יהודי היא התורה הק', וכמו שאמרו (אבות פ"ו מ"י) תורה קנין אחד, אזי **יטע בהן אד"ר**, שבחודש אדר יטע על ידי התורה הק', שנאמר **אדיר במרום ה'**, שהרי בחודש אדר היה בחינת קבלת התורה ונעשה העולם מבוסס על ידי קבלת תורה שבעל פה, והכח היא על ידי הוספת בני ישראל אשר מוסיפים כח בפמליא של מעלה, ועי"ז מתגבר הקב"ה על כל המקטרגים וכל הקליפות החפצים ח"ו להרע לישראל, כי ניתוסף כח ומתקיים **אדיר במרום ה'**.

(שיחה לבחורים – ר"ח אדר א' תשס"ח)

רלו.

התגברות על היצר הרע בשילוב תורה ותפילה ושמירת עינים

איתא בגמרא (קידושין ל ע"ב) ובמדרש (ויק"ר פל"ה ה') ובזוהר (זו"ח ח"א פרשת חוקת, ועי' רמב"ם הל' איסור"ב פכ"ב הכ"א ובמ"מ שם) **אין היצה"ר הבא מכוחו של עמלק שולט באדם אלא בלב פנוי מן התורה ומן החכמה**, כי כאשר יהודי יושב ועוסק בתורה בהתמדה ויש לו יראת שמים ושומר על עיניו, אזי אין שום כח ליצה"ר לשלוט עליו, וכמו שהיה רגיל אאמו"ר זצוקללה"ה לומר בשיחות לבחורים, כי בחור הלומד בהתמדה ומתפלל כראוי ושומר על עיניו הוא מובטח שלא במהרה הוא חוטא, שהרי חוט המשולש לא במהרה ינתק. וכן מובא בתיקוני זוהר שמי שיש בו תורה ועבודה יחד, יש לו כח להתגבר על היצה"ר. (הנ"ל)

רלז.

אם ברזל הוא מתפוצ"ץ

וכבר אמרתי בבדיחותא על מה שאמרו חז"ל (קידושין ל ע"ב) **אם פגע בך מנוול זה משכחו לביהמ"ד אם אבן הוא נימוח אם ברזל הוא מתפוצ"ץ**. כי לפעמים עלול היצה"ר לשבת יחד עם העוסק בתורה, אבל היצה"ר פוגע באדם ברחוב, וכבר מדמה שלכד אותו ברשתו, ופתאום מתיישב בביהמ"ד ללמוד, ובזה **מתפוצץ היצה"ר** בראותו את עבודתו יורדת לטמיון. ומתכבד ומתרום כבוד ה', והיצה"ר יוצא מבוויש ומבוזה, זהו הדבר הגדול ביותר שאפשר לעשות להקב"ה, שהיצה"ר שונא גדול לקוב"ה, וזאת מחמת שהוא השונא שלנו, וכשמבזים את שונאו של המלך אזי מתכבד מלך מלכי המלכים בכבוד גדול, (הנ"ל)

רלח.

אהבת הקב"ה תלויה באהבת התורה

בגמרא (סנהדרין ז ע"ב) כד רחימו אזוזא, ויש לפרש דהנה אזוזא בגימטריא כ"ב אותיות התורה, וזהו כד רחימו אזוזא שכאשר אוהבים את השי"ת אוהבים רק את כ"ב אותיות התורה.

(פורים תשנ"ח)

רלט.

תכלית הידיעה שלא נדע

נכנס יין יצא סוד (עירובין סה ע"א), פי' יי"ן הוא מספר ע', דהיינו ע' פנים לתורה (זוהר ח"א דף מז ע"ב), וכן סו"ד הוא מספר ע', והיינו יהודי שלומד תורה ומתגלה לו עוד פשט ועוד פשט ונדמה לו שמבין הכל, אך יהודי שמתייגע ושותה יי"ן בפורים וכדו' אז יצא סו"ד שיוצא סוד משם, שרואה שעוד לא מבין כלום.

(פורים תשנ"ח)

רמ.

לימוד התורה מתוך דעת

בגמרא (עירובין סה ע"א) כל המתפתה ביינו יש בו מדעת קונו, ויש לפרש הרמז בזה דהנה המתפתה ומדמה לעצמו, ביינו היינו שיושב ועוסק ביינה של תורה שבעל פה, וכמש"כ (משלי ט ה) לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי, ואחר זאת יי"ש בו מוגיע לו יישות מזה, זהו סימן שהוא כלי ריק וכמו שאמרו חז"ל (ב"מ פה ע"ב) איסתרא בלגינא קיש קיש קריא, שהוא סימן שכל תורתו אינה שווה לכולם, וע"ז נתנו עצה שיקח מדעת קונו, הוא דעתו של הקב"ה.

וביאור ענין זה דהנה יש חכמה בינה דעת, דהיינו חכמה כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ד מ"א) איזהו חכם הלומד מכל אדם, ונכון הוא מבין דבר מתוך דבר, אבל דעת הוא כלום שהוא רק נולד מחכמה ובינה אבל היא עצמה אינה כלום. והנה הקב"ה במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו, דהיינו שהקב"ה אומר שאין

קבה

קובץ פתגמי קודש

לו כלום אע"פ שהשתעשע בהתורה תתקע"ד דורות, אבל נתתי את כל התורה בשלימות לכם, ולי אין כלום, וכדאיתא בגמרא (שבת פט ע"א) שאמר הקב"ה למלאכים שבקשו את התורה נתתיה לארץ, ויש ראייה ממה שאמרו חז"ל (פסיקתא רבתי י"ד, ו' י"ג) בשעה שעלה משה לרקיע מצאו להקב"ה שאומר אליעזר בני אומר, והיינו שהיה הקב"ה דורש את התורה של השני ואמר שאין לי כלום אלא דורש אני מה שנתתי להם, ודבר זה הוא ענין דעת.

(פורים תשנ"ח)

רמא.

לימוד התורה בדרך החסידות

אמרו חז"ל על לימוד התורה (ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז) המאור שבה יחזירנו למוטב. ולכאורה היה לו לומר יחזירנו לטוב ומהו למוטב.

ואפשר לבאר עפ"י יסוד החסידות שאפילו כשמתנהג בצדקות ולומד תורה ומקיים מצוות בכל זאת אינו מרגיש זאת בעצמו והריהו בעיניו כרשע ולא פעל מאומה, וזהו מרומז במאמר חז"ל (ברכות ד ע"א) שאמר דוד המלך לא חסיד אני, והענין בזה כדאיתא בגמרא (שם ג ע"ב) שהיה דוד המלך ע"ה יושב ועוסק בתורה כל הלילה והתנמנם רק כסוס, ומחצות לילה היה עוסק בשירות ותשבחות, והנה כשהגיע הבוקר רצה דוד המלך לבחון את עצמו מה פעל בלימודו על נפשו, ובדרך כלל מי שלומד כראוי אזי כשמגיע לידו דבר עבירה הריהו מתבונן האידך יוכל אחר לימודו לעשות דברים כאלו וכדרך שאמר יוסף הצדיק בשעת הנסיון איננו גדול בבית הזה ממני (בראשית לט ט), ובכח גדלות זו עמד בנסיון, ועל כן איתא במדרש (ויק"ר פל"ה א') שאמר דוד המלך ע"ה בכל יום ויום אני משכים ואומר אלך לדוך פלן למקום פלוני או לשדה פלן ורגלי מוליכות אותי לבית המדרש, דהיינו לאחר שעסק בתורה במשך כל הלילה ראה שנשאר בו רצונות גשמיות ללכת לכל מיני מקומות אלא רגלי מוליכות אותי לבית המדרש, פי' שכל הליכתו לבית המדרש הוא רק מחמת הרגילות, וכדרך שאמרו חז"ל (ירושלמי ברכות פ"ב הל' י') בואו ונחזיק טיבותא לרישא דכרע במודים, אבל אני

קבו

קובץ פתגמי קודש

בתוך רצוני הנני רוצה ללכת לדוך פלן וכו', וזהו ענין החסידות ולזה אמר לא חסיד אני, ומזה אפשר לראות מה היתה השגת דוד המלך ע"ה אחר לימודו.

וזהו שאמר המאור שבא יחזירנו למוט"ב ולא אמר יחזירנו לטוב, הכוונה שאחר הלימוד בא לו ההרגשה שאינו טוב רק צריך להיטיב עצמו.

(פורים תשס"א)

חודש ניסן

רמב.

התחזקות בלימוד התורה והסתכלות לחוד אינו נקרא לימוד

ביום ד' ניסן [תש"ז] נכנס [אאמו"ר] לביהמ"ד לקריאת התורה בפרשת הנשיא, ואחר התפילה אמר שיחה בכהאי לישנא: עתה הולכים לקחת את התפילה מן העולם וצריך להתחזק בלימוד התורה, וצריך ללמוד הכל, וספר שומר אמונים גם נקרא לימוד, ואופן הלימוד הוא להוציא מפיו, והסתכלות בלבד אינו נקרא לימוד. וזו היתה שיחתו האחרונה ובאותה שעה עדיין לא הבינו דבריו, ופלא הוא כי אצל היהודי הקדוש זיע"א גם שמעו דיבורים כאלו קודם הסתלקותו.

(ה' ניסן תשס"ח)

רמג.

לימוד מאה ואחת פעמים בכדי לזכור את בוראו

בהפטרה כתיב (מלאכי ג יט) ושביתם וראיתם וגו' בין עובד אלקים לאשר לא עבדו, ודרשו חז"ל (חגיגה ט ע"ב) שאינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת. ולכאורה צריך ביאור מדוע מי שלמד ועמל בתורה מאה פעמים עדיין נקרא לא עבדו, ובמהרש"א פ"י שעד ק' פעמים שולט השר של שכחה, וצריך ביאור ענינו של דבר. וי"ל כי אחרי שלמד אדם מאה פעמים ומתבונן שאפילו אחר לימוד רב כזה עדיין לא פעלה התורה עליו מאומה ושולט בו שר השכחה שאינו זוכר את בוראו ושב בתשובה ומקבל על עצמו ללמוד עוד פעם

אחת כראוי לשם שמים ולכן דייקא אז נקרא עובד אלקים, ובוה מתעלה כל שאר לימודיו.

(סעודת היום צו שבה"ג תשס"ד)

רמד.

חומר ענין ביטול הזמן ופוטנטי דברים בטלים בבית המדרש

בהפטרה לשבת הגדול כתיב חזקו עלי דבריכם אמר ה' ואמרתם מה נדברנו עליך וגו'. ירמוז הכתוב דרך מוסר על דבר שנפרץ אצל הרבה בחורים ואברכים, ועתידיים ליתן את הדין על כך, שיושבים בבתי מדרשות ומפטטים בדברים בטלים ומבלים את זמנם לריק, ומובא בזה"ק (ח"ב דף קלא ע"ב) גודל חומר האיסור של דברים בטלים בבית המדרש, ומי שרואה חבורת אנשים כאלו צריך להתרחק מהם כמטחוי קשת, וכ"ש מי שמארגן אסופות כאלו הוא בכלל מה שאמרו חז"ל (סוטה מז ע"א) החוטא ומחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה, ולפעמים אין האדם יודע מאיזה טעם מגיעים אליו דברים כאלו המעכבים בעדו מלשוב בתשובה.

וע"ז אמר הקב"ה על ידי הנביא חזקו עלי דבריכם, היינו הדברים בטלים שמדברים בתוך בית המדרש, ואמרתם מה נדברנו עליך, פי' שהאנשים האלו משיבים בטענתם לקוב"ה הלוא לא דיברנו כלום נגדך ח"ו, ועל מה יצא הקצף. ומשיב הקב"ה אמרתם שוא עבד אלקים ומה בצע כי שמרנו משמרתו, היינו שאומרים שאין צריך להתאמץ בעבודת השי"ת, ואפשר לשבת ולפטט בדברים בטלים וכדו', וכי הלכנו קדורני"ת מפני ה' צבאות, רמז על אותם שאין מבוקשם עולה להם כחפצם, בעניני גשמיות העוה"ז אם בפרנסה וכדו', ואז משליכים הכל אחרי גיוסם, עוד רמז על אלו שמתאוננים שהשחירו את כל ימיהם בשביל לימוד התורה הק', ואינם משיגים את מבוקשם בתאוות העוה"ז. אבל עתה אנחנו מאשרים זדים גם נבנו עושי רשעה גם בחנו אלקים וימלטו, פי' שלאותם הרשעים הולך בטוב ואילו אנחנו נדחקים בכל מיני דוחק.

קבח

קובץ פתגמי קודש

ועל זמן הסתרה כזאת אמר אז נדבר"ו יראי ה' איש אל רעהו, ולכאורה היה לו לומר ידברו, ומדוע אמר נדברו שהוא בלשון התפעל, אלא הכוונה על יראי ה' שאינם מבלים את זמנם לריק, ולהם מכנים הקב"ה את דבריו הק' בתוך פיהם, וזהו אז נדבר"ו, שיכנס בפיהם דיבורים מן השמים, ולא דברים בטלים, ויתחזקו בהקב"ה איש אל רעהו, ולהם ויקשב ה' וישמע.

ואמר ויכתב בספר זכרון לפניו, ולכאורה מדוע צריך לכתוב בספר, והלוא אין שכחה לפני קוב"ה, אלא כשרואה הקב"ה שהאדם מתנהג כן באופן הראוי, הרי הם נכתבים בספר הזכרונות, בכדי להראות ליראי ה' ולחושבי שמו, פי' לאלו המחשיבים את שמו ית', יראה הקב"ה את ספר הזכרונות, בכדי שיראו את חשיבותם של יראי ה'. וע"ז המשיך הכתוב והיו ל"י אמר ה' צבאות, פי' אנשים כאלו שייכים אלי.

ואמר הכתוב ושבבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלקים לאשר לא עבדו. וידוע דרשת חז"ל (חגיגה ט ע"ב) שאינו דומה שונה פרקו מאה פעמים למי ששונה פרקו מאה פעמים ואחת, והביאור כי לאחר מאה פעמים שוב אין שולט בו שר השכחה כמו שפירשו המפרשים, ואחר שכבר למד תורה באופן זה הריהו חוזר ושונה עוד פעם אחת, למען אחד יחיד ומיוחד הקב"ה כבי', ולכן נקרא עובד אלקים.

(רעוא דרעוין אחרי – שבת הגדול – ערב פסח תשס"ח)

רמה.

אופן עבודת השי"ת ע"י מעמד הר סיני ללא נתינת התורה

אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו. והרה"ק ר' מנחם מענדיל מרימנוב זיע"א במנחם ציון הקשה דבאם לא נתן לנו את התורה מה תועלת יש בזה שקרבנו לפני הר סיני, ופי' שאמרו חז"ל שקיימו האבות את כל התורה כולה, והיינו שבהגיע זמן הנחת תפילין השיגו את מצות הנחת תפילין וכן בשבת ושאר מצוות, וכמו"כ בשעה שנתקרב ישראל להר סיני ואמרו נעשה ונשמע

קכט

קובץ פתגמי קודש

כבר השיגו את כל התורה, ולכן אפילו לא נתן לנו את התורה דיינו, וכן אילו האכילנו את המן שזיכך כ"כ עד שאפילו באם לא נתן לנו את השבת היינו משיגים זאת, שהרי לא נתנה תורה לדרוש אלא לאוכלי מן ולשותי באר (מכילתא בשלח), וכן השבת שקולה כנגד כל התורה כולה (ירושלמי ברכות פ"א ה"ה), ועל כן דיינו שהיה די לנו במה לעבוד את השי"ת ולקיים את כל התורה כמו שהיה אצל האבות הק'.

ועל זה הדרך אפשר לבאר עפ"י מעשה שהיה פעם אחת שראה הבעש"ט הק' זיע"א שנגזר איזה גזירה על הכלל ישראל ושאל בשמים האידך אפשר לבטל את הגזירה, והשיבו שבצירוף עוד שני צדיקים יוכל לבטל הגזירה, ונסע הבעש"ט הק' אל הרה"ק ר' מאיר הגדול מפרימישלאן זיע"א, ושניהם יחד נסעו אל אחת מן המדינות שבארצות המערב, והיה שם אחד מל"ו צדיקים נסתרים שלא ידע כלום אלא לרעות צאן, ונהג לדלג מהר אחד למשנהו ובזה עבד את השי"ת, וניגשו אליו וראו את גודל קדושתו ועבודתו שהוא שווה יותר מכל תורתם, ואמרו לו שיאמר שהגזירה תתבטל ואמר כן, וראו שבתוך רגע נתבטלה הגזירה, ורצו לומר לו שיאמר שניפטר מן הגלות והמשיח יגיע ולא היו יכולים כי כבר חזר לדביקותו. ובזה יובן אומרו אילו קרבנו לפני ה' סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו דהיינו כמו אותו צדיק שהיתה שווה דילוגו מהר להר כל היום יותר מתורתו של הבעש"ט הק'.

(סעודת אסתר תשס"ז)

רמוז.

ילמד תורה אפילו בלא חשק ואחר פתיחת לבבו יצטרף גם תורתו הקודמת כתפוח בעצי היער וגו' (שה"ש ב ג) פ"י כמאמר חז"ל (שבת פט ע"ב) מה תפוח פריז קודם לעליו אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע, ועד"ז י"ל כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים, שהקדים הקב"ה מתן שכרן של ישראל קודם לעשיתן את המצוות, וזהו ההמשך בצלו חימדתי וישבתי. פ"י רמז על מתן תורה ובניית המשכן, שבמתן תורה קבלו בני ישראל באהבה את התורה שבכתב שעליו אמר

קל

קובץ פתגמי קודש

ופריו מתוק לחכי בלבושי התורה שמתוקים הם ללומדיהם, אבל כאשר הביאני אל בית היי"ן שהוא תורה שבע"פ יינה של תורה, אזי ודגלו עלי אהבה שע"ז הוצרך הקב"ה לכפות הר כגיגית, וטעם שעשה השי"ת כן הוא מחמת ידיעתו יתברך שעתידין בני ישראל לקבל את התורה שבע"פ מאהבה בימי מורדכי ואסתר, ועל כן גרם להם שיקבלו לעת עתה את התורה שבע"פ בכפיה, ומזה ילמדו דורות הבאים שכאשר לא חשקה נפשו בלימוד התורה, ילמד תורה אפילו בלא טעם וחשק, ולאחר מכן יפתח לבבו וילמוד בחשק, ואז יצרף הקב"ה גם את לימודו הקודם, וזהו שאמר ודגל"ו היינו ודילוג"ו עלי אהבה שדילג הקב"ה וצירף את קבלתם העתידה שתהיה מאהבה והחשיב להם כאילו כבר קבלו מעכשיו באהבה.

(סעודת היום שחזמה"פ תשס"ז)

רמז.

שבירת הטבע בלימוד התורה מדה כנגד מדה כשבירת הטבע ביציאת מצרים
טעם שלא התחיל הקב"ה את התורה אנכי ה' אלקיך אשר בראתי שמים וארץ, אלא אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים, שזהו פלא יותר כי הקב"ה ברא העולם שיהיה בגדר הטבע, ועל כן כדאי שתקבלי תורת שביטלתי הטבע עבורכם, וראוי אפילו כשיקשה עליכם ללמוד ולקיים את התורה הק' מ"מ מדה כנגד מדה תבטלו את טבעכם בעבור התורה הק'.

(נעילת החג שיש"פ תשס"ז)

רמח.

בכל דבר שבקדושה מעמיד היצה"ר נסיונות בדרך שעשה עמלק לפני קבה"ת
טעם שלא היתה קבלת התורה מיד לאחר קריעת ים סוף, כי אין מצוה אמיתית בלא נסיונות, שבאם הולך לאחד לימוד התורה וקיום המצוות ותפילה בלא נסיונות והפרעות מהיצה"ר צריך לחשוש שמא יש לו חלק בזה, וכמובא במדרש שבשעה שהלך אברהם אבינו ע"ה לעקוד את יצחק הגיע היצה"ר וניסה להניאו בכל מיני דרכים שבעולם עד שאמר לו שנתגלה לו מאחורי הפרגוד שאמרו

קלא

קובץ פתגמי קודש

השה לעולה, וכל זאת בכדי שלא ילך במחשבה זכה, אבל אברהם אבינו ע"ה התגבר על הכל ולאחר מכן ניגש לקיים את המצוה, וכמו"כ צריך להיות בבני ישראל שהמה בני אברהם יצחק ויעקב, וזאת היתה מלחמת עמלק הרשע ברפידים אשר קרך בדרך, ומובא בזוה"ק (ח"ב דף סה ע"ב) שמלחמה כזאת לא היתה ולא תהיה עד מלחמת עמלק שבסוף הגלות, והיינו כמובא בזוה"ק שרצה הקב"ה להראות חשיבותן וגדולתן של ישראל שהתגברו על כל ההפרעות והגיעו לקבלת התורה כאיש אחד בלב אחד באהבה ובמסירות נפש, והגיעו לבחינה של מלאכים שאמרו נעשה ונשמע.

וזהו לימוד לבני ישראל בכל הדורות ולכל איש פרטי, שבאם רוצה להתקרב קרוב יותר להשי"ת מעמיד לו היצה"ר כל מיני נסיונות, וכמובא מהמגיד ממעזריטש זיע"א שכשעוסק בתשובה והיצה"ר ח"ו מתגבר עליו לא יבהל אלא ימשיך בדרכו וילחום עמו. ועל כן יהודי אין לו ממה לפחד כי הקב"ה מחפש את נקודת האמת וא"צ להיבהל משום נסיון שבעולם, וכשלוקח על עצמו לימוד התורה או קיום מצוה או עבודה וכדו' אסור לו להיבהל, וצריך שידע שישנם נפילות והיצה"ר לא יניח לו, ובכל זאת מוכרח לשבור ולעבור את כל הנסיונות וההפרעות שלא יעכבו בעדו, עד שיוציא לפועל את מה שקיבל על עצמו, וזהו עיקר בריאת האדם כמובא בתנא דבי אליהו משל למלך שרצה לדעת מיהו אוהבו באמת, הקיף עצמו בשבעה חומות וכל כמה שקרוב יותר למלך הוא קשה ביותר לעבור, והיה אחד שהצליח לעבור את כל החומות, ובחומה השביעית היה פתח קטן ונכנס שם בקושי גדול, ומזה ידע המלך שהוא האוהב האמיתי, וכמו"כ כל החומות והפרעות ונסיונות א"צ שיעכבו בעד יהודי, כי שב"ע יפול צדיק וקם שבכל השבע חומות הנ"ל שנופל הריהו קם וממשיך בהליכתו, והאדם שעושה כן הוא יכול ליכות לעבודת השי"ת אמיתית, ולאחר שעובר זאת הריהו מקבל מן השמים סיוע מיוחדת לכך.

(הנ"ל)

המשכת קדושת ליל הסדר על ידי לימוד התורה

הנה בשעה שיצאו בני ישראל ממצרים ונקרע להם הים, היה להם התגלות גדולה בקריעת ים סוף, ומיד אח"כ כתיב (שמות טו כב) וילכו שלושת ימים במדבר ולא מצאו מים, ופירשו במדרש (תנחומא בשלח סי' י"ט) שהיו בלא תורה, והיינו שהשתוקקו מאוד לקבלת התורה. והענין בזה כי לפעמים מתעורר האדם בהתעוררות והתלהבות גדולה, או לפעמים מעוררים אותו מן השמים, והסימן לאדם לדעת אם היה מצד הקדושה, הוא כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ד מ"ב) מצוה גוררת מצוה, שלאחר המצוה יהא נמשך בהשתוקקות לקיים עוד ועוד מצוות, ולכן לאחר קריעת ים סוף השתוקקו בני ישראל לקבלת התורה.

וכמו כן בימינו אמרו צדיקים על ליל הסדר, שהוא סדר לכל השנה. והאיך אפשר להמשיך קדושתו לכל השנה, אך הנה אמרו חז"ל (ירושלמי שבת פט"ו ה"ג) לא ניתנו מועדים לישראל אלא בשביל שיעסקו בתורה, ועתה מגיעים ימי חול המועד שבשנה זאת הוא ארוך ביותר, והעת מוכשר להתחזק בלימוד התורה הק' ולא לבלות את הזמן להבל ולריק ח"ו, ועי"ז יכולים להמשיך את הקדושה של ליל הסדר, ולעבוד באמצעותו בימי הספירה, עד חג השבועות שהוא זמן קבלת התורה.

ואם יאמר האדם הרי כבר קיבלנו את התורה במעמד הר סיני, ומה ניתוסף לנו בכל שנה ושנה, הבל יפצה פיהו, כי בכל שנה ושנה מתחדש קבלת התורה בבחינה מחודשת, ובה תלוי כל הצלחת לימודו בשנה הבאה, ועל כן שומה עלינו להיזהר לא לבלות את הזמן להבל בפטפוטי דברים בטלים, אלא להוסיף ולהתחזק בלימוד התורה הק', ועל ידי הלימוד והטהרה ותשובה ותיקון המידות, נזכה לקבלת התורה באופן הראוי בחג השבועות הבעל"ט.

(יום א' דפסח תשס"ח)

בחג השבועות מקבל כל אחד את חלקו בתורה והחילוק תלוי בהכנה אמרו חז"ל שאמר הקב"ה לישראל כל שנה ושנה שאתם קורים פרשה זו מעלה עליכם כאילו עמדתם בהר סיני וקבלתם את התורה בחודש השלישי, ונמצא שיש קבלה מחודשת בכל שנה וכל אחד ואחד מקבל את חלקו בתורה, ובודאי שאינו דומה מי שעושה הכנה לקבלת התורה ושב בתשובה בקדושה ובטהרה הריהו מקבל חלק גדול מן התורה, וא"כ כל אחד ואחד מקבל את התורה הק' אולם בתוצאות אחרות שהרי בודאי כל אחד מקבל את התורה ואפילו שאינו מרגיש זאת אבל הנפש דקדושה והרוח והנשמה מרגישים את מאמר הקב"ה אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים, ובודאי מקבל על עצמו להיות עבד נאמן לה' ולעבדו בכל לבו בתורה ומצוות ומעש"ט.
(נעילת חג השבועות תשס"ז)

עצה נגד הצרות לרוץ לחדרי תורה ולכן ניתנה תורה קודם בין המצרים ההמשכה של שבועות היא קבלת התורה, וכדרך שאחר הפסח מתחילים בענין הטהרה כך אחרי שבועות ההמשכה ע"י לימוד התורה ועסק התורה. ומובא בתנא דבי אליהו (רבא פ"ז) אם רואה אדם שצרות רודפין אחריו ירוץ לחדרי תורה וינוסו ממנו, ועתה מגיע כ' סיוון והג' שבועות שהם זמנים של צרות ולזה העצה לרוץ לחדרי תורה, שנתן הקב"ה את התורה בחודש סיוון ואח"כ היה השבירה ומזה נמשך כל הצרות וע"ז יש את כח התורה.
(אסרו חג השבועות תשס"ז)

הקמת השכינה ע"י לימוד התורה בשעת הגלות בצער ויסורים

הצירוף של חודש אב הוא יוצא מר"ת הפסוק (דברים כז ט) ה'סכת ו'שמע ישראל היום, ואפשר לרמז בזה על חורבן בית המקדש בזה החודש, דהנה יש מחלוקת בדברי חז"ל באיזה עוון נחרב י"א על עוון ביטול תורה (מדרש הנעלם בראשית מאמר ב'), ויש אומרים על ג' עבירות (יומא ט ע"ב), ולפי המ"ד שבעוון ביטול תורה יובן היטב טעם צירוף החודש דייקא בפסוק הזה, כי בזמן הבית חיו בשלוה והיו יכולים לעסוק בתורה, ועכ"ז ביטלו מן התורה, ועל כן התיקון בשעת הגלות כמו שדרשו חז"ל (ברכות סג ע"ב) בזה הפסוק הסכת ושמע ישראל כתתו עצמכם על דברי תורה, דהיינו כי התיקון הוא ע"י לימוד התורה בשעת הגלות בצער ויסורים ועי"ז גורם להקמת השכינה הק' מנפילתה, וכן נרמז מס"ת של זה הפסוק הסכית ושמע ישראל היום בגימטריא תק"ם, והיינו שע"ז תקום השכינה הק' מנפילתה שנפלה בחודש הזה.

(ר"ח אב תשס"ז)

שמוחה של קדושה והכנה לתפילה על ידי עסק התורה

ועל כן דעו נא אחיי ובניי שאין שום עצה כעת אלא להתחזק בעבודת השמחה של קדושה ולא לצאת ח"ו בזה חוץ מגדרו גדר הקדושה וד"ל, ולזה לא יכולין לזכות אלא על ידי התורה הקדושה באם לומדים באהבת ה' ובהתמדה, כי פיקודי ה' ישרים משמחי לב, ממילא מצות ה' ברה ומאירין את עיני האדם, ואחר כך יראת ה' טהורה ועומדת לעד (תהילים יט יג), אחר אהבה כנ"ל באים ליראת ה' הטהורה, ויש לה קיום ועומדת לעד, ובפרט לפני התפילה ללמוד בקול רעש גדול בלי הפסק דברים בטלים ח"ו, ואחר כך דאווינט זיך גאר אנדערש בעז"ה, וכל היום כולו הולך באופן אחר, ובתנאי שלא מטמא את עיניו ומוחו אחר כך

קלה

קובץ פתגמי קודש

ח"ו, ואז זוכה ליכנס לאט לאט בכל יום יותר ויותר בקדושה, והבא ליטהר מסייעין אותנו, ונכנס בהקדושה ונשאר בעזר ה'.

(אגרת הקודש חמשה עשר באב תשכ"ז)

רנד.

לימוד התורה ואהבת חברים תלויים אחד בשני

שאחד ממ"ח דברים שהתורה נקנית בהם הוא אהבת הריע וזה תלוי בזה, כי על ידי התורה הקדושה באם לומדים בהתמדה ולשמה זוכים לדברים הרבה וכו' נקרא ריע ואוהב את הבריות (אבות פ"ו מ"א).

(אגרת הקודש ג')

חודש אלול

רנה.

תיקון הנפש ע"י לימוד התורה ברציפות

קודם הלימוד צריך לשוב על עוונותיו וע"י הלימוד מתקן בעיניו את פגם הראיה וביגיעת גופו מתקן את איבריו, וכן בשעת לימודו ניצול מידי היצה"ר, ועל כן צריך לקבל על עצמו להוסיף בלימוד של שעות רצופות שהיא תיקון גדול, ובנוסף לאיסור ההפסק באמצע הלימוד וק"ו הוא ומה המהלך בדרך שאפילו שיש לו מצוה של ובלכתך בדרך ומ"מ אין מוחו ראוי כ"כ ללימוד התורה, ובאם מפסיק ממשנתו ואומר מה נאה אילן זה הרי זה מתחייב בנפשו כמאמר המשנה (אבות פ"ג מ"ז), כ"ש היושב במקומו ועוסק בתורה ומפסיק ממשנתו אזי ענשו חמור ביותר.

(ר"ח אלול תשנ"ו)

מי שאין אצלו בין הזמנים יכול להכניע כח עמלק

ובימי בין הזמנים שולט היצה"ר על אלו שמתהלכים שה"י פה"י ומבלים את זמנם, ולהינצל מזה הרשע הוא רק בכח התמדת התורה, יהודי שמקבל על עצמו להתמיד בתורה ואין אצלו בין הזמנים, ומיד לאחר אכילתו מתיישב ללמוד, ואינו מסתובב ברחובות, ואינו מתחבר ח"ו עם חברים שאינם הגונים, הוא מובטח שיוכל בעזרת השי"ת להכניע את כח עמלק, (שיחה לתלמידי הישיבות אדר תשס"ז)

קובץ פתגמי קודש מפתחות הפתגמים

ט. עיקר החסידות היא דייקא בלימוד
התורה

(הנ"ל) ה

י. לימוד התורה בתנאי שיגדור עצמו
מהנאות העוה"ז

(ליל שב"ק בראשית תשס"ח) ה

פרשת נח

יא. ע"י התורה הק' יכול להתגבר על
יצרו אפילו אחר שהכשילו

(רעוא דרעוין נח תשמ"ד) ה

יב. טענת השכינה הק' בסוף הגלות
שבני ישראל החזיקו בתורה בתוך
החשכות

(סעודת היום נח תשנ"ז) ו

יג. עריבות ומתיקות בתפלה היא אחר
לימוד התורה בהקדמת התשובה

(סעודת היום נח תש"ס) ו

יד. בתוך החשכות צריך לאחוז אפילו
בתיבה אחת של תורה ותפילה

(סעודת היום נח תשס"ד) ו

טו. לאחר שישב בתשובה לא יתייאש
אלא יתמיד בלימוד התורה

(רעוא דרעוין נח תשס"ו) ז

טז. הארת התפילה על ידי התורה

(רעוא דרעוין נח תשס"ח) ז

פרשת בראשית

א. ההתגברות נגד היצר היא דייקא
בלימוד בלתי לה' לבדו

(ליל שב"ק תולדות תשמ"ה) א

ב. לקדש ראשית לימודו שיהיה בלתי
לה' לבדו

(קידושא רבה בראשית תש"ן) א

ג. לימוד התורה ביראה ולא ביבישות

(קידושא רבה בראשית תשנ"ז) ב

ד. כשאין לאדם חשק ללמוד יתבונן
שבזה תלוי קיום כל העולם

(ליל שב"ק בראשית תש"ס) ב

ה. הלומד תורה צריך לגדור עצמו מן
היצה"ר

(סעודת היום בראשית תשס"ב) ב

ו. קודם הלימוד יחשוב שכל העולם
עומד על תורתו אך לאחר הלימוד לא
יתגאה

(הנ"ל) ג

ז. ע"י כח התורה אפשר לשנות
הבריאה ולחדשה

(ליל שב"ק בראשית תשס"ו) ג

ח. התורה היא יסוד היסודות של
מלחמת היצר ומורה לאדם דרך
הנהגתו

(רעוא דרעוין בראשית תשס"ו) ד

קלח

יז. על ידי תורה ומצוות אפשר להתגבר
על המים הזידונים

(הנ"ל) ח

קובץ פתגמי קודש

פרשת וירא

כה. הגאולה תהיה בזכות תורה וצדקה
(רעוא דרעוין וירא תשמ"ד) יא
כו. ע"י תורה ותפילה במסירות נפש
ינצל מיד היצה"ר

(סעודת היום וירא תשנ"ט) יב
כז. אפילו לאחר קיום כל התורה ישפיל
עצמו
(ברית מילה י"א תמוז תשס"ז) יג
כח. תכלית התורה ותפילה לבוא לידי
לב נשבר
(סעודת היום וירא תשס"ח) יד

פרשת חיי שרה

כט. לימוד התורה בשילוב יראת שמים
(סעודת היום חיי שרה תשנ"ז) יו
ל. אחר לימוד התורה יפנה אל עבודת
התפלה ובזה יוכל להרגיש היות
דקדושה

(רעוא דרעוין חיי שרה תשס"א) יז
לא. אש התורה מבטל אש היצר
(ליל שב"ק חיי שרה תשס"ה) יח

פרשת תולדות

לב. ההצלה מן החטא היא דייקא ע"י
תורה לשמה
(ליל שב"ק תולדות תשכ"ג, מכ"ק) יט

פרשת לך לך

יח. תכלית ירידת בני ישראל לעוה"ז
מחמת עיסוקם בדברי תורה בכל מקום
(רעוא דרעוין לך לך תשמ"ד) ט
יט. ע"י לימוד התורה וקיום המצוות
בגלות נעשה משכן השכינה לעתיד
לבא

(קידושא רבה לך לך תש"ן) ט
כ. אופן התגברות על היצר ע"י שילוב
לימוד התורה ועשיית המצוות

(סעודת היום לך לך תשס"א) ט
כא. שבירת ההסתרה ע"י אמירה
אפילו בלא הבנה

(סעודת היום לך לך תשס"ב) י
כב. לאחר מאה פעמים לומד לשם
שמים

(קידושא רבא לך לך תשס"ה) י
כג. התיימנות הגלות ע"י תורה וחסד
(ליל שב"ק לך לך תשס"ו) יא
כד. התגברות היצר ע"י התורה
(ליל שב"ק לך לך תשס"ח) יב

קלט

קובץ פתגמי קודש

מב. שונה פרקו מאה פעמים ואחת
שלא תשלוט עליו הקליפה

(סעודת היום ויצא תשס"ג) יח
מג. תחילת הלימוד שלא לשמה ואחר
היגיעה באם תורתו בקדושה זוכה
ללשמה

(ליל שב"ק ויצא תשס"ד) יח
מד. ע"י התורה משביע את יצרו
(הנ"ל) יט
מה. עסק התורה קודם השינה

(הנ"ל) יט
מו. קיום ההתעוררות בקרבו הוא ע"י
עסק התורה

(סעודת היום ויצא תשס"ד) יט
מוז. חידושי תורה מהשגת אותיות
שפּרָחוּ משבירת הלוחות

(רעוא דרעוין ויצא תשס"ו) כ
מח. צריך לזיזתו שלא יתחככו
החיצונים בלימוד תורתו

(ליל שב"ק ויצא תשס"ז) כ
מט. העצה להסתלק מן היצה"ר הוא
בכח התורה

(סעודת היום ויצא תשס"ז) כא
נ. סימן לאדם שתורתו ותפילתו המה
בקדושה באם מתקשרים אצלו שניהם
יחדיו

(רעוא דרעוין ויצא תשס"ז) כא
נא. הלומד ומתפלל בלא חיות וצמאון
הנפש הריהו כבהמה

(הנ"ל) כב

לג. העוסק בתורה בצנעא מאיר נרו
לכל העולם כולו

(ליל שב"ק תולדות תשל"ז) יד
לד. ע"י עסק התורה ומצוות נעשה
ייחוד קוב"ה ושכינתיה ונשפעים
השפעות

(רעוא דרעוין תולדות תשמ"ה) טו
לה. לעתיד לבא ע"י פירות א"י יזכו
לתורה וימשיכו קדושה גדולה לאהבת
ה'

(רעוא דרעוין תולדות תשנ"ב) טו
לו. קבלת פני משיח בכח התורה

(סעודת היום תולדות תשנ"ה) טז
לז. לימוד התורה בהצנע לכת

(סעודת היום תולדות תשס"ג) טז
לח. השגת הדעת רק על ידי עסק
התורה

(רעוא דרעוין תולדות תשס"ח) טז

פרשת ויצא

לט. ע"י תורה ותפילה באחדות יוכל
להעלותם אל הקדושה

(סעודת היום ויצא תשנ"ח) טז
מ. תורה לשמה ע"י ידיעת השי"ת

(ליל שב"ק ויצא תש"ס) יז
מא. בעת החשכות ניחא ראשו באותיות
התורה ואז יהיו חלומותיו בדברי
קדושה

(ליל שב"ק ויצא תשס"א) יז

קמ

נב. אחר לימודו יתנהג בעונה ושפלות רוח

(ליל שב"ק ויצא תשס"ח) כב
נג. לימוד התורה בשביל הקמות השכינה ומתוך שלא לשמה בא לשמה (סעודת היום ויצא תשס"ח) כד

קובץ פתגמי קודש

ס. קימה מנפילה על ידי הוספה בלימוד התורה הק'

(ליל שב"ק וישב תשס"ח) כז

פרשת מקץ

סא. המצפין תורתו הקב"ה מפרסמו (סעודת היום מקץ תשנ"ט) כז
סב. ע"י השקידה על דלתי ביהמ"ד נשמעת תפילתו (רעוא דרעוין מקץ תשס"ד) כח

פרשת ויגש

סג. ע"י הקדמת התורה לתפילה זוכה להתעלות תפלתו ע"י אופני הקודש (ליל שב"ק ויגש תשמ"ו) כח
סד. הגשה לתפלה ע"י מלחמתה של תורה

(רעוא דרעוין ויגש תשס"ז) כח
סה. חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת אחר תפילתם לעסוק בתורה (הנ"ל) כט
סו. הגשה לתפילה על ידי עסק התורה (ליל שב"ק ויגש תשס"ח) כט

פרשת וישלח

נד. התורה צריכה שלימות (רעוא דרעוין וישלח תשנ"ב) כד
נה. ע"י ההתלהבות בתורה ותפילה שורפים את בית עשו (הנ"ל) כה
נו. שלימות הגוף והממון על ידי חדרי תורה (ליל שב"ק וישלח תשנ"ט) כה

פרשת וישב

נז. לימוד התורה חשובה רק ע"י קדושת היסוד (סעודת היום וישב תשכ"ו, וכע"ז ליל שב"ק וישב תשכ"ז) כו
נח. בעת הלימוד יזכור שמעפר יסודו (סעודת היום וישב תשס"ב) כו
נט. התבוננות קודם הלימוד בגדלות הבורא ובשפלות עצמו (הנ"ל) כו

קמא

קובץ פתגמי קודש

עו. הרגשת אור התורה הוא רק
בשמירה מן החטא

(רעוא דרעוין ויחי תשס"א) לד
עו. ביקש יעקב לישב בשלוח בכדי
לעסוק בתורה

(סעודת היום ויחי תשס"ב) לה
עח. ע"י עסק התורה מתדבק בשם
הוי"ה ומתגבר על הקליפות

(סעודת היום ויחי תשס"ה) לה
עט. יסורי הגלות הכנה לקבלת תורתו
של משיח

(ליל שב"ק ויחי תשס"ז) לו
פ. ירידת ההשפעות לעשירים בזכות
החזקת התורה

(הנ"ל) לו
פא. ע"י לימוד התורה באסיפה
ובאחדות מתגברים על הקרירות

(הנ"ל) לו
פב. חשיבות התורה רק עם דעת
(ליל שב"ק ויחי תשס"ח) לו

פרשת שמות

פג. בדור הזה אין שיור רק התורה
הזאת לקיים הכל בפשטות

(סעודת היום שמות תשס"ד) לח
פד. מי שהוא בלא תורה ומצוות הריהו
יבש מכל דבר שבקדושה

(ליל שב"ק שמות תשס"ה) לח

פרשת ויחי

סז. ע"י התורה הקדושה ומתינות דעתו
ניצול מיד היצר בלא שום עצה
ותחבולה

(דרוש ברכות יעקב, ראובן) ל
סה. ע"י שבירת החומר זוכה שתהיה
התורה שגורה על פיו

(דרוש ברכות יעקב, יששכר) לא
סט. ע"י לימוד התורה ביראת השי"ת
וביטול המציאות משפיע נח"ר לקוב"ה
(דרוש ברכות יעקב, אשר) לא
ע. אותיות התורה שוחקים את המים
הזידונים

(דרוש ברכות יעקב, יוסף) לב
עא. בצירוף התפילה יוכל להבין
ולחשכיל בתורה

(הנ"ל) לב
עב. קנין הקדושה בנפש האדם הוא רק
ע"י התורה יותר משאר מצוות

(קידושא רבה ויחי תש"ן) לב
עג. לימוד התורה מתוך הכנה ותשובה
דייקא מלבשתו ענוה ויראת חטא

(ליל שב"ק ויחי תשנ"א) לג
עד. אם התורה הצילו מן החטא זהו
סימן שהלכה לצד הקדושה

(סעודת היום ויחי תשנ"א) לג
עה. השראת השכינה ועריבות התורה
היא רק ע"י עבודת התפילה

(סעודת היום ויחי תש"ס) לד

קמב

פה. ע"י לימוד התורה ע"מ לקיים מאיר
בתוך החשכות

(רעוא דרעוין שמות תשס"ה) לט
פז. לימוד התורה בהרגשת המאור
שבה מביא את האדם לאהבה ויראה
(רעוא דרעוין שמות תשס"ח) לט
פז. אתערותא דלתתא בלימוד התורה
(הנ"ל) מ

פרשת וארא

פח. העוסק בתורה קונה קדושה בנפשו
(קידושא רבה וארא תש"ן) מ
פט. תיקון הנפש ע"י לימוד תורה
בלילות
(סעודת היום וארא תשס"ו) מ

פרשת בא

צ. להתגברות היצר ילמד בראשונה
תורה אפילו שלא לשמה
(ליל שב"ק בא תשכ"ט) מא
צא. חוספה בלימוד התורה
(רעוא דרעוין בא תשכ"ט) מא
צב. משכהו לביהמ"ד ולעסוק בתורה
בכל כחו
(סעודת היום בא תשס"ג) מב
צג. קנין התורה ק"ו משיעבוד מצרים
(רעוא דרעוין בא תשס"ז) מב

קובץ פתגמי קודש

צד. לומדי התורה ממליכים את הקב"ה
בעולם

(ליל שב"ק ויקה"פ תשס"ז) מב
צה. שחיטת היצה"ר על ידי פה סח
(רעוא דרעוין בא תשס"ח) מג

פרשת בשלה

צו. עקירת המחשבה ע"י תפילה
ובנוסף התעמקות מוחו בתוה"ק
(ליל שב"ק בשלה תשכ"ז) מג
צז. דרך התשובה ע"י תורה ותפילה
וצדקה במס"נ
(ליל שב"ק בשלה תשכ"ח) מד
צה. קבלת התורה בהקדמת טהרה
וזיכוך
(ליל שב"ק בשלה תש"ן) מד

פרשת יתרו

צט. העסוק בפרנסתו וקובע עתים
לתורה נחשב כאילו למד כל היום
(ליל שב"ק יתרו תשכ"ו) מד
ק. לימוד התורה צריכה להיות ע"מ
להתעלות ולא שישאר במקומו
(סעודת היום יתרו תש"ס) מה
קא. ע"י יגיעת התורה בשעת הגלות
יזכה להתגלות פנימיות התורה לעת"ל
(ליל שב"ק יתרו תשס"ב) מה

קמג

קובץ פתגמי קודש

פרשת תרומה

קב. המתנאה בלימודו נוטלים תורתו ממנו

(סעודת היום תרומה תשנ"ח) נג

קיג. סימן לתורה לשמה היא הבושה

(רעוא דרעוין תרומה תש"ס) נד

קיד. המאור שבתורה הוא רק ע"י קדושת האכילה

(הנ"ל) נה

קטו. גאולת השכינה ע"י לימוד התורה וענוה שהיא תורה לשמה

(סעודת היום תרומה תשס"ד) נז

קטז. לימוד בחברותא אפילו משני קצות העולם

(ליל שב"ק תרומה תשס"ז) נח

קיז. קבלת התורה בכל יום

(סעודת היום תרומה תשס"ז) נה

קיח. לימוד התורה עם לב נשבר

(ליל שב"ק תרומה תשס"ח) נה

קיט. לימוד התורה באחדות ודיבוק חברים

(הנ"ל) נו

קכ. הגאולה בזכות לימוד התורה באחדות ובשלום

(הנ"ל) נז

פרשת תצוה

קכא. חמימות התורה מבטל חמימות היצר

(סעודת היום תצוה זכור תשס"ב) נח

קב. בעת לימודו צריך להיזכר מקדושת השבת

(רעוא דרעוין יתרו תשס"ד) מו

קג. המעלה הגדולה בלימוד התורה ע"י מסירות נפש

(סעודת היום יתרו תשס"ה) מו

קד. אחר שהתחיל בלימודו אין כח ביד היצר למונעו

(רעוא דרעוין יתרו תשס"ה) מז

פרשת משפטים

קה. קיום התורה באדם תלוי בתפילה (ליל שב"ק משפטים תשכ"ז) מוח

קו. בשבת שנשפע דעת יש להתענג בתורה ביתר שאת

(ליל שב"ק משפטים שקלים תשנ"ח) מוח

קז. יכוון בלימודו להמשכת קדושה ממדה השייכת לסדר לימודו

(סעודת היום משפטים תשס"א) מט

קח. המלמד תורה מלשון עול

(סעודת היום משפטים תשס"ג) מט

קט. ע"י קיום התורה משתנה מזלו לטובה

(רעוא דרעוין משפטים תשס"ד) נ

קי. תורה מגני ומצלי אפילו שלא לשמה ובכל זאת צריכה מסירות נפש

(ליל שב"ק משפטים תשס"ה) נ

קיא. המתקת הדינים על ידי לימוד התורה

(ליל שב"ק משפטים תשס"ח) נא

קמד

קובץ פתגמי קודש

קכב. התורה הק' היא פתגם המלך

(רעוא דרעוין תצוה ערב פורים תשס"ד) נח

קכג. ע"י לימוד התורה ונתינת צדקה

ישמע קולו בעת תפלתו

(רעוא דרעוין תצוה תשס"ו) נט

קכד. בכח לימוד התורה לשמה

והתקשרות לצדיקים נשפע עליו

חידו"ת ממוצע"ה

(ליל שב"ק תצוה תשס"ז) נט

קכה. לימוד התורה מונע מלקבל

העונשים בפועל

(הנ"ל) ס

קכו. הבנת תורה שבעל פה היא

באמצעות כתיבה דהיינו על ידי יגיעת

התורה

(ליל שב"ק תצוה תשס"ח) ס

פרשת כי תשא

קכז. ירידת השפע ע"י התעלות התורה

לעילא

(סעודת היום תשא תשס"ז) סב

פרשת ויקהל

קכח. קבלת התורה היא רק בכלי שלם

ע"י אחדות

(קידושא רבא ויק"פ תשס"ד) סב

פרשת פקודי

קכט. ע"י תורה ועבודה זוכה להשראת

השכינה באיבריו

(סעודת היום פקודי תשס"ג) סג

קל. ריבוי התורה והצדקה בדורינו

להראות שאפשר אפילו בתוך

החשכות

(רעוא דרעוין ויקה"פ תשס"ז) סג

פרשת צו

קלא. לימוד התורה בהתלהבות וחיות

מכפרת כמו קרבן

(ליל שב"ק צו שבה"ג תשס"ד) סד

קלב. הגאולה האחרונה בזכות תורה

שבכתב ושבע"פ

(ליל שב"ק צו תשס"ז) סד

פרשת מצורע

קלג. אין תורה כתורת ארץ ישראל

(רעוא דרעוין תזו"מ תשס"ד) סה

פרשת אחרי

קלד. לימוד התורה שמיירה כנגד

התועבות

(ליל שב"ק אחרי תש"ס) סו

קמה

קמב. ע"י יגיעת הגוף בתורה ותפילה
יחדיו שובר את המסך המבדיל

(רעוא דרעוין אמור תשס"ד) עב
קמג. לימוד תורה לשמה היא רק ע"י
השפעת הצדיק

(ליל שב"ק אמור תשס"ו) עג
קמד. זמן ביאת המשיח כשיהיו לומדי
תורה שישמרו עיניהם בחוץ
(סעודת היום אמור תשס"ז) עד
קמה. השפעת קדושת המועדים על ידי
לימוד התורה

(קידושא רבה שבת שביעי של פסח)
תשס"ח) עד

פרשת בהר

קמו. ע"י לימוד התורה נחשב כאילו
קיים את המצוה שלמד
(ליל שב"ק בה"ב תשס"ז) עד

פרשת בחוקותי

קמוז. לעתיד לבא יפקוד הקב"ה
בראשונה את עוסקי התורה
(ליל ב' דר"ה תשס"א) עו
קמח. העוסק בתורה לשמה אינו רואה
בה עמל ויגיעה
(רעוא דרעוין בה"ב תשס"ד) עז

קובץ פתגמי קודש

פרשת קדושים

קלה. בתחילה ילמד במסירות נפש עד
שיגיע לחמידא דאורייתא
(רעוא דרעוין אחו"ק תשס"ד) סו

קלו. לימוד התורה הק' צריכה להיות
בטהרה ובתשובה וע"י עמל ויגיעה
(רעוא דרעוין אחו"ק תשס"ז) סז

קלז. תיקון המידות הקדמה לקבלת
התורה
(סעודת היום קדושים תשס"ח) סח

קלח. ההצלח מן הצרות וההרפתקאות
היא על ידי עסק התורה
(רעוא דרעוין קדושים תשס"ח) סט

פרשת אמור

קלט. בתחילה ילמד בלשון קל ואח"כ
יוכל ללמוד בטוב טעם ודעת
(סעודת היום אמור תשנ"ב) עא
קמ. באמצעות לימוד התורה במועדות
ממשיך עליו קדושה גדולה
(יום א' דפסח תשס"א) עב
קמא. הרגשת קדושת המועדות ע"י
לימוד התורה
(סעודת היום שחזהמ"פ תשס"ב) עב

קמו

קובץ פתגמי קודש

פרשת נשא

קנט. התגברות על מחשבותיו בשעת
התפילה רק ע"י הקדמת לימוד התורה
(רעוא דרעוין נשא תשנ"ז) פד
קס. בשעת ביטול הזמן בלא תורה
נמסר ביד יצרו
(רעוא דרעוין נשא תשס"ד) פד
קסא. עשיית כלי ע"י לימוד התורה
(סעודת היום נשא תשס"ז) פה
קסב. שלום זו תורה
(רעוא דרעוין נשא תשס"ז) פה

פרשת בהעלותך

קסג. אור התורה אינו בהבנת פשט
אלא בהתבוננות בגדלות השי"ת
(סעודת היום בהעלותך תשס"ב) פו
קסד. לימוד זכות לישראל ע"י עסק
התורה
(ליל שב"ק בהעלותך תשס"ז) פו

פרשת שלח

קסה. קנין התורה ע"י סור מרע
(קידושא רבה שלח תשמ"ט) פז
קסו. ברכת התורה בכוונה
(סעודת היום שלח תשנ"ה) פז

קמט. ע"י לימוד התורה ברחילו ורחימו
נתעלים הניצו"ק

(ליל שב"ק בה"ב תשס"ו) עז
קנ. עבור העמל ויגיעה בתחילת הלימוד
מוקבל שכר בעוה"ז
(סעודת היום בה"ב תשס"ז) עח
קנא. טעם לענין העמל ויגיעת התורה
(ליל שב"ק בחוקותי תשס"ח) עט

פרשת במדבר

קנב. קיום ההרהור תשובה בקרבו ע"י
אחיזתו באש התורה בקדושה
(רעוא דרעוין במדבר תשל"ט) פ
קנג. לימוד התורה צריכה התלהבות
וענוה ותפילה ושיהא הפקר כמדבר
(ליל שב"ק במדבר תש"ן) פא
קנד. החשבון הנפש וביטול היש
חשובה רק לאחר לימוד התורה הק'
(סעודת היום במדבר תשנ"ט) פא
קנה. קיום לתורה ותפילה היא רק
כששניהם תואמים יחדיו
(סעודת היום במדבר תש"ס) פב
קנו. התורה ניתנה במדבר בכדי
להתגבר על ההסתרות
(ליל שב"ק במדבר תשס"ה) פב
קנז. ע"י היראה בלימוד התורה זוכה
להשראת השכינה ולשמחה
(רעוא דרעוין במדבר תשס"ה) פב
קנח. ג' מדרגות בלימוד התורה הק'
(רעוא דרעוין במדבר תשס"ז) פג

קמוז

קובץ פתגמי קודש

קעה. הכנעת היצר ע"י הרהור תשובה
קודם הלימוד

(סעודת היום חוקת תשנ"ז) צא
קעו. ע"י עסק התורה מתבטלים
הגזירות והצרות

(קידושא רבא חוקת תשנ"ח) צא
קעו. מסירות נפש בשעת לימוד התורה
(קידושא רבא חוקת תשנ"ט) צב
קעה. העוסק בתורה אע"פ שלא לשמה
זוכה שבניו אחריו ילמדו תורה לשמה

(סעודת היום חוקת תשס"ב) צג
קעט. ע"י לימוד התורה מכיית את יצרו
(סעודת היום חוקת תשס"ג) צג
קפ. ע"י התורה זוכה לש"י עולמות

(קידושא רבא חוקת תשס"ד) צג
קפא. מסכת עולם הבא

(סעודת היום חוקת תשס"ו) צד
קפב. אחר הלימוד יתבונן היכן הפירות
שלא יהיה כמו אילן סרק
(רעוא דרעוין שמיני – פרה תשס"ח) צה

פרשת בלק

קפג. המוסר נפשו על לימוד התורה
יגדל להיות ת"ח

(סעודת היום בלק תשנ"ג) צו
קפד. ע"י לימוד התורה הק' שוכנים
לבטח בעולם
(קידושא רבא בלק תשמ"ט) צו

קסז. באם מוחו שקוע בתורה יוכל
להתגבר על יצרו

(סעודת היום שלח תשנ"ז) פח
קסה. ע"י ביטול התאוה זוכה לתורה
(סעודת היום שלח תשנ"ח) פח
קסט. צריך להשתוקק לפנימיות
התורה

(סעודת היום שלח תשס"ב) פט
קע. בלימוד התורה ע"י מיעוט תענוג
זוכה להכניע את יצרו

(ליל שב"ק שלח תשס"ד) פט
קעא. אפילו כשיש בו תורה צריך שיהא
בו בחינת אין
(הנ"ל) פט

פרשת קרח

קעב. בנוסף ללימוד התורה צריך
שתהיה בו יראת שמים
(ליל שב"ק קרח תשס"ז) צ

פרשת חוקת

קעג. הכנעת היצר ע"י לימוד התורה
וספרי מוסר ויראה

(סעודת היום חוקת תשנ"ג) צ
קעד. לימוד התורה בקביעות
(סעודת היום חוקת תשנ"ד) צא

קמח

קובץ פתגמי קודש

פרשת דברים

קצג. יעשה חשבון ויעמיד את נועם
לימוד התורה כנגד התאוות התפלות
(ליל שב"ק דברים תשמ"ט) קא
קצד. סיבת נפילת וירידת האדם
מחמת ביטול תורה
(סעודת היום דברים תשס"ב) קב
קצה. דברי התורה אינם כמו שנראים
בפשטות אלא אור גדול
(ליל שב"ק וארא תשס"ג) קב
קצו. לימוד התורה בחיות דקדושה מגוין
נגד היצר
(רעוא דרעוין דברים תשס"ד) קג

פרשת ואתחנן

קצו. ע"י לימוד התורה ואח"כ תפילה
זוכה לדביקות
(ליל שב"ק ואתחנן תשנ"ז) קג
קצה. הכנה למצוה הוא רק ע"י לימוד
התורה
(סעודת היום ואתחנן תשס"ב) קג
קצט. עיקר החסידות להקדים תורה
לעבודה
(הנ"ל) קד
ר. לימוד התורה בחיות דקדושה
כדוגמת נתינתה, וכן יחנך בניו אחריו
(ליל שב"ק ואתחנן תשס"ג) קד

קפה. היגעים בתורה אינם רואים בו
יגיעה ומוגעים ללב נשבר ולאהבת
השי"ת ולשמחה
(ליל שב"ק בלק תשס"ה) צו
קפו. לימוד ספרי חסידות היא רק
לאחר לימוד ש"ס ופוסקים
(סעודת היום בלק תשס"ה) צו
קפז. העומדים במדריגה גבוהה אינם
מרגישים עמל בתורתם ועבודתם
(ליל שב"ק בלק תשס"ז) צח
קפה. בצדיקים לימוד תורתם היא אך
ורק עבור השכינה הק'
(קידושא רבא בלק תשס"ז) צח
קפט. קיום התורה היא דייקא בלימוד
מותוך הדחק
(סעודת היום בלק תשס"ז) ק

פרשת פנחס

קצ. ביטול מחשבות רעות
(ליל שב"ק פנחס תשס"ד) ק

פרשת מטות

קצא. עיקר התשובה צריך לשוב על
התורה הק'
(רעוא דרעוין מטו"מ תשס"ב) ק
קצב. קנין התורה ושעם התורה במיעוט
תאוות העוה"ז
(קידושא רבא מטות תשס"ה) קא

קמט

רח. בלימוד התורה יכוון שזה המעשה
יתקן את מעשיו הרעים

(הנ"ל) קט

רט. ראשית התשובה להרבות בתורה
ובשמירה מן החטא, ובוה ירגיש יראת
ה'

(רעוא דרעוין ראה תשס"ז) קט

פרשת כי תצא

רי. בנוסף ללימוד התורה צריך
להתקדש במותר לו

(ליל שב"ק תצא תשמו"ט) קי

ריא. סגולת אויר א"י לקנין תורה
ותשובה

(ליל שב"ק תצא תשמו"ט, אחר השולחן) קי
ריב. בחודש אלול צריך לשוב על
שעבר על תורה שבכתב ושבע"פ

(ליל שב"ק תצא תשס"ג) קיא

ריג. ע"י עונה לאחר לימודו ניצול מיד
היצה"ר

(קידושא רבא תצא תשס"ד) קיא

ריד. חשק התורה וחשק התפילה
תלויים אחד בחבירו

(סעודת היום תצא תשס"ד) קיב

רטו. לימוד התורה צריכה להיות ע"י
התדבקות בצדיקים

(ליל שב"ק כי תצא תשס"ז) קיב

רטז. חומר עוון ביטול תורה
(סעודת היום כי תצא תשס"ז) קיג

קובץ פתגמי קודש

רא. הכנה לתפילה ע"י לימוד התורה
הכנעה וצדקה, והעיקר בתורה

(ליל שב"ק ואתחנן תשס"ד) קה

רב. התורה מוגינה ומצילה מן החטא,
ומוציא את הניצו"ק, וזוכה לצלילות
הדעת

(רעוא דרעוין ואתחנן תשס"ד) קו

רג. תכלית נתינת התורה שתהא חיות
דקדושה

(רעוא דרעוין ואתחנן – נחמו תשס"ז) קו

פרשת עקב

רד. המשפיל עצמו לאחר לימוד התורה
זוכה לקבל שכר גם בעוה"ז

(ליל שב"ק עקב תשמו"ט) קז

פרשת ראה

רה. בחודש אלול עיקר התיקון ע"י
לימוד התורה ביגיעת המוח והגוף

(סעודת היום ראה תשנ"ט) קז

רו. עשירות האדם בעולם הבא תלויה
בלימוד התורה בעוה"ז

(סעודת היום ראה תש"ס) קז

רז. ילמוד שני דפים מחמת תיקון
מצוותיו שלא נעשו כהוגן

(רעוא דרעוין ראה תשס"ה) קח

פרשת כי תבוא

פרשת וזאת הברכה

ריז. אפילו העוסק בתורה צריך לשוב כי
עדיין נמשך אחר התאוה
(ליל שב"ק תבוא תשמ"ט) קיג
ריח. המאור שבתורה מחזירו לדרך
הטוב שהיה בו

(הנ"ל) קיד
ריט. בחודש אלול יוסיף שעות של
לימוד התורה
(סעודת היום כי תבוא תשס"ב) קיד

פרשת נצבים

רכ. אין טוב אלא תורה
(סעודת היום נצבים תשמ"ט) קיד

פרשת וילך

רכא. חלק הסוד שבתורה צריך ללמוד
אפילו בלא הבנה
(רעוא דרעוין וילך תשס"ד) קטו

פרשת האזינו

רכב. חידושי תורה נשפעים מוכחו של
משה
(סעודת היום האזינו שובה תשס"ב) קטו

רכג. מלאכי משרתי עליון מוכנים
למסור כל חיותם בכדי לקבל אות אחת
מהתורה
(קידושא רבה ויחי תש"ן) קטז

חודש תשרי

רכד. תשובה במסירות נפש היא ע"י
עסק התורה

(רעוא דרעוין שבת שובה תשמ"ד) קטז
רכה. עיקר הטהרה ע"י הישיבה בבתי
כנסיות ובתי מדרשות

(הנ"ל) קיז
רכו. בזמנינו שהוא עידן ריתחא ענשי'
על ביטול מצות עשה של לימוד התורה
(קיבוץ חוה"מ סוכות תשס"ב) קיז
רכז. בשעת לימוד עיון צריך שיהיה
ראשו שקוע ביראת ה'

(ליל א' דסוכות תשס"ג) קיז
רכח. לימוד הלכות שבת וחידושי תורה
בשבת

(רעוא דרעוין שחזהמ"ס תשס"ח) קיח
רכט. השפעת ברכה בלימוד התורה
(אסרו חג הסוכות תשס"ז) קיח

קנא

קובץ פתגמי קודש

רלה. אהבת הקב"ה תלויה באהבת
התורה

(פורים תשנ"ח) קכד

רלט. תכלית הידיעה שלא נדע

(פורים תשנ"ח) קכד

רמ. לימוד התורה מתוך דעת

(פורים תשנ"ח) קכד

רמא. לימוד התורה בדרך החסידות

(פורים תשס"א) קכה

חודש ניסן

רמב. התחזקות בלימוד התורה
והסתכלות לחוד אינו נקרא לימוד

(ה' ניסן תשס"ח) קכו

רמג. לימוד מאה ואחת פעמים בכדי
לזכור את בוראו

(סעודת היום צו שבה"ג תשס"ד) קכו

רמד. חומר ענין ביטול הזמן ופטריות
דברים בטלים בבית המדרש

(רעוא דרעוין אחרי – שבת הגדול – ערב

פסח תשס"ח) קכז

רמה. אופן עבודת השי"ת ע"י מעמד
הר סיני ללא נתינת התורה

(סעודת אסתר תשס"ז) קכח

רמו. ילמוד תורה אפילו בלא חשק
ואחר פתיחת לבבו יצטרף גם תורתו
הקודמת

(סעודת היום שחזרה"פ תשס"ז) קכט

חודש כסלו

רל. עיקר התגלות האור בתורה שבעל
פה

(חנוכה תשל"ב) קיט

רלא. תכלית התורה להגיע לאמונה
וזהו ע"י הלימוד לשמה ובטהרה

(ליל שב"ק מקץ תשמ"ט) קיט

רלב. העוסק בתורה אזי הקב"ה מגן
בעדו כחומה משליטת היצר

(שיחה לתשב"ר נר ה' דחנוכה תשס"ד) קיט

רלג. כשור לעול וכחמור למשא

(ליל שב"ק וישב תשס"ז) קכ

חודש שבט

רלד. ראש השנה פירות האילן היא
התורה

(ט"ו בשבט תשס"א) קכ

חודש אדר

רלה. חודש אדר מסוגל ללימוד התורה
(שיחה לבחורים ר"ח אדר א' תשס"ח) קכא

רלו. התגברות על היצר הרע בשילוב
תורה ותפילה ושמירת עינים

(הנ"ל) קכב

רלז. אם ברזל הוא מתפוצ"ץ

(הנ"ל) קכג

קנב

רמז. שבירת הטבע בלימוד התורה
מדה כנגד מדה כשבירת הטבע ביציאת
מצרים

(נעילת החג שש"פ תשס"ז) קל
רמז. בכל דבר שבקדושה מעמיד
היצה"ר נסיונות כדרך שעשה עמלק
לפני קבה"ת

(הנ"ל) קל
רמז. המשכת קדושת ליל הסדר על
ידי לימוד התורה
(יום א' דפסח תשס"ח) קלב

קובץ פתגמי קודש

חודש מנחם אב

רנב. הקמת השכינה ע"י לימוד התורה
בשעת הגלות בצער ויסורים
(ר"ח אב תשס"ז) קלד
רנג. שמחה של קדושה והכנה לתפילה
על ידי עסק התורה
(אגרת הקודש ט"ו אב תשכ"ז) קלד
רנד. לימוד התורה ואהבת חברים
תלויים אחד בשני
(אגרת הקודש ג') קלה

חודש אלול

רנה. תיקון הנפש ע"י לימוד התורה
ברציפות
(ר"ח אלול תשנ"ו) קלה
רנו. מי שאין אצלו בין הזמנים יכול
להכניע כח עמלק
(שיחה לתלמידי הישיבות אדר תשס"ז) קלו

חודש סיוון

רנ. בחג השבועות מקבל כל אחד את
חלקו בתורה והחילוק תלוי בהכנה
(נעילת חג השבועות תשס"ז) קלג
רנא. עצה נגד הצרות לרוץ לחדרי תורה
ולכן ניתנה תורה קודם בין המצרים
(אסרו חג השבועות תשס"ז) קלג